

BAYRAM YÜKSEL

Bayram YÜKSEL bahtiyarlar kadrosundan bir zattır. Bediüzzaman'ın uzun yıllar hizmetinde bulunmak şerefine eren, mâneviyat erlerinden birisidir.

Başta Hüsrev Altınbaşak ve Tahiri Mutlu olarak, Abdülmecid Ünlükul, Zübeyir Gündüzalp, Mustafa Sungur, Ceylan Çalışkan, Mehmet Kaya, Hüsnü Bayram, Rüştü Çakır, Abdullah Yeğin, Ahmet Aytimur, Atif Ural, Tillolu Said (Özdemir), Mustafa Acet ve Seyyid Salih'ler zincirinden biri nûrani halkadır.

Bayram YÜKSEL, 1950'den sonra araya giren Kore askerliği, 1958'de tevkifi ve bazı fasıllar hariç, hep Nur Üstad'ın hizmetinde ve yanında bulunmuştu.

Gördüğü, duyduğu ve bizzat yaşadığı hatıraları yazıp verdiler. Bu hatıralar bilhassa Bediüzzaman'ın hayatının son on yılında, yanında ve bizzat hizmetinde bulunmak itibarıyla çok mühimdir.

Burada sözü fazla uzatmadan, sizleri hatıra sahibi ile baş başa bırakmak istiyorum:

"Köy Enstitülerinden Çıkanlar Dinsiz Oluyor"

"1945 yılında ilkokulu pekiyi derecesi ile bitirmiştım. İlkokul öğretmenimiz Hakkı Bey, beni Köy Estitüsüne göndermek istiyordu. Ben de ailemin fakirliğini, ağabeyimin askerliğini, babamın ayağından rahatsız olduğunu ileri sürerek gitmek istemiyordum. Hocanın ısrarları üzerine bu mevzuyu babama açtım. Fakat babam, '*Köy Enstitülerinden çıkanlar dinsiz olurlar*' diye gitmeme izin vermedi. '*Ben seni hafız olarak yetiştirmek istiyorum*' dedi. Babam ümmî idi. Fakat, beş vakit namazını hiç geçirmezdi.

"Ezan Okumayı Çok Severdim"

"Böylece Kur'ân derslerine devam etmeye başladım. Namazlarımı muntazaman kılardım. Bilhassa ezan okumayı çok severdim. Sabah namazlarından saatlerce önce camiye giderdim, saatim de olmadığı için saatlerce caminin önünde beklediğim olurdu. Gündüzleri köydeki meşguleyetimizde, Bediüzzaman'ın ismini, hizmetlerini, hâl ve etvarını, mübârekiyetini ve faziletlerini, üç beş zeytinle yaşadığını, çok az yediğini, insanların kalbinden geçenleri bildiğini duyardım. Gün geçtikçe kendisini görmek, ziyaret edip ellerini öpmek arzusu şiddetleniyordu.

"Rüyada Üstadı Gördüm"

"**Nihayet 1947 senesinde** Üstad Bediüzzaman gibi bir zatla tanışmak, Cenab-ı Allah'ın lütf-u ihsanı oldu. O zamanlara şöyle bir rüya görmüştüm: Emirdağ'a dört

saat mesafede yüksek bir dağda Emir Dede denilen yüksek bir tepede bir türbe vardı. Türbede bir evliya vardı. Hayatımda hiç görmediğim Üstad Bediüzzaman'ı bu tepenin zirvesindeki mübarek türbede gördüm. Kendisine aşkla, şevkle, sevinçle hizmet ediyordum. Üstadımıza kahve pişirip takdim ettim. Fincanı iki parmağımla yıkadım. Ellerini öptüğümde burcu burcu kokuyordu. Bu mübarek kokunun birkaç sene benden gitmediğini hissediyordum. İşte bu rüyadan sonra Üstada talebe oldum. Üstadı gördükten sonra o kokuyu hiç hissetmedim. Hem de bütün ağabeylerin toplu olarak bulunduğu Afyon zindanlarında...

"Afyon Hapishanesi'nde"

"O zamanlar henüz 16 yaşında idim. Bilhassa Zübeyir Ağabeyin benim üzerimdeki tesiri çok fazladır. Risale-i Nur'un düsturları ve hizmet tarzı hakkında Zübeyir Ağabeyden çok istifade ettim.

Ahmed Feyzi Ağabey, Mustafa Osman, Hıfzı Bayram, Mustafa Sungur, Çalışkanlar hanedanından Osman Çalışkan, Mehmet Çalışkan, Halil Çalışkan, Ceylân Çalışkan, Mustafa Acet, İbrahim Fakazlı v.s. çok ağabeylerle beraber hapishanede, daima meşguliyetimiz Nur Risalelerini yazmaktı. Üstad'ın bulunduğu koğuşa gittiğimizde arı kovanı gibi seslerin geldiğini duyardık. Bu sesler Üstadımızın evrad, ezkar dua ve niyaz sesleri idi. Gecenin hangi saatinde baksak ışığının yandığını görür, zikir sesleri işitirdik. Devamlı Üstadımızı düşünür, her fırsatta ziyaret edip elini öpmek, duasını almak isterdik. Gardiyanlar ise bize mani olurlar, hakaret ederlerdi. **'Sen de bunun arkasından gidiyorsun, bu Kürd'e tapıyorsun'** diye bana tokat atarlardı. Şefkatli Üstadımız da benim gibi bir bîçareyi teberrükleriyle taltif ederdi. Maddî kıymeti küçük olan bu hediyeler hayatımın en kıymetli nâdide yâdigârlarıdır.

Hapishanede idareciler bize eziyet ettikleri zaman Üstadımız çok üzülürdü. Ceylân Ağabey, çok şefkatli, çok cesur, çok tedbirli idi. Bizleri şevklendirir, daima hizmete teşvik ederdi.

"15. Şuâ'dan Elhüccetü'z-Zehra Afyon Hapishanesin'de telif edilmiştir. Telif esnasında zaman zaman Üstad'ın penceresinin altından geçerdik. Üstadımız pencereden bakar, bizleri gördüğü anda bulduğu küçük kâğıt parçalarına yazdığı kısımları kibrit kutusuna koyarak, bize atardı. Biz de bu parçaları hemen ağabeylere verirdik. Önce onlar yazarlardı, sonra biz çoğaltmaya başladık. Birimiz yazdı mı, diğerimize verir, o gün bütün oradaki ağabeylerimize ulaşırdı. Böyle böyle, yazılanlar muhafaza edilip, çoğaltılırdı.

"Kur'ân Yazısını Öğrendim"

"Hapishanede, Kur'ân yazısı yazmayı Ceylân Çalışkan Ağabey bana öğretiyordu. Gardiyanlar bizi yazarken gördükleri zaman korkutmak isterler, tehdit ederler, bize hakaret ederlerdi. Üstadımızı gördüğümüz zaman Üstadımız bana **'Korkma seni buraya Allah gönderdi. Sen çok bahtiyarsın, çok şükret'** diye teselli ve iltifat ederdi. Bizler gece gündüz yazardık.

"Üstadımız tashih eder, bizlere dua ederdi. Üstad'ın bir kalemi var, beş renk yazardı.Yazdığımız risalenin sonuna şöyle dua yazardı.

'Ya Erhamerrahimin, İsm-i Azam hürmetine bu risaleyi yazan Bayram'ı Cennet-i Firdevse ve saadet-i ebediyeye mazhar eyle ve hizmet-i imaniye ve Kur'âniyede daima muvaffak eyle.'

Bazen de babamın ve annemin ismini yazar, onlara ismiyle dua ederdi. Bizler de çok şevklenir, gece gündüz yazardık. *'Hemen bu risaleyi bitirelim, hem Üstadı ziyaret edelim, hem de dua yazdıralım'* diye. Üstadı görüp elini öpmek, duasını almak, bizim için dünyanın en bahtiyar halleri idi.

"Çeşitli bahanelerle Üstad'ın yanına gitmek için fırsat kollardık. Daha çok tıraş olma bahanesini kullanırdık. Hapishanenin berber odası Üstad'ın odası ile karşı karşıya idi. Cevizli Mahmut isminde Emirdağlı otuz senelik emektar bir berber vardı. Tıraş olma bahanesiyle gider, fakat Üstad'ın odasına girerdik.

"Bir gün yine bu şekilde Üstadımızın yanına gitmiştim. Üstad usturasını bana verdi. (Üstad, devamlı ustura ile tıraş olurdu.) Berbere keskinletmek için gönderdi. Ustura yanımdaydı. Başgardıyan ve diğer gardıyanlar beni gördüler. Hiddetle üzerime doğru gelirlerken beşinci koğuşta bir hâdise olduğu haberi gelmesi üzerine koşarak oraya gittiler, ben de dayaktan kurtuldum. Hemen geri Üstad'ın yanına sığındım. Usturayı geri verdim. Üstad kapının arkasına durup bana, "Buradan temizle" dedi. Üstad'ın odasını süpürdüm. Sonra beni yerime gönderdi. Kapıdan çıktığımda baktım ki bu sefer altıncı koğuşta hâdise çıkmış, gardıyanlar oraya doğru koşuyorlar. Ben de fırsattan istifade edip hemen koğuşuma gittim ve yine dayaktan kurtuldum. Bu tamamen Üstadımızın kerameti oldu.

"Kasap Tahir"

*"Kasap Tahir, Afyonlu bir eşkıya idi. İri yarı, cesur, gözünü budaktan sakınmayan belâlı bir kimse idi. Afyon'u haraca kesmiş, herkes onun korkusundan tir tir titriyordu. Hanımına sataşan birisinin kafasını kopardığı için kendisine **'Kasap Tahir'** diyorlardı. Çeşitli suçlardan tevkif edilmiş ve idama mahkûm olmuştu. Kararı temyiz ettiği için Temyiz Mahkemesi'nin kararını bekliyordu. Elinde, ayağında ve boynunda demir prangalar vardı. Bahçeye teneffüse de bunlarla çıkardı. Dördüncü koğuşun hâkimi o idi.*

"Bir gün Üstadımızı ziyaret etmiş, Üstadımız kendisine **'Sen namaza başla, ben sana dua edeceğim. Sen inşaallah kurtulacaksın'** demiş, bunun üzerine Kasap Tahir, hemen namaza başlamıştı. O vahşi insan, Nurların dersiyile kısa zamanda islâh oldu. Ağırbaşlı ve kimseyi üzmez bir hale geldi. *Hattâ Tahirî Ağabey ve Refet Ağabeye hizmet ederdi.* Onlarla beraber yemek yerdi, onların yemeğini yapardı.

Namaz kılanları koğuşun en iyi yerinde yatırırđı. Nur Talebelerine çok hürmetkâr davranıyordu. Herkes ondaki bu değişikliğe hayret ediyor, en yakın arkadaşları, '*Bu adam nasıl bu hale geldi?*' diye hayretlerini izhar ediyorlardı.

"Nihayet Temyiz Mahkemesi'nden cevap geldi. Kasap Tahir idamdan kurtulmuştu. Temyiz, Afyon Ağır Ceza Mahkemesi'nin idam kararını bozmuş, 30 yıl hapse çevirmişti. Sonra da 1950'de umumî af çıkınca, Kasap Tahir tahliye edildi. Buna çok sevinen Kasap Tahir, '**Benim kurtuluşum Hoca Efendinin kerametidir.**' diyordu.

"Çobanlarlı Ahmet ve Kildereli Ahmet isimli iki mahkûm daha vardı. Bu Ahmet Bey, Üstadımızın odununu, kömürünü, suyunu getirirdi. Bir gün Üstadımıza bir çift çorap, bir de bükme getirir. Mustafa Osman Ağabey de kalbinden tefekkür eder, '*Böyle bir şahsın hediyesini alacak mı?*' derken Üstad Hazretleri, '**Bismillâhirrahmânirrahîm**' der, lokmayı ağzına kor. Onu gören Ahmet Ağa, 'Ha, görüyorsun, sizin hediyeinizi Üstad almaz, benimkini aldı, canım fedâ olsun.' der. Bu zatın Üstada büyük hizmetleri oldu.

"Bunlar da Kasap Tahir gibi adamlardı. Üstada çok hürmet ederler ve ona çok yardımları ve hizmetleri dokunurdu. Üstad'ın yanına kimsenin sokulamadığı zamanlarda bu zatlar kimseden perva etmeden Üstada hizmet ettiler. Hususan Ahmet hiç idarecilerden falan korkmazdı.

"Çeşitli suçlardan hapishaneye giren birçok mahkûm, Üstad'ın ve Risale-i Nur'un dersleriyle ıslah olup çıkıyorlardı. Yalnız Üstadı bir görsün, Üstad bir selâm versin, derhal ıslâh-ı hal ederlerdi, namaza başlıyorlardı.

"Afyon Hapsinden Sonra"

"**1949 sonlarında Üstad, Afyon hapsinden sonra tahliye oldu.** Hapisten sonra bir müddet Afyon'da bir evde kaldı. Yanında Zübeyir Gündüzalp Ağabey ile Ziya Arun vardı.

"**1950 senesi başlarında Üstad Hazretleri, Emirdağ'a gelmişti.** O zaman Emirdağ'daki Çalışkanlar hanedanı, Hamza Emek, Mustafa Acet, Mustafa Bilal, Sadık Kalender, sıhhiye memuru Hayri Bey nöbetle Üstada hizmet ediyorlardı. Ben de bazen Emirdağ'ın pazarı olduğu, Salı günleri Emirdağ'a Üstadımızı ziyarete geldiğimde, sıhhiye memuru Hayri Beyden anahtarı alıp Üstad'ın yanına gidiyordum. Üstad'ın çayını, yemeğini pişirip, evini temizleyip, akşamları köye dönerdim.

"O sıralarda Aydın-Ortaklar'da Ahmed Feyzi Ağabeyin ziyaretine gitmiştim. Orada biraz kaldım. Ahmed Feyzi Ağabeyler de Üstadımıza verilmek üzere, onar kiloluk birer teneke zeytin ve zeytinyağını benimle göndermişlerdi. O sıralarda Sungur ve Ceylan Ağabeyler Ankara'da kalıyorlardı. Beni onların yanına gönderdi. Zeytin ve zeytinyağını da onlara götürmemi söyledi.

"Giderken DP Afyon Milletvekili Gazi Yiğitbaşı Beye hitaben bir mektup yazıp verdi.

Ayrıca da

'Git, onları tebrik et, Ezan-ı Muhammedi'yi serbest bırakmakla büyük bir kuvvet kazandıkları gibi, Risale-i Nurların neşrine ve Ayasofya'nın açılmasına çalışsınlar.' demişti.

"Gazi Yiğitbaşı, Üstadımıza çok hürmetkârdı. Benimle yakından alâkadar oldu. Beni Ulus'taki eski Meclis binasına götürdü, orada dindar mebuslarla görüştük. Üstadımızın arzularını onlara anlattık.

"Ankara'dan döndükten birkaç gün sonra Üstad beni Eskişehir'e gönderdi. Ceylân Ağabey orada mahkemelerin iade ettikleri Nur Risalelerini teksir ediyordu. Hüsrev Ağabey mumlu kâğıtlara yazar, bizler de teksir ederdik. O zaman yeni yazı yoktu. Bazen de Ceylan Ağabey yazardı. Hutbe-i Şâmiye'nin Zeylî'ni ve Hakikat Çekirdekleri'ni orada teksir etmiştir. Daha sonra Hüsnu Ağabey de geldi. Sungur Ağabey de ara sıra gelir giderdi.

"Eskişehir'de bulunan Nur Talebeleri de işlerinden fırsat buldukça gelir, bize yardım ederlerdi.

"Kore Yolculuğu"

"1951 senesinde Ceylân Çalışkan Ağabeyle benim askerliğim gelmişti. Üstadımız bize, **'Elinizdeki hizmetiniz bitinceye kadar rapor alın, gitmeyin'** demişti. Bilâhare, **'Lüzum yok, askerliğinizi bir an evvel bitirin, gelin'** dedi. Elimizdeki hizmetleri de gece gündüz çalışıp bitirdik. Üstadımız da o günlerde Eskişehir'de Yıldız Otelinde kalıyordu. Elini öpüp müsaadelerini aldık. Ceylân Ağabeyle Emirdağ'a beraber geldik. Ben köye gittim. O Emirdağ'da kaldı. Benim askerliğim İskenderun'a çıktı. Onunki Siirt'e çıktı. Hüsnu kardeşimiz de Urfa'ya gitmişti. Bilâhare benim kuram Kore'ye çıktı. İskenderun'dan Kore'ye gidecek kuvvetleri hazırlıyorlardı. İktidarda Demokrat Parti olduğu için, Halk Partililer Kore'ye asker göndermenin aleyhinde idiler. Bana *'Bak Kore'deki askerlerimizi kırdırıyorlar. Seni Suriye'ye kaçıralım'* dediler. O sırada radyo, Kunuri Savaşını, çemberi falan anlatıyor, gazeteler de aynı şeyleri yazıyordu. Herkeste bir telâş vardı. Ben **'Üstadımıza danışmayınca Suriye'ye falan kaçmam'** dedim.

"Nihayet bizi İskenderun'dan büyük bir merasimle istasyona kalabalık bir cemaat uğurladı. Trenle İzmir Seferihisar'a gidiyorduk. Ben Çay istasyonunda inerek doğru Emirdağ'a gidip Üstadımıza Kore'ye kuramın çıktığını anlattım. Üstadımız çok sevindi.

'Tamam, ben bir Nur Talebesini Kore'ye göndermek istiyordum. Onu da, ya seni ya Ceylân'ı düşünmüştüm. İnkâr-ı uluhiyete karşı

Kore'ye gitmek lâzım'

dedi ve çok sevindi. Üstadımız o zamanlar NATO'yu tasvip ediyordu. Beni Ankara'ya ve Isparta'ya gönderdi. Üstadımız kendi Cevşen'ini bana verdi; **'Bunu yanında taşı, yedi kat muşamba yaptır'** dedi. Anneme yedi kat muşamba yaptırdım, daima yanımda taşıdım. Üstadımız **'Hiç korkma, korktuğun zaman beni hatırla, bizler daima inayet-i Rabbaniye altındayız. Hiç merak etme, Cenab-ı Allah senin yardımcın olsun'** diye dua etti. Üstad'dan ayrıldım. 15 gün sonra Seferihisar'a vardım. Bir şey demediler. Yalnız çavuş kursunda idim, çavuşluk hakkımı kaybettim. Kore'den gelinceye kadar çavuş vazifesini onbaşı rütbesiyle yapardım.

"Üstadımız,

'Japon Başkumandanı benim ahbabımdır. Benden selâm söyle ve bu Risaleleri ona ver.'

dedi. **Hutbe-i Şamiye gibi beş altı risaleyi götürmüştüm.** Üstadımız bana hususî ders verdi. O günlerde Abdullah Yeğin Ağabey de Üstadımızın yanında idi. Üstadımız yine teselli ve cesaret veriyordu.

'Hiç korkma, Cevşen'i yanından hiç bırakma, bizleri Cenab-ı Allah hıfzeder, yine biz bütün Nur Talebeleri inayet-i Rabbaniye altındayız. Sen nereye gitsen yanına bir arkadaş edin.'

demişti. Hakikaten nereye gittimse yanıma bir arkadaş edindim. Çok faydasını gördüm. Birbirimize âdeta murakıplık ediyorduk.

"Vapurla Kızıldeniz'den geçerken papaz bize Kâbe'nin yakınından geçtiğimizi söyledi. Bütün askerlerle dua ettik. Vapurda mescidimiz vardı. Namazımızı cemaatle kılıyorduk. Kore'ye 23 günde gittik. Pusan limanında indiğimizde Güney Kore'yi çok perişan bir halde gördük. Çadır gibi çeltik otundan küçük evlerde yaşıyorlardı. Çok sıkıntılı durumdaydılar. Hallerine acımamak mümkün değildi. Ekmek yediklerini görmedim. Devamlı ekmezsiz, yağsız, tuzsuz pirinç lapası yerlerdi. Hattâ kırlarda ihtiyarların ot yediklerini görürdük. Bunların vaziyetlerini gördüğümüz zaman **'Ya Rabbi! Bu vaziyeti bizim memleketimize gösterme'** diye dua ederdik. Bize, yani Birleşmiş Milletlere çok iyi bakıyorlardı. Her şeyimiz boldu. Yemekler artardı.

Bizim yemekleri birlikler, kırlara döktükleri zaman Koreliler koşup gelirler, bir kısmını tenekelerine doldurur, bir kısmını ağızlarına doldururlardı.

"Harp Sahneleri"

"Biraz talim yaptıktan sonra muhtelif cephelerde harbe iştirak ettik. Harp ekseriyetle gece olurdu. Gündüzleri hedef göstermemek için sakin kalırdık. Bizim birliğin iki taburunun komutanları dindardı; Niyazi Bengisu ve Kemal Bey. İstirahata çekildiğimizde muhakkak çadırdan büyük bir cami kurardık. **Tabur Komutanı Niyazi Bengisu, imamlık yapardı. Ben de müezzinlik yapardım.** Hem Cuma namazını, hem de beş vakit namazı cemaatle kılardık. Ezan okuduğum zaman masum Koreliler beni taklit ederek okurlardı. Çadırlar çeltik otundandı. On-on beş çocuk da ezan okurdu, ama ne okudukları anlaşılamıyordu. Ben sağa sola döndükçe onlar da dönerdi. Bunları Üstadımıza anlatmıştım. Üstadımız,

'Bu zamanda lisan-ı hal, lisan-ı kalden daha tesirlidir. Bak Kore'de İslâmî faaliyetler başladı'

demişti. Hakikaten İslâmiyeti çok çabuk kabul edenler oldu. Eserleri çantamda taşıdım. Çok zaman tehlikeli harplere girdim. **Allah'ın izniyle Üstadımızın duası, Cevşen ve Risale-i Nur'un himmetiyle hiçbir şey olmadı.** Düşman benim bulunduğum yerleri istilâ ettiği halde, ben düşmana makineli tüfekle ateş ediyordum. **O çarpışmada on bin mermi yaktım.** Makinalı tüfeğin namlusu kıpkırmızı olmuştu. Yanımdaki arkadaşlar mermi getirmeye gitmişlerdi. O sırada düşman etrafımı sardı 'Çap çap' demeye başladılar. Ekmeğe, yemeğe "çap çap" derlerdi. Düşman bana hiç ilişmedi, daima ayağımın dibindeki boş kutularla meşguldüler. Boyları kısa kısa, hepsinin ayağında lastik ayakkabı vardı. Ben onlara bakıyordum, onlarsa bana hiç bakmıyorlardı. Hepsi aç, hepsi de tek tip elbise giyiyorlardı. Hiçbirinde silâh yoktu. Bazılarında sadece boğma âleti vardı. Ben de makineli tüfeğimi omuzuma aldım. İçlerinden çıktım, elli metre kadar geri geldim. Bizim arkadaşlar durumu telsizle geriye bildirmişler. Bizim tabur komutanı benim şehit veya esir olduğumu duyunca çok üzülmüş, benim ruhuma Yasin-i Şerif okumuş. Tabi ki sağ görünce çok sevindi. Ertesi günü o cepheyi terk etmek mecburiyetinde kaldık. Bu Vakas Cephesi çok tehlikeli bir cephe idi. 1.200 metre yükseklikteydi.

"Üçüncü Tabur Yandı"

"Bizim üsteğmen, topçu taburundan bir üsteğmen ile düşmanı gözetlemek için benim mevziye gelmişlerdi. Mevzimiz çok muhkemdi. Üzerinde büyük kalaslar vardı. Üstünde yedi kat kum torbası vardı. Düşman bizi anladı. Yağmur gibi havan ateşine tuttu. Mevziye bir havan mermisi isabet etti. Üsteğmen ağır yaralandı. Benim makineli tüfeğin ayağı kırıldı. Bana hiçbir şey olmadı. Mevzide otuz bin mermi vardı.

Mermilere de isabet etmedi. Düşman ikinci sefer o cepheye taarruza geçtiğinde biz istirahate çekilmişti. Biz Üçüncü Tabura cepheyi teslim etmişti. Düşman bizim tabura kırk bin kişiyle taarruz etmişti. Biz de geride istirahatta idik. **Tam iftar zamanı oruç açıyorduk. Allah'a şükür hiçbir zaman namazımı terk etmedim.** Hattâ cephede namazımı kılarken tüfek üzerinde secde ediyordum. Düşmanın havan mermisi mevziimin üzerine isabet etti. Bu esnada ağızıma toprak doldu. Ben gene namazımı hiçbir zaman terk etmedim. Cenab-ı Hak çok sıkıntılar içinde, çok kolaylıklar ihsan etti.

"Biz cepheye tekrar takviye gitmişti. Cephe bir ana-baba günü idi. Zifiri karanlık... Ateş, barut, havan topları. Ben o esnada tüfek komutanı idim. İki tane ağır makinalıya bakıyordum. Bir üsteğmen gördüm '**Üçüncü Tabur yandı, Allah'ını, Peygamberini seven yürüsün**' diyordu. O anda Üsdadımızın '**Sen korktuğun zaman beni hatırla**' sözü hatırıma geldi. Ben o esnada ezan okudum. Ve arkadaşlar '**Ateş!..**' dedim ve yürüdük. O gece çok sevdiğim manga arkadaşlarımdan şehit olanlar oldu. Sabahleyin taarruz ettik. Cepheyi aldık. İkinci namazı geçiyordu. Hemen teyemmüm ettim, iki rekât ikinci namazının farzını kıldım. **Beş metre gitmeden düşmanın bir havan topu sesi geldi. Havan topu mermisi tam başıma isabet etti. Beni yere oturttu. Havan topu patlamadı, yuvarlandı, gitti.** Sadece miğferimde ufacık bir çukur açmıştı. Bana bir şey olmadı. Yalnız bir tank mermisi bir çavuş arkadaşımın kolunu kopardı. Hemen kolunu sardık, Çavuş ölmedi, fakat kolu gitti.

"Gece oldu. Düşman kırk bin mevcutla taarruza geçti. Amerika 8. Kolordu'dan bize emir geldi, cepheyi terk etmemiz için. Gece cepheyi terk ettik. Bizim uçaklar gece geldi. Cepheyi yangın bombaları ile yaktılar, düşmana da bir şey kalmadı, bize de. Geri çekildiğimiz zaman bizim tabur komutanı geldi. Beni çağırdı, tebrik etti. Gözlerimden öptü. 'Bu gece senin ruhuna Yasin-i Şerif okumuştum' dedi. Ben de kendisinden rica ettim, Tokyo'ya gitmek için izin vermesini istedim. Bediüzzaman'ın teslim ettiği kitapları Japon Başkomutanına götürmem gerektiğini söyledim. O da '**Ben götüreyim**' dedi. Verdim. Birkaç gün sonra emir eri geldi, 'Komutan, götürmedim, diye sızlanıyordu' dedi. Zaten biz de Türkiye'ye dönme hazırlığı yapıyorduk. Dördüncü Tümen Türkiye'ye dönmüştü. Bunlar gibi çok hâdiseler var ki, anlatmakla bitmez.

"Eserleri Japonya'ya Götürmemiz Lâzım"

"O zamanlar Nurculuk yoktu; hep bana **Bediüzzamancı** derlerdi. Subaylarımız da çok severlerdi. Hattâ bazı subaylar, ben oruç tuttuğum için cephede kendi sularını bana verirlerdi. Üstadımız bana, '**Bu eserleri Japon Başkomutanına vereceksin**' demişti. Ben de Kore'ye vardığımızda 'Bu eserleri Japonya'ya acaba nasıl götüreceğim?' diye merak ediyordum. Mutlaka bu eserleri Japonya'ya götürmem lâzımdı. Ama erlerin Japonya'ya gitmesi yasaktı. Subaylar on beş gün, astsubaylarla bir hafta Tokyo'da izin yaparlar, dönerlerdi.

"Bana bazı Kore'deki hâdiselerden dolayı bölük komutanı ve bazı üsteğmenler söz

vermişlerdi; **'Seni ne yapıp yapıp Tokyo'ya göndereceğiz.'** derlerdi. Ben de eserleri Tokyo'ya götürmeyi çok arzu ediyordum. Allah'a hadsiz şükür olsun ki, Üstadımızın arzusu tahakkuk etti.

"Oradaki yaralı subayları almak için bizim tabur olduğu gibi Tokyo'ya uğradı. Hattâ giderken gemiden yanardağı gördük. Yüksek bir dağda lavlar fıskırıyordu. Türkiye'ye dönüşte oradaki yaralı gazileri almak için bizi beş bin kişilik kampa koydular. Ben kumandanlara çıktım. Ben, **'Üstadım olan Bediüzzaman'ın kitaplarını getirdim. Japon Başkomutanına getirdim, kendisine vereceğim'** dedim. Hiç itiraz etmediler, **'Yalnız olmaz, yanına iki kişi daha al, git'** dediler. Ben de bizim bölükten namaz kılanlardan bir çavuşla bir er aldım.

"Eserleri yanımıza aldık. Sevinçle hemen bir taksi tuttuk. Zaten adres almıştık. Türkler'in bulunduğu camiye vardık. Caminin müezzinini bulduk. Müezzin bizi evine götürdü, memnun oldu, yemek yedirdi. Sonra Abdülvahhab ismindeki reislerinin evine götürdü. Bizimle çok alâkadar oldular. Ben de Üstadımızın selâmlarını söyledim. **'Bu kitapları Üstadımız Japon Başkomutanına gönderdi, o Üstadımın arkadaşı imiş. Üstadla muhabere ederlermiş, İstanbul'da görüşmüşler'** dedim. Onlar çok sevindiler.

'Bizi buraya getiren zaten o zattı. Biz kazan Türkleri'yiz. Japon ve Rus Harbinden sonra bizler buraya geldik, bize bu camiyi yaptırdı, verdi. Müslümanları çok severdi, maalesef o zat vefat etti. Bizler Üstadı çoktan tanıyoruz. Üstad müstesna insandır. Biz, onu tâ Rusya'da iken takdir ediyorduk. Bak bu camimizi, evimizi Üstad'ın dostu olan kumandan bize hediye etti' dedi. (Çok güzel de Türkçe konuşuyorlardı.) 'Biz bu kitapları neşrederiz.' dediler.

"Abdülvahab'ın kerimesi oradaki Türk çocuklarına, Türkçe dersi veriyor, muallimelik yapıyordu. Eserleri kendilerine verdim. Çok memnun oldular. **'Üstada selâmlarımızı söyleyin, bizlere dua etsin.'** dediler.

"Türkiye'ye Mesaj Gönderdim"

"Çok samimî hava içinde onlardan ayrıldık. Ben kendilerine camide namaz kıldırıdım. Kore'de iken bir gün teybe benim konuşmamı almışlardı. (Harp cephesinde subaylarla bazı şahıslara teypler gelmişti.)

"Ben de Üstadımız Bediüzzaman'a, Emirdağ Nur Talebelerine, Isparta Nur Talebelerine, Ankara ve İstanbul Nur Talebelerine selâmlarımı radyoda okurken, Üstadımız o zaman Gençlik Rehberi Mahkemesi vesilesiyle İstanbul'daymış. Şoför radyoyu açmış, Üstad radyodan duymuş, memnun olmuş. Herkese söylüyormuş,

'Bayram, Kore'de harp ediyor.' diye.

"Nasıl ki bazı mübarek zatlar talebeleriyle vefatlarından sonra alâkadarsa (*Hazret-i Hamza, Gavs-ı Azam gibi zatlar*) Üstadımız da sağ iken alâkadardı. Ben Kore'de çok sıkıştığım zaman Üstadım imdadıma yetişti. Zaten Üstadım,

'Sıkıştığın zaman beni hatırla.'

demmişti. Yüzlerce misaller var. Kore'de, vesaire yerde. İnşallah nasıl dünyada iken bizleri muhafaza, hem himaye ediyordu, öyle de âhirette de himaye ve şefaet eder...

"Türkiye'ye Döndük"

"Tokyo'dan ayrılırken Japonlar bizi çok samimi uğurladılar. Dönüşte bir ayda gelebildik. Vapurda mescidimiz vardı. Namazlarımızı cemaatle muntazam kılıyorduk. Türkiye'ye dönüşümüzde İzmir'de iki-üç gün kaldık. Üstadımız da bizim köyün önüne gelmiş beni sormuş, **'Bayram Kore'den gelmiş. Gelsin.'** demiş. Köylüler, *'Yok Hocam, daha bekliyoruz.'* demişler. Üstad, 'Gelmiş' diyormuş. Hakikaten biz de gelmiş, İzmir'de muamelelerimiz bitmediği için bekliyorduk. Biz üç köylü idik. Üçümüz de köye beraber geldik. Köylüler, **'İki gündür Hoca Efendi geliyor, seni soruyor.'** dediler. Ben de köyde bir gece kaldım. Ertesi günü Emirdağ'a gittim. Emirdağ bizim köye on dört kilometredir. Emirdağ'a vardığımda Üstadım çok sevindi. **'Seni ben vermeyeceğim.'** dedi. Çalışkan Ağabeylere de **'Somya, yatak hazırlayın.'** dedi.

"Çocukluk halleri midir, nedir, Üstadımı tam anlayamadığımdan mıdır, *'Üstadım, ben gideceğim.'* dedim. Üstad, **'Yok, ben seni vermeyeceğim.'** diyordu. Ben de, *'Gideceğim, ben Kore'den geldim, annem beni bekliyor.'* diyordum. Üstad **'ben seni vermeyeceğim. Ben seni hizmetime alacağım.'** diyordu. Baktım Üstad bırakmıyor, *'Üstadım gideyim, geleyim.'* dedim. Emirdağ'dan ayrıldım, doğru köye gittim.

Ertesi günü Üstadımız köyün yakın bir yerinde bekliyormuş. Zübeyir Ağabey bizim evi bulmuş. Geldi: **'Üstad geldi, seni köyün yakınında bekliyor.'** dedi. Beraber Üstad'ın yanına vardık. Üstad'ın elini öptüm. Üstad bana Eşrep Edib'in basmış olduğu küçük Tarihçe-i Hayat'ı, küçük risalelerden ve yün boyun atkısı getirmişti. Bana bunları teberrük etti. Üstadımız mukabelesiz hiçbir şey almazdı. Ben Kore'den gelirken Üstadımıza, Aden Boğazı'ndan geçerken aldığım namaz seccadesini ve Kore'den bana verilmiş yün boyun atkısını vermiştim. Hindistan cevizi getirmiştim.

Üstadımız da onlara mukabil bana Risalelerle boyun atkısı verdi. **'Evladım, seni bekliyorum. Gel'** dedi. Ben de **'Peki'** dedim. Yine Üstadı anlayamadım ve çocukluk diyeceğim.

"Bu sefer de köye yakın bağımız vardı. Bağa gittim, mübarek Üstadım, yine köye yakın gelmiş, Zübeyir Ağabeyi göndermişti. Ben de bağda idim, çocuklar geldi, 'Hoca Efendi geldi, seni bekliyor.' dediler. Koşarak köye geldim. Zübeyir Ağabey bekliyormuş. Beraber koşarak Üstadımız yanına geldik. Üstadımızın elini öptüm. Muazzez, mualla Üstadımızın şefkat ve merhametle

'Evladım, ben seni bekliyordum. Gel'

dedi. Ben, **'Başüstüne Üstadım'** dedim. Zübeyir Ağabey de, **'Hemen gel, Üstad sana ehemmiyet veriyor.'** dedi. Ertesi gün yatağımı ve yorganımı aldım, doğru Emirdağ'a Üstadımızın yanına gittim. Üstadım çok sevindi.

"Üstad'ın Hizmetinde"

"Üstadımızın evinin karşısında çok eski bir ev vardı. Altında keçe ve kepenek dokuyorlardı. Zübeyir Ağabeyle ikimiz orada kalmaya başladık. Benden bir ay evvel Emirdağ'a gelmişti Zübeyir Ağabey. Benden bir ay sonra da Ceylân Ağabey askerden geldi, *Üstadımız Ceylân Ağabeyi de evlerine göndermedi.* Onu da yanına aldı.

"1953 senesinde ben askerden gelmeden bir ay evvel, Zübeyir Ağabey Ankara'da PTT memuru iken, İstanbul Üniversitesi'nde okuyan Abdülmuhsin Alev, Üstadımızın ziyaretine gelmiş. Üstadımız, **'Zübeyir memurluktan istifa etmiş, buraya gelecektmiş.'** demiş. Bu sözü Muhsin Alev bir emir telâkki ederek Ankara'ya gidip, aynen Zübeyir Ağabeye söylüyor. Zübeyir Ağabey istifa ederek, Üstadımızın hizmetine koşuyor.

"İki ay Ceylân Ağabeyle beraber Emirdağ'da kaldık. O zamanlar Nur Risaleleri henüz matbaalarda basılmamıştı. Çünkü maddî imkânlarımız yoktu. Eserleri Kur'ân yazısı ile yazardık. 1953'e kadar Üstadımız hiç kimseyi yanına bırakmazdı. Emirdağ'daki talebeleri ekmeğini, suyunu sırayla getirirler, akşam namazından evvel dışarıdan kapıyı kilitletler, giderlerdi. Üstadımız da kapıyı arkadan sürgülerdi. 1953'e kadar böyle devam etti. Üstadımız akşam kapıyı kapar, sabah saat dokuzdan evvel açmazdı. Memurların takip ve tarassudu altında idi. Önceleri yanına kimseyi kabul etmezdi. Bir gün ilk defa bizlere **'Akşam namazını burada kılın'** dedi. Yine aradan bir kaç gün geçince, **'Yatak, yorganlarınızı buraya getirin'** dedi ve yanı başındaki odayı göstererek, orada yatıp kalkabileceğimizi söyledi.

"Yeni Bir Devre Başlıyor"

"Üstadımız 1953 tarihinde yeni bir devreye giriyor, hiç değiştirmediği kaidesini değiştiriyordu. Akşamdan sonra kimseyi almayan Üstad, Zübeyir Ağabey, Ceylan Ağabey ve beni yanına aldı. Üstadımızın odasına zil bağladık. Sabah erken abdest suyunu döker, yemeğini yapar, sobasını yakar, çayını pişirirdik. Üstadımızın tarz-ı hayatında değişen mühim bir hâdise oldu. İşte 'Üçüncü Said' devresi başlıyordu. Risale-i Nurların cemaatle okunmasına ve sabah derslerine başladık. Üstadda ayrıyeten bir hareket hali başladı. Risale-i Nurların yeni harflerle evvelâ daktilo ile, sonra teksir ile çoğaltılmasına müsaade etti. İnebolu'dan, Nazif Çelebi Ağabeyin ilk defa olarak Asa-yı Musâyı teksir ettiğinde çok memnun olmuştu.

"Emirdağ'dan Isparta'ya"

"Emirdağ'da iki ay kadar kaldık. Üstadımız akla kapı açar, irade-i cüz'iyeyi elden almazdı. **'Beni Isparta'ya çağırıyorlar, Çolak Nuri Benli bana dershaneyi yapmış, beni davet ediyor.'** derdi.

"Üstadımız temiz havayı çok severdi. **'Ben yemek yemeden, gıdasız yaşarım, fakat havasız yaşayamam'** derdi. Her gün hava almak için Zübeyir Ağabey ile beraber gider, bir saat kadar hava alır, gelirdi.

"Bir gün Kaymakam, kırdada, tarlaların içinde Zübeyir Ağabeyin başındaki beyaz takkeyi görüyor. Takkesini alıyor. Üstad birden hiddete geldi.

'Ben burayı terk edeceğim, Kaymakam benim talebemin başındaki takkeyi aldı.'

dedi. Zaten ayrılmak istiyordu. Bir bahane arıyordu. Hemen Zübeyir Ağabeyle Ceylan Ağabeye, **'Derhal Eskişehir'e gidin, Yıldız Otelinden bana yer ayırın.'** dedi. Zübeyir Ağabeyle Ceylan Ağabey hemen Eskişehir'e gittiler, iki oda ayırdılar. Birisi Üstadımıza, diğeri de bize. Ertesi gün Emirdağ'dan bir taksi tuttular, Üstadımızla ben de Eskişehir'e gittim. Eskişehir'de yirmi gün kadar kaldık.

"Bir gün Tahiri Ağabeyle Süleyman Rüştü Çakın Ağabey geldiler. *'Üstadım, sizi götürmeye geldik, Nuri Benli kardeşimiz bir otel yaptırdı, dersane olarak size de bir oda ayırdı'* dediler. Üstad zaten gidecekti. Emirdağ'dan ayrılışı da bunun içindi. Isparta'ya gitmeyi arzu ediyordu. Tahiri, Rüştü ve Zübeyir Ağabeyler bir taksi ile Isparta'ya gittiler. Biz Eskişehir'de iken İstanbul'dan Abdülmuhsin gelmiş, o da bizimle kalıyordu.

"Isparda'da Üstada Ev Aranıyor"

"Üstadı otelin bir odasına yerleştiriyorlar. Fakat Üstad sıkılıyor. Hem beton, hem de bakırcılar çarşısı olduğundan çok fazla gürültü oluyor. **'Bana bir yer**

bulun' diyor. Terzi Mehmed Ağabey ev arıyor, fakat kimse ev vermiyor. Hususan Üstadımızın ismini duyunca korkuyorlar. Terzi Mehmed Ağabey, Tenekeci Hattat Mehmet Ağabeye gidiyor ve şöyle diyor:

"Hoca Efendi bulunduğu yerden rahatsız oluyor, '**Ben burayı terk edeceğim, bana ev bulun'** diyor. Kime gittimse millet korkuyor. Ben de ne yapacağımı şaşıtm.'

"Bunun üzerine şöyle diyor: 'Beylerin Fitnat Hanımın evinin üst katı boş, o yazın evi Antalyalılara kiraya veriyor, ona sor.'

"Gidiyor, Fitnat Hanımın kapısını çalıyor, 'Yukarısı kiralık mı?' diye soruyor.

"Evet, kiralık' diyor.

"Kaç para?"

"50 lira.'

"Hemen 50 lirayı veriyor, evi tutuyor. Fitnat Hanım, 'Kime tutacaksın' diye sormuyor. Merhumun efendisi Terzi Mehmet Ağabeyin asker arkadaşı ve komşusu olduğu için tanışıyorlarmış.

"Terzi Mehmet Ağabey eski ağabeyleri topluyor, '*Hoca Efendiye evi tuttum, fakat yatak ve yorganı yok*' diyor. Ağabeylerin bazıları yatak, bazıları yorgan, kilim bazıları da somya ve hasır veriyorlar, evi hazırlıyorlar. Üstadımızı götürüyorlar. Üstadımız çok seviniyor, '**Tam, tam benim arzu ettiğim ev**' diyor. O zaman oradan Antalya yolu geçmiyordu. Hep kavaklık, bahçelik idi.

"Hemen bizi çağırıldılar. Ceylan Ağabey ve Abdülmühsin'le birlikte Eskişehir'den Isparta'ya geldik. Abdülmühsin'in yanında teksir makinası da vardı. Otuzuncu Söz ve Tiryak gibi eserleri teksir ediyorduk.

"Peygamberimizin Merkadini Üstad'ın Yattığı Yerde Gördüm"

"Bir gün ev sahibinin dünürü, yani gelinin babası, Terzi Mehmet Ağabeye geliyor, '*Bizim kız küs, Hoca Efendi bunların arasını bulsun*' diyor. Terzi Mehmet Ağabey de geldi. Üstadımıza söyledi. Üstadımız da Tahiri Ağabeyle bizi aldı, merdivenden Üstadımızla beraber kapıya kadar indik. Kapıyı çaldık. Fitnat Hanım geldi.

"Üstadımız, '**Hemşire Hanım. Misafirin hatırı kırılmaz, oğlunla gelinin arasını bul**' dedi.

"O da, '*Pekiye efendim*' dedi.

"Üstadımız odasına girince, '**Bu kim?**' diye sordu.

"Tahiri Ağabey, 'Sen bilmiyor musun?' dedi.

"O da, 'Hayır' dedi.

"Bu Bediüzzaman Hazretleri' dedi.

"O zaman Fitnat Hanım şöyle dedi:

'Hoca Efendi buraya gelmeden bir hafta evvel, Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm Efendimizin merkadını Hoca Efendinin yattığı yerde gördüm.'

"Fitnat Hanım ondan sonra Nur Talebesi oldu. Üstadımız bize her zaman şöyle derdi:

'Bir kadınla bir erkek ikisi yalnız konuşmasın, konuşulduğu zaman, ya kadın iki kişi olmalı veya erkek iki kişi olmalı, şer'an caiz değil.'

"Ders Baklavası"

"Sabah dersinden sonra bize, ders baklavası diye bir teberrük verirdi. Yani bir elması varsa, bıçakla parçalayıp kur'a çekerdik. İlk kur'a kime isabet etse ilk sefer o alır, bazen bir salkım üzümü kaç kişi olsak kur'a çekerek paylaşırdık. Bazen Isparta'da yapılan beyaz kurabiye tatlısından aldırırdı. Dersi evvelâ Üstadımız okur, sonra sırayla hep okurduk. O zamanlar hatt-ı Kur'ân'dan ders yapardık. Yeni yazı eserler yoktu. Fakat lahika mektupları hem el yazısı, hem hatt-ı Kur'ân'la teksir edilerek çoğaltılırdı.

"O sırada Sebilürreşad gibi dindar mecmualarda Üstad'dan ve Risale-i Nur'dan bahisler çıkardı. Üstadımız onları bizlere yazdırırdı. Bazen güzel yazılar çıkarsa lahika olarak neşrettirirdi.

"Nurlarla İştigale Ehemmiyet Verirdi"

"Üstadımız Risale-i Nur'un neşri, okunup yazılması gibi bizzat Nurlarla İştigale ehemmiyet vermekte ve talebelerini daima teşvik etmekte idi. Bunun lüzum ve hikmeti ise şüphesiz izahtan varestedir.

"Risale-i Nur, Kur'ân-ı Hakîm'in bir mucize-i mâneviyesi ve bu zamanın dinsizliğine karşı mânevî bir atom bombası olarak; dinsizlik, imansızlık cereyanının maneviyat-ı kalbiyeyi tahribine mukabil, tamir edip, iman-ı tahkikiden gelen muazzam bir kudret ve kuvvete istinadı, okuyanların, yazarların kalplerine kazandırıyor. Tefekkür-ü imânî dersi ile tabiiyunun ve maddiyunun boğulduğu aynı meselelerde tevhid nurunu gösteriyor. İman hakikatlerini madde âleminden temsiller ve deliller göstererek izah ediyor. Risale-i Nur bu asrın idrakine, zamanın anlayışına hitap eden, bu zamanın ihtiyacına en muvafık tarzı gösteren, ders veren, doğrudan doğruya feyiz ve ilham tarikiyle gelen, Kur'ân-ı Hakîm'in bu zamanın fehmine uygun mânevî bir atom bombasıdır.

"Hem Üstadımız mektuplarında, dahilde tarafgirâne adavet ve münakaşalara vesile olan fûrûatla meşgul değil, belki 'bütün nev-i beşerin en ehemmiyetli meselesi olan erkân-ı imaniyeyi ve beşerin medâr-ı saadeti ve umum İslâm'ın esas rabita-yı uhuvveti bulunan Kur'ân'ın hakaik-i imaniyesini bulmak ve muhtaçlara buldurmaya diniyenin umumunu tazammun eden vüs'at ve câmiyeti hâiz bulunduğunu, dinî hizmetlerin her nevini teyit ve teşvik ettiğini cadde-i kübrâ-yı Kur'âniye olan Risale-i Nur dersinin umum ehl-i iman ve İslâm'a şamil bulunduğunu ifade ediyor. Ve yine

mektubunda devamla; **'Hatta değil Müslümanlarla, dindar Hıristiyanlarla dost olup adaveti bırakmaya çalışıyorum'** diyor.

Ziyaretçiler

"Üstadımız ziyaretine gelenlere,

'Kardeşim, sen bana dua et, ben de sana dua edeceğim. Hadiste var: Gıyâbî yapılan dua daha makbuldür. Ben senin ağzıyla günah işlemedim. Sen de benim ağzıyla günah işlemedin. Onun için gıyâbî yapılan dualar daha makbuldür. Bana isimle dua et, ben de sana dua edeceğim.'

derdi. Ziyarete gelenler de *'Üstadım bize dua et'* derlerdi. Üstadımız da, **'Bize dua eden, bizim dualarımıza dahil olur.'** derdi.

Mezar Taşlarının Verdiği Ders

"Yolculuk anında olsun, kırlarda gezerken olsun, rast gelen kabirlere dua ederdi. Bir gün,

'Bu kabir taşları canlı birer muallim gibi ihtar ediyor. Bu kabir taşları, "Sizler de buraya geleceksiniz." diye lisan-ı haliyle ders veriyor. Şimdi ise ehl-i dünya iptâl-i his nevinden kabirleri şehirlerin dışına çıkarıyorlar. Tâ ki ölümü hatırlamasınlar. Eskiden herkesin kabri evinin önünde idi. Sabahleyin kalktığında kabir taşlarını görünce Fatıha okuyordu. Kabir taşları canlı birer muallim vazifesi yapıyordu. "Sizler de buraya gideceksiniz." diye ihtar ediyordu.'

diyerek bize ders verdi.

Cüz Taksim Ederek Hatim Yapma Usulü

"Mübarek, mualla Üstadımız üç aylar girdiğinde Isparta'daki Nur Talebelerine hatim için Kur'ân-ı Kerim taksim ettirir, herkese bir cüz vererek vazife taksimi yapardı. Isparta, Sav, Kuleönü, Atabey, Bozanönü gibi mübarek Nur hizmeti ile müşerref olmuş, mübarek köylere cüzleri taksim ettirir, böylece mübarek şuhur-u selasede her gün hatim indirilirdi. O zaman bütün duasını umum Nur Talebeleri namına Üstadımız yapardı. Başta Peygamber Aleyhissalâtü Vesselâm ve âli, ashabı olmak üzere bütün ehl-i iman ve Nur Talebelerine bağışlardı.

"İstikbaldeki Nur Talebelerine Dua Ediyorum"

"Gece erken kalkar, teheccüd namazını kılardı. Evradlarını, bütün dualarını sabah namazına bir saat kala bitirirdi. Ellerini dergâh-ı İlahiyeye açar, uzun uzun dua ederdi. Bu dua bir saat devam ederdi. O anda bizler giremezdik. Ancak dua bittikten sonra girebildik.

'Hatta benim bir dua vaktim var, o anda melaike de gelse kabul etmem' demişti.

'Hem istikbaldeki Nur Talebelerine dua ediyorum' derdi.

"Üstadımız yatsı namazını kılınca fazla beklemez hemen yatarı.

"İsmen Duaya Ehemmiyet Verirdi"

"Mübarek Üstadımızın Isparta'daki menzilinde başucunda beş metre uzunluğunda, bir metre eninde bir şecere vardı. Peygamberimizin (s.a.v) âl-i beytinden, evradlarında ism-i şerifleri olan zatların nereden geldiğini ayrı ayrı oklarla gösteriyordu. Çok arzu etmeme rağmen saymaya bir türlü muvaffak olamadım. Üstadımız dua ederken isim üzerine çok ehemmiyet verirdi. Bazı Nur Talebeleri, Üstadımızı ziyaret ettiklerinde Üstadımız isimlerini yazdırırdı. Başucuna koyar, o ismi ezberleyinceye kadar yanında muhafaza ederdi. Ve şöyle misal verirdi: 'Nasıl ki bir yere mektup attığınızda zarfın üzerine güzel yazarsanız, gideceği yere güzel gider, dua ederken de ismiyle zikredilirse daha iyi olur' derdi.

"Gıyâbî Yapılan Dua Daha Makbul Olur"

"Üstadımız, **'Hem gıyâbî yapılan dua daha makbul olur. Çünkü ben senin ağzıyla günah işlemedim, sen de benim ağzıyla işlemedin. Onun için gıyâbî yapılan dualar daha makbul olur. Dua bir iksirdir, toprağı gümüş yapar, gümüşü de altın yapar.'** derdi."

Oruçta ve Bayramda Takvime Göre Amel Ederdi

"Üstadımız Türkiye takvimine göre amel ederdi. Yeni yazı takvimden hatt-ı Kur'âniyeye çevirttirir, onu başucuna astırırdı. Şimdi olduğu gibi o zaman da Ramazan'da bazen bir gün evvel oruç tutanlar, bayram edenler olurdu. Üstadımıza söyledik. O hiç ehemmiyet vermezdi. Hattâ bir gün Tahirî Ağabey, *'Bugün Arabistan'da bayram'* dediğinde Üstad, takvimi göstererek; **'Kardeşim ben**

Türkiye'ye göre amel ediyorum.' diye cevap verdi. Bilâhare bir dersinde, **'Ben de öyle yaparsam, fitneye vesile olur.'** demişti.

"Camiye Devam Ediyordu"

"Üstadımız Emirdağ'a ilk geldiğinde hem cumaya, hem de vakit namazına camiye devam ediyordu. Sonra yeni gelen kaymakam hem vakit namazından, hem de cumaya gitmekten men etmiş.

"1953'te Isparta'ya vardığımızda her hafta Cuma günleri Ulu Cami'ye namaz kılmaya Üstadımızla beraber giderdik. Hattâ benim üzerimde Kore elbisesi vardı. Bir seneyi geçmişti. Emniyet müdürü, **'Bunun müddeti geçti, çıkar.'** dedi. Üstadımızsa çıkarttırmazdı. Eskiinceye kadar çıkarttırmadı. **Beni asker elbisesi ile götürürdü.** Ulu Cami çok fazla kalabalık olmaya başlamıştı. Emniyet müdürü, Ceylân Ağabey ile beni çağırdı. **'Hoca Efendiden rica ediyorum, çok kalabalık oluyor. Biz burada telaş ediyoruz.'** dedi. Biz de aynen Üstadımıza arz ettik. Üstadımız, 'Ben zaten Hanefi mezhebini takliden cuma namazını kılıyorum. Çünkü bizim Şafiî mezhebinde imam arkasında kırk kişi Fatiha okuması gerekir' dedi. Barla'da ekseri vakitlerde Üstadımız hem vakit namazına, hem cuma namazına iştirak ediyordu."

Üstad'ın Yemesi ve İçmesi

"Üstadımız çok az yerdi, yediği zaman da beş saat geçmeyince tekrar yemek yemezdi. Yemekten sonra da iki saat geçmeyince su içmezdi, saate bakar, on dakika da olsa, **'Daha iki saat olmadı.'** diye beklerdi. İki saat olduğunda su içerdi. Suyu çok soğuk içerdi. İlk zamanları malum buzdolapları yoktu. Üstadımız da çok soğuk suyu arzu ederdi. Suyun içine buz bulduğumuzda buz koyardık. Termosa çok zamanlar buz bulamıyorduk. **Meselâ o zaman Isparta'da iki adet eczane vardı, birisinde buzdolabı vardı. Rica eder, parası ile ondan buz alırdık.** Bol su ile yıkar, termosu doldururduk. Buzu termosu koyarken Üstadımız başımızda durur, **'Ben de size yardım edeyim, ben de iştirak edeyim, bu iştiraktan beni mahrum etmeyin.'** derdi."

"İçeceği Suyu Dikkat Ederdi"

"Isparta'ya ilk vardığımız zamanlar suyu Kirazlıdere yolu üzerindeki Piri Efendi çeşmesinden getittirirdi. Çok güzel su, fakat fazla soğuk değildi. Ekseri, Üstad'ın çok sevdiği, yazın çok soğuk ve lezzetli, kışın da normal olan Sidre'den su getirirdik. Bazı gün akşam sabah iki sefer getirirdik. İki sene böyle devam etti."

"Sidre, Isparta'nın batısında yüksek bir yerdi. Isparta'nın meşhur evliyalarından, **kırk günde bir yemek yiyen Osman Halit Efendi** burada vakit geçirirmiş. O mübarek zat Üstad'dan haber verirken,

'Bu asrın müceddidi bugün dünyaya geldi. Ben göremeyeceğim,

fakat benim oğlum inşaallah görecek.'

demiş. Nitekim seneler sonra o zatın sözü tahakkuk etti. **Oğlu Keçeci Mustafa**, Üstadımıza talebe oldu ve onunla Eskişehir Hapishanesi'ne gitti.

"Bir gün, soğuk su içmesinin, zehirin tesirinden olduğunu söyledi. Kendisine zehir enjekte edilen iğnenin yeri, göğsünde hâlâ belli idi. Uzun zaman akmış. Bizim zamanımızda kurumuş gördük.

"Üstad çayı fazla içmezdi. Hararet olduğu zamanlarda, limonlu bir bardak ancak içerdi. Limonu çok severdi. Yemeklerinde de limon kullanırdı. Limon her zaman bulunmazdı. **Limon bulunmadığı zamanlar çayına çok cüz'î limon tuzu kordu."**

"Üstada Nasıl Yemek Yapardık?"

"Üstad'ın yemekleri çok sade idi. Ekseri yemekleri **şehriye çorbası, pirinç çorbası, sulu yemekler, yoğurt ve yumurta** idi. Sulu yemeklere muhakkak yoğurt katardı. **Üstadımızın hiç dişi yoktu. Son dişi 1948'de Afyon Hapishanesi'nde düşmüş."**

"Üstadımız yemekleri ekseri şu şekilde pişirtirirdi: Meselâ, küçük bir sefer tasına az su koyarız. Bir çay kaşığı tereyağı, çok cüz'î tuz, beraber kaynamaya başladığında, yumurtayı kırarız. (Üstadımız yumurtayı yıkattırırdı.) Yumurtanın beyazı pişmeye başladığında içine ekmek doğrarız. Üstadımız kat'iyen yağı yaktırmazdı. Şehriye çorbası olsun, pirinç çorbası olsun, onlar da biraz su ile kaynamaya başladığında yumurtayı kırarız. Yumurtanın beyazı piştiğinde içine yoğurdu koruz, karıştırırız. Hafif kaynadığında indiririz. Üstadımız afiyetle yerdi.

"Üstad, Sarımsağı Hiç Yemezdi. Bizler Soğan Kullanırdık Yemeklere."

"Yarım ekmek alırdık (bazen de bütün). Bu ekmek bir hafta giderdi. Ekmeği getirirken ve alırken çok dikkat eder, beyaz torbanın içinde getirirdik. Nazardan ve zehirden çok sakınırdı. Çünkü Üstadımızı zehirlemek için çok desiselere başvururlardı."

Üstad'ın Et ve Meyve Yemesi

"Üstadım on beş günde bir et yerdi. Taze koyun eti alır, çok pişirirdik, bazen de köfte yaptırırdık. Emirdağ'da Çalışkan hanedanının evine, yâni Ceylân Ağabeyin annesine, Isparta'da ise ev sahibesi Fitnat Anneye yaptırırdı. Aldığımız kıymayı iki üç sefer makinede çektirirdik. **Yoğurtlardan da inek yoğurdu yerdi. Koyun v.s. yoğurdu yemezdi.** Yemeklerden sonra da Üstadımız muhakkak, az da olsa tatlı

yerdi. Meselâ Isparta'da yapılan beyaz kurabiye çok yumuşak olurdu. Onu kaşıkla ezer, toz haline getirir, kaşıkla yerdi. Üstad kavunu da sever, kaşıkla yerdi. Üzümün kabuğunu ve çekirdeğini ayırır, domatesin de kabuğunu soyardı."

"Fitrî Uyku Beş Saat"

"Üstadımız, bir insana kâfi gelmeyecek kadar az yer ve az uyurdu. Bize de derdi ki: **'Fitrî uyku beş saattir.'** Geceleri sabaha kadar dua, niyaz ve ibadette bulunurdu. Yaz ve kış âdetini hiç değiştirmez, teheccüd namazını devamlı kılar, münacaat ve evradların asla terketmezlerdi. Hem Isparta'da, hem Barla'da, hem Emirdağ'da, komşuları bizlere, **'Ne zaman Üstad'ın evine geceleri baksak, Üstad'ın odasında ışık yandığını görür, hazin edasıyla dua ettiğini duyardık.'** derlerdi. Üstadımız her zaman abdestli olurdu. Üstad duhâ namazını da hiç geçirmezdi. Bu namazı güneş doğduktan kırk beş dakika sonra kılardı.

"Boş Vakit Geçirmezdi"

"Hiçbir zaman mübarek vaktini boş geçirmez, ya okur ya tashihle meşgul olur veya okutturur, dinlerdi.

"Onunla Birlikte Olunca Hiç Yorulmazdık"

"Üstadımızın konuşmasında o kadar letafet vardı ki, o derece feyizliydi ki, sabahtan akşama kadar o vaziyette ders alsak, yol yürüsek, zahmet çeksek, aç kalsak, içimizden zerre kadar sıkılma gelmez, hattâ bazen sıkıntılı hallerimizde Üstadımızın sima-i mübareklerine baktığımız zaman içimizde bir ferahlık gelirdi.

"Bize bir şevk, bir cevvaliyet gelir, gece-gündüz çalışsak, uyumasak yorgunluk hissetmezdik.

"Sadece Risale-i Nurla Meşgul Olurdu"

"Üstadımız Risale-i Nur'un hizmetini her şeye tercih ederdi. Hiçbir zaman başka kitaplara meşgul olduğunu görmedik. Daima Risale-i Nurların neşri, telifi, tashihi, okuması, yazması ve lahika mektupları gibi hizmetlerle meşgul olurdu. Bize de şu dersi verirdi:

'Bakın, ben başka kitaplarla meşgul olmuyorum. Siz de Risale-i Nur'dan başka kitaplarla meşgul olmayın. Risale-i Nur size kâfidir. Risale-i Nur'un gıda ve taam hükmündeki hakikatlarından hem akıl, hem kalb, hem ruh, hem nefis, hem his hisselerini alabilir. Yoksa yalnız akıl cüz'i bir hisse alır, ötekiler gıdasız kalabilirler. Risale-i Nur sair ilimler gibi okunmamalı. Çünkü ondaki iman-ı tahkikî ilimleri başka ilimlere ve maariflere benzemez. Akıldan başka çok letâif-i insaniyenin kût ve nurudur.'

"Kalbimizden Geçenleri Bilirdi"

"Üstadımız bizim hatırat-ı kalbimizi bizden ziyade okur, bizim haberimiz olmadan ufacak bir meseleyi bahane eder, şiddetle ikaz ederdi. Günler geçtikten sonra, mübarek Üstadımızın ikaz ettiği şeyle karşılaşır, aklımız başımıza gelirdi. 'Fesübhanallah, bu meseleden dolayı bizlere ders vermişti' derdik.

"Temiz Havayı Çok Severdi"

"Üstadımız temiz havayı çok severdi. Hemen hemen yaz-kış temiz hava almak için dışarı çıkardı. Üstadımızın hem güneş gözlüğü, hem şemsiyesi, hem de okuma gözlüğü vardı. Dışarı çıktığında muhakkak güneş gözlüğünü takar, şemsiyesini eline alır, çok dinç yürürdü. Üstadımız bizimle beraber yürümezdi. Bizler ya elli metre önden veya elli metre arkadan yürürdük. Bazen fayton, bazen araba ile temiz hava almak için çıkardık.

"Eserlerin Baskısını Takip Ederdi"

"Üstadımız eserlerin sıhhatine çok dikkat ederdi. Hattâ yeni harflere çevrilirken Tahiri Ağabeyle Ceylan Ağabeyi gönderir, '**Çok dikkat edin**' derdi.

"Risale-i Nur Külliyyatı'nın 1955'ten sonra yeni harflerle Ankara, İstanbul, Antalya ve Samsun'da basılmaya başlandığında Üstadımız âdeta bayram ediyordu. '**Risale-i Nur bayramıdır.**' derdi. Sözler mecmuası ilk matbaaya verildiğinde, '**Ben bunu bekliyordum. Bu bitsin, ben âhirete gideceğim.**' dedi. O bitti, Mektubat başladı, '**Bunu da görsem gideceğim.**' dedi. Ondan sonra *Lem'alar*, *İşarâtü'l-İ'caz*, *Mesnevî-i Nuriye*, *Asâ-yı Mûsa*, *Şûalar*, *Tarihçe-i Hayat* ve en son *Bediüzzaman Cevap Veriyor* basıldı. Her kitap baskıya verildiğinde, 'Ya Rabbi, bunu görsem gideceğim, bu günleri bekliyordum' derdi.

"Hattâ bir gün Sözler mecmuası ilk çıktığında, Said Özdemir kardeşimiz Üstadımıza göndermişti. Üstadımız çok sevindi. Ağabeyimize hediye etmek istedi. O da '*Üstadım, bu yeni yazıya nasıl müsaade ettin?*' dediğinde Üstadımız, '**İmanı kurtarmak lâzım, bunu Maarif'le Diyanet basıyor.**' dedi. *Said Özdemir* kardeşimiz o zaman Diyanet İşlerinde memurdu. *Atıf Ural* Hukuk Fakültesi'nde talebe, *Tahsin Tola* da milletvekili idi. Bunlar beraber basıyorlardı. Üstadımız onu kastederek, '**Diyanet ve Maarif basıyor. İmanı kurtarmak lâzım.**' diyerek Ağabeyimize ısrarla verdi. Ağabeyimiz almadı. '**Kardeşim, sizin çekirdekleriniz meyve oldu, meyveler ağaç oldu. Bunlar hep sizin hizmetiniz.**' dedi. Fakat mübarek Ağabeyimiz yine almadı."

"Kırmızı Cildi Tercih Ederdi"

"Mecmualar ciltlenip geldiğinde Üstadımız bayram ediyordu. Cilt işleri İstanbul'da

yapılırdı. İstanbul'daki neşriyatı Ahmet Aytimur kardeşle Mehmet Fırıncı ve Mehmet Emin Birinci kardeşlerimiz beraber yaparlardı. Ankara'daki neşriyatı ise, *Said Özdemir, Atif Ural, Mustafa Türkmenoğlu, Tahsin Tola* beraber yaparlardı. Üstadımız kırmızı ciltleri tercih ederdi. Formalar gelmeye başladığında, Üstad hâtı Kur'ânla takip eder, bizler de yeni yazıyla. Her mecmua matbaada basılıp ciltli olarak geldiğinde, kapağından başlar, baş sahifesinden sonuna kadar o mecmua bitinceye kadar derslerimizi ondan yapardık. O mecmua bittiğinde sırasıyla diğer mecmuaları okurduk."

Arabî Mesnevi-i Nuriye'den Ders

"Risaleler yeni yazıyla basılmadan evvel **1953'te Isparta'ya vardığımızda Üstadımız Arabî Mesnevi-i Nuriye'den derse başlamıştı**. Çok güzel izah ediyordu. Âdeta yirmi yaşındaki genç ve faal birisi gibi beş-altı saat derse devam ederdi. Okudukça gençleşiyordu. Bizler tahammül edemezdik. Sabah namazından sonra başlar, tâ öğle namazına kadar sürerdi. Bu derslere Tahirî, Zübeyir, Sungur ve Ceylân Ağabeylerle beraber iştirak ederdik. **Arabî Mesnevi-i Nuriye'yi üç sefer okuduk**. İsharatü'l-i'caz'ı da yarısına kadar aynı şekilde okuduk. Yarısından sonrasını, Üstadımız Çamdağı'nda ve Barla'da Zübeyir ve Sungur Ağabeyle, Ziya Arun kardeşimizle bize okuttular. Isparta'da okuduğumuzda bazen Sungur Ağabey gelir, birkaç gün kalır, Üstadımız Risale-i Nur hizmetleri için, kendisini Ankara'ya gönderirdi. Mustafa Ezener Ağabey de bazen iştirak ederdi. Bu ders çok feyizli olurdu. Üstadımız, Ceylân Ağabey gelmeyince derse başlamazdı. İçimizde Arapça'yı en güzel anlayandı."

"Eserlerin Tashihine Çok Önem Verirdi"

"Risale-i Nurlar, yeni yazıyla Ankara ve İstanbul'dan geldiğinde tashih eder, tashihten sonra, eğer elle gelmişse elden, posta ile gelmişse posta ile acele gönderdik. Gelen formaların tashih işlerini bitirip göndermeyince, hiçbir işe bakmaz ve baktırmazdı. Âdeta asker gibi veya saat gibi dakikti. Bir hizmeti anında yaptırırdı. Kırlara gittiğimizde bazen, 'Hemen döneceğiz' derdi. Bakardık ki, Ankara'dan veya İstanbul'dan bir üniversiteli kardeşimiz gelmiş, formları getirmiş, Üstadımızı bekliyor. Hem formayı getirir, hem Üstadımızı ziyaret ederdi. Üstadımız yüksek tahsil gençliğine çok önem verir, daima onları Risale-i Nuru okumaya teşvik ederdi. Formalar tashih olduktan sonra yerlerine gönderilince posta ile gitmişse, telefon ettirir, yerine ulaştığını öğrenince rahatlarırdı. Biz de gönderdiğimizde Üstadımıza tekmil verirdik. 'Posta veyahut filanca şahısla gönderdik, Üstadım' derdik. Hizmeti, vaktinde ifa ettiğimizden Üstad da memnun olurdu."

"Risale-i Nurların Neşrine Çok Sevinirdi"

"Risale-i Nur matbaalarında neşr olunmaya başladığında Üstadımız yerinde duramıyordu. Bir faaliyet, bir gayret, bir cevvaliyet... Sevincinden âdeta yerinde duramıyordu. Öyle haller oldu ki, dünyayı tayeran etmek istiyordu. Bazen yaya, bazen vasıta ile Isparta'nın gül bahçelerine, bazen Kirazlıdere, Ayazma, Gölcük,

bazen Eğirdir Gölü kenarlarına, Barla bahçelerine, Karakavak, Kabristan, Karadut gibi Nur'un menzil ve menzilkiklerine gider, gezer, dolaşır, dönerdik. Üstadımız Eğirdir'den Barla'ya atla giderdi. Birimiz atı çeker, birimiz Üstadı tutar, birimiz de Üstadımızın ibrik, termos, seccade gibi eşyalarını taşırdık. Barla'ya vardığımızda yorgunluk, hastalık dinlemezdi. Hiçbir zaman Üstadımızı boş dururken görmedik. 'Geliniz, biriniz bana ders okuyun, biriniz suya gidin, biriniz de yoğurt, yumurta bulun, yemek yapın' derdi."

"Bir saat mesafede Çam Dağı yolu üzerinde Güdük suyu vardı. Suyu bazen oradan, bazen de Karakavak gibi yerlerden getirirdik. Karakavak veyahut Güdük suyundan geldiğimizde bazen Üstadımız, 'Hazır olun vasıtaya bakın, Ankara, İstanbul'dan formalar gelmiştir. Hemen gideceğiz' derdi. Eğer vasıta bulmuşsak, vasıta ile Eğirdir'e kadar giderdik. Gidip gelirken yollarda Üstadımız, ders okutturur, dinlerdi. Çam Dağı'na çıkarken de okuttururdu. **'Maşaallah, çok güzel istifade ettik seyyar medresemizde.'** derdi."

"İşlek"

"Üstadımız, Barla civarında fazla merkep kullandığı için, **'Bunlara eşek demeyin, hayvana hakaret oluyor. İşlek deyin, çünkü bunlar çok çalışkan hayvanlardır'** derdi. Üstadımız her gün şemsiyesini alır çıkar, bizler de arkasından giderdik."

"Isparta'nın yakın menzillerine veya Isparta'ya nazır tepelere çıkar, oralardan Isparta'yı temaşa ederdi. Bazen yol kenarlarındaki asmaların salkımlarını saydırırdı. Oadaki sanat-ı İlâhiyeyi izah ederdi. Üzümlerin kudret helvası olduğunu söylerdi. Sidre ve Ayazma ağaçlık yerlerdir. Ispartalılar Cuma ve Pazar günleri istirahat için oralara giderlerdi. Halkın olmadığı günlerde biz de Üstadımızla oralara giderdik."

"Hocam Beni Affet"

"Bir gün Ayazma'da Üstadımız arabanın içinde Cevşen okuyordu. Bizler de etrafında ayrı ayrı yerlerde Nurlardan okuyorduk. O anda bir sarhoş, **'Hocam beni affet, bana dua et.'** diye bağırarak Üstadımıza doğru yürüdü. Ben bırakmadım. Üzeri fena kokuyordu. Üstadımız, **'Bırak gelsin.'** dedi. Üstad'ın yanına beraber gittik, Üstad'ın ellerine sarıldı, 'Hocam beni affet, bana dua et.' dedi. Hakikaten, mübarek Üstadımız da dua etti. **'Ya Rabbi, bu kardeşimizi kurtar.'** diyerek okşadı. **'İnşallah kurtulursun.'** dedi. Bir ayda onun kurtulduğunu haber aldık. Kendisi tenekecilik yapardı."

"İnşaallah Kurtulursun"

"Yine bir gün akşamüstü Sidre'den Üstadımıza su getiriyordum. Akşam namazı olmuştu. Kapının önünde beli bükülmüş yetmiş-seksen yaşlarında iki kadın duruyordu. Kapı açık vaziyette ve biri kapının iç tarafında idi. Çok taaccüp ettim. Bizim kapı daima kapalı idi. Kapı nasıl açılmıştı da bunlar içeri girmişti? Bir sarhoşu

da merdivenlerden çıkarken yakaladım. Çok hayret ettim. O saatlerde bizim kapı muhakkak kilitli olurdu. Sarhoşla münakaşamıza Tahirî, Zübeyir ve Ceylân ağabeyler geldiler, onlar da hayret ettiler. Üstadımızın odasında akşam namazı kılıyordu. O vakitlerde evimizin önünde daima polis beklerdi. Allah'tan ki, o anda onlar da yokmuş, olsaydılar kim bilir ne iftiralar uydururlardı. Kadınları dışarıya çıkardık. Sarhoşu da Üstadımıza anlattık. Üstadımız da çok taaccüp etti, şefkatle dua etti, 'İnşaallah kurtulursun' dedi. Sarhoş merdivenden bağırarak indi. 'Baba beni kurtar, baba beni kurtar' diyordu. Bir zaman sonra annesiyle, teyzesini gördüğümüzde, evlâtlarının kurtulduğunu söylediler. 'Allah razı olsun, sizden ve Hoca Efendiden, çocuğumuz kurtuldu' diye bize dua ediyorlardı."

"Jip Almaya Karar Verdik"

"Mübarek, mualla Üstadımız Isparta civarında gezerken çok yorulurdu. Dönüşünde bize, 'Beni düşünemiyorsunuz, ben gıdasız yaşarım, havasız yaşayamam, vasıta bulun' derdi. Bizler de vasıtayı her zaman bulamazdık. Mübarek Üstadımız ise, her gün gezmek istiyor. Bazı günler vasıta buluyoruz, bazı günler de bulamıyoruz, yani parasızlıktan bulamıyoruz. Bulduğumuz vasıtaların yarısını da, Allah rahmet eylesin, kahraman Tahirî Ağabeyimiz temin ederdi."

"Üstadımızın ruhunda bir cevvaliyet vardı. En uzak yerlere gitmek ister, yüksek tepelere, تنها yaylalara, ağaçlık yerlere gitmek arzu ederdi. Bazen, 'Emirdağ'a gideceğim' derdi. Otomobilciler de fazla para isterdi. Üstadımıza, bu kadar para istiyor dediğimizde iktisadına muhalif olduğu için müteessir olurdu. Gezmezse rahatsız oluyor, gezmeyi çok arzuluyordu. Çoğu zaman ayakları ağrıyordu. Bizler de Üstadımızın dizlerini, ayağını ovalıyorduk. Mübarek, muazzez Üstadımızın gözlerinden yaşlar geliyordu. Üstadımızın bu hali bizleri fazlasıyla müteessir ediyordu, ne yapacağımızı şaşırıyorduk. Üstadımızın bu hallerine tahammül edemedik."

"Merhum Zübeyir Ağabey, merhum Tahirî Ağabey, merhum Ceylân Ağabeyle beraber meşveret ettik. Emirdağ'dan Osman Çalışkan Ağabey ve Mehmet Çalışkan Ağabey, İnebolu'dan Çelebi Ağabey, Isparta'dan Rüştü Ağabey, Çolak Nuri Ağabeylerle beraber konuştuk. En ucuzundan bir araba almaya karar verildi. Bu kararı Üstadımıza söylersek kabul etmezdi. Ağabeyler şöyle bir karar verdiler. 'Üstadımıza şimdilik bir jip alalım' dediler."

"Emirdağ, İnebolu ve Isparta Nur Talebelerini himmeti ile **on sekiz bin liraya bir jip alındı**. Emirdağlı Mahmud Çalışkan kardeşimiz de şofördü. Onu Isparta'ya getirdik. Arabayı Mahmud'un üzerine yaptırdık. Mahmud hem piyasada çalışıyor, hem de Üstadımıza hizmet ediyordu. Kendine hizmeti esnasında Üstadımız benzini parasını verirdi. Ehl-i dünya da fazla şüphelenmedi. Çünkü Mahmud piyasaya da çalışıyordu. Üstadımıza rica ettik. Üstadım Mahmut Isparta'da çalışacak, sizi de istediğiniz zaman gezdirecek. Mahmut bizim yanımızda kalsın' dediğimizde 'Üstadımız kabul etti ve Mahmud da bizimle beraber kalmaya başladı. O zaman Üstadımız biraz rahatladı. Bu jiple bir sene devam ettik."

"Arabayı Değiştirdik"

"Türkiye'de o zaman, malûm, yollar çok bozuktu. Asfalt filan yoktu, yine aynı ağabeylerle meşveret edildi. Jipi satıp bir taksi almaya karar verildi. Jipi on dokuz bin liraya sattık. On bin lira da ödünç para bulduk. **Yirmi dokuz bin liraya 1953 model Chevrolet araba aldık.** (Boyacı Hüsnü Efendi, Mahmud ve Ceylân kardeşlerle beraber, Ankara'dan aldık.) Araba yine Mahmud Çalışkan'ın üstünde idi. Bilahare Ceylân Ağabey şoför oldu. 1958'de Ankara hapsinden çıktıktan sonra Üstadımız bana, 'Keçeli, keçeli, benim şoförüm sen olman lâzımdı' dedi. Ben de 'Üstadım on beş gün izin ver, ben şoförlüğü öğrenirim' dedim. Üstadımız da, 'Sana bir ay izin veririm, öğren' dedi. Ben de Samsun'a gittim. Samsun ve Bafra'da çalıştım. Bir ayda şoförlüğü öğrendim. Sinop'tan ehliyet aldım. Bir kaç sefer imtihana girdim. Direksiyondan verememiştim. Son gün Üstadımı rüyamda gördüm. Bana yarım bir ehliyet verdi ve ertesi gün çok güzel muvaffak oldum."

"1958'de Hüsnü kardeşimiz de askerlik yaparken şoförlüğü öğrendi. Ceylân Ağabey de şofördü. Ceylân Ağabey çok şakacı, latifeci ve zeki idi. Isparta'dan Emirdağ'a gelirken, 'Ben sizden hem eskiyim, hem de şoförlükten ustayım, yolun yarısına kadar ben kullanacağım, yarısından sonra da siz kullanacaksınız' diye latife etti. Ben de yeni öğrenmiştim."

"Seni Şoförlükten Men Ettim"

"Bir gün Emirdağ'dan Çifteler'e kadar arabayı ben kullandım. Çifteler'e Üstadımıza kar almaya gitmiştim. Arabayı şehrin ortasına koymuştum. Arabada *Zübeyir Ağabey, Ceylân Ağabey, Hüsnü* kardeşimiz Üstadımızın yanında idi. Ben gelinceye kadar, halk toplanmış, fazla kalabalık olmuş, ben geldiğimde Üstad hiddet etti. **'Bu halkı niye böyle topladın? Bu kalabalıktan ben çok sıkılıyorum. Seni şoförlükten men ettim. Sana şoförlüğe izin yok.'** dedi."

"Mahmudiye'yi geçtikten sonra Sakarya Nehrinin kenarında yeşillik, ağaçlık bir yerde söğütlerin altında Üstadımız, bana hususî olarak bir saat ders verdi. Hüsnü ile Ceylân Ağabeyi Eskişehir'e gönderdi. Zübeyir Ağabeyi de ayrı bir yere gönderdi. Bana o zaman hususî olarak 'Evlâdım ben seni şoförlükten men ediyorum, ben sana şahsım için şoförlüğe izin vermiştim' dedi. Üstadımızın şu sözü bana çok tesir etti: 'Evlâdım, Adnan Menderes gelse, 'Said, Bayram'ı bana şoför ver de Risale-i Nur Külliyyatını bastırırım' dese yine izin yok' dedi. 'İleride küçük bir araba alacağım, beraber gezeceğiz' diye beni teselli etti. Bu sözleri ile bana çok iltifat etti. Ben de çok fazla üzülmişim. Üstadımız'dan Allah ebediyen razı olsun. Kim bilir şoförlük yapsaydım, belki de kendimi muhafaza edemeyecektim. Çünkü şoförlüğe karşı çok zafiyetim vardı. Üstadımız, 'Seni şoförlükten men ediyorum. İleride Ceylân'la Hüsnü'yü de men edeceğim' dedi. Üstadımızın vefat etmesine birkaç ay kala Ceylân Ağabeyin babası araba almıştı, oraya gitmişti. Hüsnü kardeşimiz Üstadımızın şoförlüğünü yapıyordu. Hattâ en son Urfa'ya Hüsnü kardeşimiz götürdü."

Halk Partililerin Dedikodusu

"Sırası gelmişken şurasını da belirteyim ki: O zamanlar Halk Partililer çok dedikodu yaptılar. Bu arabayı kim aldı? Bediüzzaman'a Menderes araba aldı. Hediye etti gibi... Çok yollardan dedikodu yaptılar ve çoklarına sorarlar ve sordururlardı. Bu arabayı kim aldı? v.s."

"O zamanlar bizi, emniyetten çok sık takip ederlerdi. Emniyetin eski bir jipi vardı. Bizi bir türlü takip edemezdi. Birçok zaman tehdit ederlerdi. 'Fazla süratli gitmeyin ve bize gideceğiniz yeri söyleyin, yola çıkmadan evvel bize haber verin' gibi ikazlarda bulunurlardı. Biz hiç ehemmiyet vermezdik."

"Karşılıksız Hediye Kabul Etmezdi"

"Mübarek, muazzez Üstadımızın en yakın hallerini bizler görüyorduk. İktisat düsturunu harfiyen tatbik ederdi. İstiğna düsturunu hiç bozmazdı. Çünkü,

'Benim mesleğim sahabe mesleği, aç kalmak var, hapis var, zahmet var, var, var...' derdi.

Mübarek, muazzez Üstad hiç kimseden hediye almazdı. Çok sevdiği talebesi dahi bir kilo üzüm getirse veyahut bir teberrük getirse, mukabilini muhakkak verirdi. 'Benim kaidem bozulur, bana dokunur' derdi. Bizler mukabilini vermeden hiç hediye aldığını görmedik. Bizlerden dahi almazdı. Üstadımızın bu hallerini görenler, 'Kimseden hediye almıyor da nasıl geçiniyor' diye soruyorlardı. İktisat ve bereket-i İlâhiyeye mazhar oluşunun çok hikmetleri vardı.

"Kâğıt Para Taşımazdı"

"Üstad kâğıt para taşımazdı. Bir krem kutusu içinde bozuk para bulundururdu. Bizler su getirsek dahi mukabilini verirdi. Çok basit giyinir, ucuz dokumaları tercih ederdi. Onun için masrafı olmazdı. Bizlere günde otuz kuruş tayinat verirdi. Bunlar eserlerinden alınan te'lif hakkından idi. Bu âdet, Üstadımızın vasiyetlerinde vardı. O zaman ekmek otuz kuruştı. Üstadımızın vasiyetleri üzerine inşaallah bu devam edecektir.T

"Kâinatı Tefekkür Ederdi"

"Üstadımız kırları gezerken kitâb-ı kebir-i mütalaa ederdi. Bizlere de hem arabada giderken ve gelirken 'Keçeli, keçeli siz de şu kitab-ı kebir-i kâinatı okuyun' derdi. Bütün mahlûklarla alakası vardı. Ağaçlara, taşlara ve hayvanlara çok acîb şefkati vardı. Hattâ yollarda köpek görse bize der; **'Bunlar çok sadık hayvanlardır. Bunların koşmaları, ulumaları sadakatlarının iktizasıdır.'** derdi. Kırlarda gezerken kaplumbağa görürse onunla çok ciddi alakadar olur, **'Maşaallah, bârekallah ne güzel yapılmış, şundaki san'atı sizlerden geri görmüyorum.'**

derdi."

"Hayvanlara Karşı Çok Müşfikti"

"Bazen karıncaları görse veyahut bizler bir taş kaldırsak ve altından karınca çıksa, taşları gelip koydurur, **'Hayvancıkların rahatını bozmayın'** derdi. Kırlarda avcıları gördüğünde, 'Tavşanları ve keklikleri vurmayın' derdi. Ve, 'Diğer hayvanları incitmeyin' der ve nasihatte bulunurdu. Hattâ çok kişileri avcılıktan menetti."

"Kırlarda çobanlara rast geldiğinde onları çağırır, konuşurdu. 'Beş vakit namazınızı kıldığınız zaman, sizin her vakit saatiniz ibadet yerine geçer. Bu da beşeriyete hizmettir. Bundan hasıl olan eti, yünü, sütü, yoğurdu her kim yerse yesin, size sadaka hükmüne geçer. Bu hayvancıkları incitmeyin' diye çobanlarla çok şefkatli konuşurdu."

"Cemaatle Namazda İmamlık Ederdi"

"Kırlara gittiğimizde hiç boş durmazdı. Daima Cevşen, Evrad-ı Bahaiye, Delail-i Nur, Hülasatü'l-Hülâsa, Hizbi'n-Nuriye, Tahmidiye ve hususan Sekine'yi hiç bırakmazdı. Onu her gün okurdu. Hattâ bazen çay içerken bile okurdu. Risale-i Nurları ya tashih ederdi veya bizlere Risale-i Nurlardan okutur, kendisi dinlerdi. Tefekkür ederdi. Kırlara gittiğimizde en yüksek yerlere çıkardı. Bazen yüksek ağaçların ve taşların başına çıkardı. Namaz kılarken de yüksek taşların başını tercih ederdi. Kırlarda cemaatle namaz kıldığımızda bizlere imamlık ederdi. Namaz vakti girdiğinde muhakkak ezan okuturdu. Üstadımız bizlere, 'Sizlerdeki gençlik bende olsa, şu dağlardan inmem' derdi. Daima kitab-ı kebir-i kâinatı mütalaa ederdi. Kırlarda kuşları, böcekleri hiç incitmez ve incitmezdi."

"Ağaçları Kesmeyin, Onlar da Zikrediyor"

"Çam Dağında bazen ağaç lâzım olurdu. Bu ağaçları, Karaağaç köşkündeki menzilin tamiri için kullanırdık. Üstadımız rasgele ağaçları kesmemize mani olurdu, **'Ağaçları kesmeyin, onlar da zikrediyor.'** derdi."

"Fareler Nurları yemezdi"

"İsparta'daki evde, tavanda eserler vardı. El lambası ile eserlere bakıyordum. Fareler eserlere zarar vermesin diye, bir de baktım Üstadımız da tavana geldi. Tavan yüksek olup, merdivenlerle çıkılırdı. Üstad **'Keçeli, keçeli, ne yapıyorsun?'** dedi. Ben de, 'Üstadım, fareler eserlere ilişmesin diye bakıyorum' dedim. Üstadımız, 'Onlar bize ilişmez. Eğer bizde bir kabahat olmazsa bize ilişmezler' dedi. Hakikaten fareler eserlere hiç ilişmezdi. Bazen Nurların yanında başka mecmular ve gazete filan olurdu, fareler onları parça parça ederdi, fakat Nurlara hiç ilişmezlerdi. Bu neviden çok hâdiseye şahit olduk. Üstadımız bu nevi kerametleri istemediği için bu hâdiseleri yazmıyorum.

"Dindar Öğretmenlere Çok Ehemmiyet Verirdi"

"Üstadımız, muallimler ziyarete geldiklerinde onlarla çok fazla alâkadar olurdu.

'Şu zamanın dindar bir muallime eski zamanın velileri nazarı ile bakıyorum, çünkü eski zamanda dinî terbiye ebeveyne verilmişti, bu zamanda o vazife muallimlere verilmiş, muallimin iyisi çok iyi, fenası da çok fena. Çünkü masum çocuklar muallimlerine çok dikkat ederler, âdeta mıknaṭıs gibi hocalarından ne görürse iyiyi de fenayı da çekerler. Muallimin iyisi minare başında, kötüsü kuyu dibindedir. Muallimler için ortası yoktur, ya âlay-ı illiyyinde veya esfel-i safilindedirler. Ortası yok.' derdi.

"Onun için dindar muallimlere çok ehemmiyet veriyordu. 'Eğer vaktim olsa, her gün dindar bir muallime on altın lira veririm. Çünkü dünyada benim çocuğum olmadığından, bütün dünyadaki çocuklara şefkat cihetiyle alâkadarım' derdi. Muallimlere ders verirken merhum Hasan Feyzi, Mustafa Sungur, Abdurrahman YÜKSEL gibi zatlari misal verirdi ve 'Sizleri de onlar gibi kabul ettim.' derdi. Hem, **'Mustafa Sungur'un okuması mânâ-yı ismîden mânâ-yı harfi hükmüne geçti, onun okuması maarif-i ilâhî hükmüne geçti.'** derdi."

Mektuplar

"1953'e kadar Üstadımız Emirdağ'da iken muhabereyi Hüsrev Ağabey yapardı. Mektupları Üstadımız Isparta'ya gönderir, Hüsrev Ağabey de mumlu kâğıda yazar, Sav'a gönderir, Sav'da teksir olur, muhabere edilen merkezlere Isparta'dan gönderilir veyahut Eğirdir vesaire yakın postanelerden gönderilir. O zamanlar çok sıkı takibat vardı. Hattâ mübarek Hüsrev Ağabey, risaleleri teksire yazarken, yatak dolaplarında sabahlara kadar mumlu kâğıda yazar, gece gündüz daima tarassut altında çalışırdı. Hüsrev Ağabeyin yanına gelen-gidene çok dikkat ederdi. 1953'te Isparta'ya vardığımızda Hüsrev Ağabey mumlu kâğıda yazar, Abdülmuhsin, Tahirî Ağabey, Ceylân Ağabey, Zübeyir Ağabeyle birlikte teksirle çoğaltırdık. Bu bir kış devam etti. Bazı mecmuaları neşrettik. Ekseri büyük mecmualar Sav'da teksir oldu. Sav'dan sandıklarla İstanbul'a cilde gönderirlerdi. Ciltten geldiğinde de hiç bilinmedik adreslere gelirdi, o zamanlar açıkta kitap gezdiremezdik. Hem de her yerde okuyamazdık, daima Nur Talebeleri tarassut altında idi."

"Risale-i Nurlar matbaalarda Latin harfleri ile neşriyata başladığında (1954-1957), her gün bir vesile ile Üstadımız ders verirdi. Hiç boş durmuyordu."

"Siyasilere Ders Verirdi"

"Hayat-ı içtimaiyeye dair mektuplar, siyasilerle muharebeler, lahika mektupları

devamlı neşrediliyordu. Isparta'ya vardığımızda hem teksir, hem neşriyat, hem o zamanki particilerle merhum Tahirî Ağabey, Tenekeci Mehmet Efendi, Terzi Mehmet Efendi, merhum Zübeyir Ağabey, merhum Rüştü Ağabeyler o zaman parti başkanı olan Mehmet Tokalar ve parti ileri gelenlerinden Süreyya Demiralay, Hilmi Dolmacı, Celâl Bey gibi zatlara temas ediyorlardı."

"Üstadımız onlara Risale-i Nur'dan dersler verirdi. Hem hayat-ı içtimaiyeye dair mektup lahika olduğundan, onlara bir bahane ile verdirir, okuttururdu. Üstadımız Üçüncü Said devrinde hayat-ı içtimaiye ile meşgul olurdu. Çok zaman, sabah namazından sonra '**Bana ihtar olundu,**' diyerek, '**kalem kağıt getirin**' der, çok süratli söylerdi. Ekseri Tahirî Ağabey, Ceylân Ağabey yazarlardı. Bağdat Paktı meselesinde Üstadımız çok sevindi. Başbakan ve Reis-i Cumhura mektuplar yazdı. O mektupları aynı zamanda lahika olarak neşretti. Üstadımız kendisini ziyarete gelenlere Bağdat Paktı meselesini anlatıyordu."

"Erzurum Üniversitesi ile Çok Alâkadarı"

"Erzurum Üniversitesinin açılışı ile çok fazla alakadar oldu. Üstadımız, 'O üniversiteye benim ismim verilmesi lâzım. Fakat Mustafa Kemal'le beni barıştırmak için, onun ismini verdiler' demişti. Meselâ Reis-i Cumhura yazdığı mektupta şöyle diyordu:

"Madem Reis-i Cumhur gayet mühim mesail-i siyasiye içinde Şark Üniversitesini en ehemmiyetli bir mesele yapıp, hattâ harika bir tarzda altmış milyon liranın o üniversiteyi sarfı için bir kanun çıkarmak derecesinde fevkalâde bir hizmet ile medresenin medar-ı iftihar ve kendisine büyük şeref verdiren bu medrese-i İslâmiyeye hocalık hissiyatıyla başlaması, bütün Şark hocaların iminnettar etmiş. Ve şimdi Orta Şarkta sulh-u umuminin temel taşı ve birinci kal'ası olan bu üniversiteyi yine mesail-i azime-i siyasiye içinde yeniden nazara alması, elbette bu vatan ve devlete, bu millete bu azim faideli hizmeti netice verecek. Ulûm-u diniye o üniversitede esas olacaktır. Çünkü, hariçteki kuvvet tahribât-ı mânevîdir. O mânevî tahribata karşı atom bombası ancak mânevî cihetinde, mâneviyattan kuvvet alıp tahribatı durdurabilir. Madem elli beş sene bu meseleye bütün hayatını sarf etmiş ve bütün dekaiki ile ve neticeleri ile tetkik etmiş bir adamın bu meselede reyini almak ve fikrini sormak lâzım gelirken, Amerika'da Avrupa'da bu meseleye dair istişareye mecbur olduğumuzdan... **Elbette benim de bu meselede söz söylemeye hakkım var. Hamiyetkâr olan bütün bir millet namına sizlerden bekliyoruz.**'

"O zamanki müspet siyasilerle konuştuğunda, '**Size kat'iyen ve çok emarelerle beyan ediyorum ki; gelecek yakın bir zamanda bu vatan, bu millet ve bu memleketteki hükümet, âlem-i İslâma ve dünyaya karşı gayet şiddetle Risale-i Nur gibi eserlere muhtaç olacak, mevcudiyetini, haysiyetini, şerefini, mefahir-i tarihiyesini onun ibrazıyla gösterecektir.**' diye ders verirdi.

"Bizi Daima İkaz Ederdi"

"Üstadımız bizlere her vesile ile, sadakat ve dikkat hususunda daima tahşidat yapardı.

'Dikkat edin, ben sizlerin nefsinizi itham etmiyorum, ama aldanabilirsiniz. Sizler herkesten ziyade çok dikkat etmeniz lâzım ve elzem. Hususan Risale-i Nur'un meslek ve meşrebine, benim tarz ve meşrebime sadık kalacaksınız'

derdi. Bizlere bu hususta çok tahşidat yapardı. Sık sık ders verirdi. Bilhassa merhum Ceylân Ağabeye, Zübeyir Ağabeye ve bana mükerrer ders verirdi.

Polislere Nasihatı

"Polisler, Üstadımızı ziyarete geldiklerinde, veyahut taharri için geldiklerinde, bir vesile ile muhakkak onlara ders verirdi. Dindar bir polis memurunun, eski zamandaki çok mübarek zatlar gibi hayr-ı azim kazandıklarını; bilhassa farz namazını kılan bir polis memuruna, eskisinden çok fazla ihtiyaç olduğunu söyledi:

'Ben derim: Bu zamanda hocalardan hattâ sofilerden ziyade zabıta efradı ehl-i takva olup kebâirden kendilerin muhafaza ve feraizi yapmasını, vazifeleri iktiza ediyor. Ve ona ihtiyacı şedid var. Tâ ki karşısındaki mânevî tahribatçılara karşı âsâyiş ve emniyet-i umumiyeğe ait vazifeleri tam yapabilsinler.' ([Emirdağ Lahikası-II, 68. Mektup](#))

"Karşılığını Vermezsem Olmaz"

"Üstadımız, bazen yaya gittiğinde yollarda şoförler rastlardı. Hemen dururlar, ısrar ederler, 'Hocam, buyurun arabamıza' derlerdi. Bindirmek için ısrar ederlerdi. Üstadımız da biner ve 'Mukabilini vermezsem olmaz, benim kaidem bozulur' derdi. Muhakkak ücretini verirdi. Ve, **'Şoförlük de beşeriyete hizmettir, yalnız siz farz namazınızı kılarsanız, çalışmanız da ibadet yerine geçer'** derlerdi."

"Bazen kırlarda, bahçe kenarlarından geçerken bahçe sahipleri meyve getirirlerdi, ısrar ederlerdi. Üstadımız bazen hatırlarını kırmazdı, çok az alır, mukabil parasını verirdi. **'Mukabil parasını vermezsem, bana dokunur, benim kaidemi bozmayın'** derdi."

"Hattâ bizden bir şey alsa, muhakkak mukabilini verir, bizimle pazarlık ederdi. **'Bunu bu fiyata bana sattınız mı?'** diye sorar, biz de, 'Sattık' derdik.

Yemek, içmek, yatmak hususlarında sünnet-i seniyyeye harfiyen ittiba ederdi. Çok sâde yerdî."

"Çok Temiz Giyinirdi"

"Ekseri beyaz giyinirdi. Temizliğe çok riayet ederdi. Bizler çamaşırının hangisi yıkanmış, hangisi yıkanacak olduğunu anlayamazdık. Çoğu zaman tereddüde düşerdik. Haftada bir yıkanırđı. Çamaşırlarını sık sık değiştirir, fazla elbise bulundurmazdı. Üstad, Şafiî olduğu için çamaşır yıkadığımızda ıslak çamaşıra başımız veya elimiz değse tekrar yıkatırdı."

"Fazla olan neyi varsa, sattırırdı. **'Hediye almayan, hediye vermez'** derdi. Eşyalarının namaz kılına satılmasını söylerdi. Fazla fiyata da sattırmazdı.

"Kokulardan gül yağını kullanırdı. Başka koku kullanmazdı. Sarımsağı kendisi hiç yemediği gibi, bizlere de yedirmezdi. Hattâ yirmi dört saat önce yemiş olsak dahi anlar, yanına almazdı. Yün çorap ve lâstik pabuç giyerdi."

"Çok zayıf olduğu için, kışın çok üşürdü. Pamuklu giyerdi. Yemeklerinde kullandığı kaplarına çok dikkat ederdi. Meselâ; biz, kendi yemek ve çaydanlığımızın kapağını ters koymuş olsak veya kaşığımızı yere koysak, Üstadımız da görse, darılır, **'Kendine bakmayan, bana bakamaz'** derdi."

"Çok zayıf olduğundan ekseri sobasını yakardık. Temiz havayı çok severdi. Akşam ve sabah pencereleri muhakkak açtırır, evi havalandırırdı."

"Namazı, Vaktinde ve Huşu İçinde Kılardı"

"Üstadımız, namazı çok huşu içinde kılardı. Sûreleri okurken tane tane okurdu. Namaza dururken, tam huzura vardıda, niyet ederken, **'Allahü Ekber'** dediği zaman, bizler arkasında korkardık. Mübalağa olmasın, ahşap bina sarsılırdı."

"Üstadımız namaz vaktinde çok dikkat ederdi. Namazı vaktinde kılardı. Meselâ, Isparta'dan çıktığımızda, Emirdağ'a beş dakika sonra varacak olsak bile, Üstadımız saate bakar, kış, fırtına olsa beklemez, hemen namazı vaktinde kılardı. Kırlarda olsun, yolculukta olsun, namazı vaktin evvelinde kılardı. Bu mevzuda şöyle buyuruyor:

'Namazı vaktinde kılmanın ne derece tükenmez, uhrevî bir sermaye olduğu anlaşılıyor ki, her namaz vaktinde âlem-i İslâm denilen muazzam camide, yüz milyondan fazla cemaat-ı kübra namaz kılıyor. O cemaatte her bir adam umum cemaate dua ediyor. "İhdine's-sırata'l-müstakim' (Bizi doğru yola hidayet eyle)" diyor. Her biri umum cemaate hem şefaatçi, hem duacı olur.'

'O vakit, namaza iştirak etmeyen hissesini alamaz. Kaynayan mirî

ve askerî kazanına karavanasını götürmeyen, tayinatını alamadığı gibi, cemaat-ı kübrânın mânevî matbahında kaynayan, mânevî erzakını alamaz. Belki namaza iştirakle o cemaatin ordusuna iştirak etmiş olmakla ve dualarına amin demek olan namazı vaktinde kılmakla alabilir.'

"Hayrınız Büyük, Hatanız da..."

"Bazen hatalarımız olurdu. Yine bir hatamız olmuştu. Sidre mevkiinde Zübeyir Ağabeyle suya gitmiştik. Üstadımız da okuyordu. Biraz geç kalmışız. Üstad da merak etmiş. Baktık ki şemsiyesini eline almış geliyor. Bize, '**Niye geç kaldınız?**' diye hiddet etti, bizi ikaz etti, dersler verdi:

"Ben sizin hatırınız için kırk senelik kaidemi bozdum. Ben siz yokken kimseyi devamlı yanımda bulundurmuyordum. Kimseyi yanımda yatırmazdım. Akşam kapıyı içten ve dıştan kilitleyip, sabah açıyordum. Sizin hatırınız için kaidemi bozdum. Eğer siz benim hizmetimden giderseniz, ben eski hayatıma döneceğim."

"Siz mecbursunuz, benim meslek ve meşrebimi ve Risale-i Nur'un meslek ve meşrebini benden gördüğünüz gibi muhafaza etmeye. Ben sizinle iktifa ediyorum. Siz de Risale-i Nura kanaat ediniz. Siz zaten dünyada ücretinizi almışsınız. Başta Müslüman olduğunuz için, ikincisi Risale-i Nur Talebesi olduğunuz için, bana hizmetkâr olduğunuz için... Bilhassa çok dikkat etmeniz lâzım. Sizin hayrınız da çok azim, hatanız da... Onun için sizin daha çok dikkat etmeniz lâzım.'

"Nur Dersinde Dost Düşman Ayırt Edilmez"

"Üstadımız her gelen siyasilere veya hayat-ı içtimaiye ile meşgul olanlara şu tarzda ders verirdi:

'Nur Risalelerinin ve Nurcuların siyasetle alakaları yok. Ehl-i dünya Nur Talebelerinden hiç evham etmesinler. Çünkü bizim hizmetimiz dünyevî değil, uhrevîdir. Risale-i Nur, rıza-i ilâhiden başka hiçbir şeye âlet edilmediğinden mümkün olduğu kadar Risale-i Nur'un mensupları içtimaî ve siyasî cereyanlara karışmak istemiyorlar. Çünkü iman dersi için gelenlere, tarafgirlik nazarıyla bakılmaz. Dost düşman, derste fark etmez.'

Hattâ bir gün bize, 'M. Kemal'in oğlu da olsa, Abdülmecid'in oğlu ile Nur dersinde beraber hissesini alırlar, hiçbir zaman tefrik olunmaz. Halbuki siyaset, tarafgirlik bu mânâyı zedeler. İhlas kırılır. Onun içindir ki Nurcular, emsalsiz işkencelere ve sıkıntılara tahammül edip Nuru hiçbir şeye alet etmediler. Siyaset topuzuna el atmadılar. Hem Nur Risaleleri küfr-ü mutlakı kırdığı için, küfr-ü mutlakin altındaki anarşiliği ve üstündeki istibdad-ı mutlakı kırdığı cihetle bir nevi siyasete teması var.'

demıştır. Bir tek mesele-i imaniyeyi dünya saltanatına değişmediğini, mahkemelerde dava edip yirmi beş sene tarz-ı hayatıyla ve emarelerle ispat etmiştir."

"Küfür ile İman Ortası Yoktur"

"Bir zaman İstanbul Üniversitesi'nin profesörlerinden birisi Üniversitenin açılışında o zamanki Maarif Vekiline *-Anadolu'daki Nurcuları kastederek-* 'Din lehinde kuvvetli bir cereyan var. Onlara da solcular gibi bir derece meydan vermeyeceğiz.' demesine mukabil, o zamanki Maarif Vekili Tevfik İleri, **'Eğer dediğin, o cereyan Nurcular ise, ne siz, ne de Avrupa onu mağlup edemez.'** demişti. Üstadımız bu söz üzerine meslek ve meşrebine muhalif olarak,

'Eski Said'in kafasını bir-iki dakika başıma alarak diyorum ki:

"Küfür ile iman ortası yoktur. Bu memlekette İslâmiyet'e karşı komünist mücadelesi ortası olamaz. Sağ ve sol ortası üç meslek icap ettirir. Eğer İngiliz, Fransız deseler hakları var. Sağ İslâmiyet, sol komünistlik, ortası Nasraniyet diyebilirler. Fakat bu vatanda küfr-ü mutlaka karşı iman ve İslâmiyet'ten başka bir din, bir mezhep olamaz. Olsa dini bırakıp, komünistliğe girmektir. Çünkü hakiki bir Müslüman, hiçbir zaman Yahudi ve Nasrani olamıyor. Olsa olsa dinsiz olup, tam anarşist olur."

"İnşaallah Maarif ve Adliye Vekilleri gibi sair erkân da bu ehemmiyetli hakikatı tam anlayacaklar, sağ ve sol tabiri yerine hak ve hakikat, Kur'ân ve iman kuvvetine dayanıp bu vatani küfr-ü mutlakadan ve anarşilikten, zındıkadan ve onların dehşetli tahribatlarından kurtarmaya çalışmalarını rahmet-i İlâhiyeden bütün ruh-u canımızla niyaz ve rica ediyoruz.'

şeklinde beyanatta bulunmuştur.

"Reyimizi Kime Verelim?"

"Nur Talabeleri gelip, Üstadımız'dan soruyorlardı:

"Üstadım reyimizi kime vereceğiz?"

"Üstad Hazretleri de bunlara şu cevabı veriyordu:

'Demokratlar parmak kesiyor, Halk Partisi ise bilek kesiyor. Nur Talebeleri ehven-i şer olarak Demokratlarla rey veriyorlar.'

derdi. Bu meseleye böylece işaret ediyordu. Akla kapı açıyor, fakat ihtiyarı elden almıyordu. Fikre hürmet ediyordu, böyle yapın demezdi, ama Üstad'ın ne demek istediğini ferasetli olanlar anlarıydı."

"1954 yılında Vanlı Seyyid Abdülvahhap, Isparta'ya Üstadımızın ziyaretlerine gelmişti. Kendisi Nuri Benli'nin otelinde kalıyordu. Kızının hastalığı için Isparta'nın havasının iyi geldiğini söylüyordu. Üstadımız da ziyarete geldiğinde kabul eder, alâkadar olurdu ve Seyyid derdi, çok ehemmiyet verirdi. Bu zat sonradan Van'a gidip, orada, 'Ben Üstad'ın yanında kaldım, buradan adaylığımı koyacağım' demiş. Sonradan Halk Partisinden milletvekili olmuştu. Üstad bunu duyunca çok üzüldü ve kızdı."

"Biçare, Halk Partisinden milletvekili olmuş' diye sık sık üzüntüsünü belirtirdi.

"Ben Halk Partisi milletvekiliyim"

"Yine Isparta'da, kulağında bir kulaklık bulunan Halk Partili bir ihtiyar zat gelmişti. Üstad bu adamı kabul edip kendisiyle görüştü. Ziyaret anında ben de yanlarında bulundum. Adam:

"Hocam, ben Halk Partisi Malatya Milletvekiliyim. Eğer sen istersen ben oradan ayrılırım.' Üstad cevaben:

"Hayır, ayrılma sen orada bulun, bizi müdafaa edersen, sen bizi görüyorsun, bizim siyasetle alâkamız yoktur. İnönü demiş ki, 'Biz Said'i anlayamadık. Eğer bir fırsat bize gelirse, artık ona ilişmeyeceğiz.' diye karşılık verdi.

"Adam Üstadımız'dan memnun olarak ayrıldı. Sonra biz anladık ki, adamı Halkçılar

ve İnönü hususî göndermişler.

"Üstadımız ziyaretçilerle görüşürken, onları katiyyen rencide etmezdi. Siyasîlere, 'Siz dinsizsiniz' gibi sözleri asla söylemezdi. İslâmîyet aleyhindeki din düşmanları diye umumî konuşurdu.

"Bir gün Ağrı Halk Partisi Milletvekili Ahmet Alparslan ziyaretine gelmişti. Üstadı çok seven bir zattı. Üstad, Halk Partisinin içinde bulunan din düşmanlarına mani olmasını söyledi. Adamı hiç incitmeden çok güzel dersler verdi.

"Halk Partisini yaptıkları zulümleri anlattı Ahmet Bey; 'Üstadım, eğer istersen ben Halk Partisinden ayrılıyorum' deyince, Üstadımız da, '**Hayır ayrılma, orada bizi müdafaa edersin**' dedi.

"Biz Nurcular Sizi Destekliyoruz"

"Demokrat milletvekilleri de Üstad'ın ziyaretine gelirlerdi. Üstad'ın onlarla görüşmesi ise daha farklıydı. Onlara, '**Biz Nurcular, sizi destekliyoruz. Ben sizi tutuyorum**' derdi. Misaller verirdi. 'Hamza Emek benim talebemdir, hem de Demokrattır' diye Demokratlara anlatırdı.

"Eskiden Halk Partisinin yaptığı zulümleri anlatırdı. Bir kimsenin hatasıyla başkalarının, akraba ve yakınlarının mes'ul olmayacaklarını söylerdi. Halkçıların Şarktaki zulümlerinden bahsederken; bir köyü olduğu gibi imha ettiklerini, hattâ bir kadının karnından çocuğunu çıkarttıklarını, kadını öldürdüklerini, çocuğun ise hâlâ sağ olduğunu söylemişti.

"Emirdağ'da gezmeye çıktığımız zaman, Halk Partililerin hal ve hatırlarını da sorardı.

"Emirdağ'da Halim YÜKSEL isimli Halk Partili bir zata nasihat eder, incitmeden dersler verirdi. Hattâ adama risale bile yazdırmıştır. Daima yazardı.

"Halk Partisinin yaptığı zulüm ve haksızlıkların mesuliyetini baştakilere verirdi, '**Sizin kabahatiniz yoktur**' derdi.

"Alevîye Nasihati"

"Barla'da Alevî bir öğretmen vardı, hem de Halk Partiliydi. Üstad bazen kendisini çağırır, saatlerce kendisiyle konuşurdu. İltifat eder, şefkatle tokatlardı. Adama:

'Siz Hazret-i Ali'ye hürmetsizlik ediyorsunuz. Hazret-i Ali yatsı namazının abdestiyle sabah namazını eda ederdi. Eğer siz Hazret-i Ali'yi seviyorsanız namazlarınızı kılın.' diyordu.

"Bu öğretmenle daima konuşurdu. İltifad eder, Risalelerden okuturdu. Bizler de yanında merakla dinlerdik. Biz, 'Üstad bu adama niçin bu kadar değer veriyor?' diye merak ederdik. Üstad bize cevaben:

"Ben onun zararını azaltıyorum." derdi. Sonra o adam Barla'nın müdürlüğüne de baktı. Bize hiçbir zararı olmadı. Onun zamanında hiçbir hâdise olmadı. *Fakat ihtilâl olduğunda, o adam ilk sefer mübarek çınar ağacındaki köşkü kendi eliyle yıktı, ne olduğunu gösterdi.*

Tarikat Dersi

"Bazan tarikat dersi almaya gelenlere şöyle derdi:

'Hem Risale-i Nur'un mesleği tarikat değil, hakikattir. Sahabe mesleğinin bir cilvesidir. Bu zaman tarikat, hakikattir. Sahabe mesleğinin bir cilvesidir. Bu zaman tarikat zamanı değil, imanı kurtarmak zamanıdır. Risale-i Nur bu hizmeti lillâhilhamd en müşkül ve ağır zamanlarda yapmış ve yapıyor. Risale-i Nur dairesi Hazret-i Ali (r.a.) ve Hasan ve Hüseyin'in ve Gavs-ı Âzamın ihbarı gaybiyetleriyle şakirtlerinin bu zamanda bir dairesidir. Çünkü, Hazret-i Ali (r.a.) üç keramet-i gaybisiyle Risale-i Nur'dan haber verdiği gibi, Gavs-ı Âzam da (k.s.) kuvvetli bir surette Risale-i Nur'dan haber verip tercümanını teşci etmiş. Zaten Üveysî bir surette, doğrudan doğruya hakikat dersimi Gavs-ı Âzam'dan (r.a.) ve Zeynelâbidin (r.a.) ve Hasan (r.a.) ve Hüseyin (r.a.) vasıtasıyla İmam-ı Ali'den (r.a.) almışım. Onun için hizmet ettiğimiz daire onun dairesidir.'

Sakal Meselesi

"Bazı ziyaretçilere şu şekilde ders verirdi:

"Belki hatırina gelir, neden sakalsız olduğum. Bunu size izah edeyim de tereddüdünüz gitsin. Bu sünneti işlemediğim sebebi, benim milyonlarca talebem var. Ben sakal bıraksam onlar da genç ihtiyar hep sakal bırakacaklar. Gençlerdeki sakal ise akranları arasında istihza mevzuu olacaktır. Bu sebepten ben bu sünneti terk ettim."

"Sebepsiz Eser Yazmadım"

"Eserleri hakkında şöyle derdi:

"Ben hiçbir zaman boşuna sebepsiz eser yazmadım. Mutlaka bir delile ve bir sebebe binaen yazdım. Bir ihtiyaca binaen yazdım. Hem sizler bilerek çalışıyorsunuz. Ben şuurum taalluk etmeden istihdam ediliyorum. Risaleler Cenab-ı Hakkın bu zamanın ihtiyacına binaen bir lütfu ve ihsanıdır."

"Emirdağ Lahikalarındaki içtimaî mektupların birçoğu 1950 senesinden sonra yazılmıştı. Bu mektupları Üstad siyasî ve içtimaî hayatla alâkadar olanlara gönderirdi.

"Bu mektupları Isparta'da Nur Talebeleri ve Hüsrev Ağabeyler teksir ederek çoğaltırlardı. Üstad Isparta'ya gelince mektupların teksir edilmesi ve gönderilmesiyle bizzat kendisi ilgilenirdi.

"Yanındaki hizmetçileri vasıtasıyla lâhikaları hiç kesintisiz devam ettirirdi. Aynı zamanda Nur Talebeleri ile haberleşme, müjdeli mektupla tebriklerini gönderirdi.

Acîb Bir Hâdise

"(Üstad) O günlerde hava almak ve gezmek için Eğirdir'e gitmişti. Eğirdir'in Halk Partili kaymakamı Üstadı Eğirdir'e sokmak istemedi. Üstad'ın kıyafetine ilişmek istemişti. Üstad çok üzülmüş ve hiddetlenmişti. Bu hâdise Emirdağ Lahikalarında '**Acîb bir hâdise**' başlığı altında aynen şöyle beyan edilmektedir."

"Bugün yine Eğirdir'e gitmişti. Tam evinin önünde birisi rast geldi ve bize hitaben '**Derhal Isparta'ya dönmenizi emrediyorum.**' dedi. Biz önce kim olduğunu bilemedik, sonra anladık ki, Eğirdir'e birkaç gün evvel Van vilayetinin bir kazasından gelen yeni kaymakam imiş. Biz '*Hangi kanun veya hangi talimat ve nizamnameye istinaden arabamızın önüne geçip şehre gitmeyi men ediyorsunuz?*' diye bu keyfî ve kanunsuz harekete mukavemet edeceğimiz anda, Üstadımız Said Nursî bizi bundan men'etti. Hem de Said Nursî'ye sarsılmaz bir bağlılık ve büyük bir hürmetleri olan şehirli ve köylü ahalinin, hususan pazar münasebetiyle bugün kalabalık olması ile kanun hilafına hareket ettirilen bir kimsenin yüzünden çıkacak herhangi bir hâdiseyi önlemek için geriye dönülmüştür."

"Şöyle kanaatimiz geldi ki: Üstadımız Said Nursî katiyen siyasete karışmadığı ve insanlarla görüşmediği halde, Risale-i Nur'un Anadolu ve Şark vilayetlerinde ve hattâ âlem-i İslâm'da fevkalâde bir hüsn-ü kabul görmesi ve Ankara'da hükümetin müsaade ve teyidiyle büyük mecmuaların resmen tab edilmesi ve bütün mahkemelerden beraat kazanması sebebiyle Risale-i Nur'la alâkadar olan çok büyük bir kitle Demokrat lehinde olarak hareket ettiklerinden ve bilhassa bu vaziyet Şark vilayetlerinde pek zahir müşahede edildiğinden Nur Talebeleriyle hükümetin mabeynini bozmak için bazı gizli zındıklar ve eksi parti taraftarlarının plânıyla bu

yeni kaymakamı, asayiş ve din aleyhinde olan böyle muameleye vesile yapmışlar."

"Demokrat Nur Talebeleri adına: Rüştü Çakın, Mehmet Sözer, Mehmet Babacan, Tahirî Mutlu, Ziver Gündüzalp.

"Düşüncelerinin hâlisane olduğunu ben de bilmekteyim:

"Demokrat Milletvekili Kemal Demiralay." (*Emirdağ Lahikası-II, s. 184, 185*)

"Isparta'ya Çok Ehemmiyet Verirdi"

"Üstadımız Isparta'ya çok ehemmiyet veriyordu. 'Benim son hayatımı Isparta havalisinde geçirmek büyük bir arzumdu. Isparta taşıyla, toprağıyla benim için mübarektir. Hattâ yirmi beş seneden beri beni işkence ile tazib eden eski hükümete, kalben ne vakit hiddet etmişsem, hiçbir zaman Isparta Hükümetine hiddet etmeyip, o mübarek vatandaki hükümetin hatırı için ötekileri de unutuyordum. Hususan orada eski tahribatı tâmirata başlayan hakikî vatanperverler olan Demokrat namında hamiyetli ahrarlar yani hürriyetperverler, Nur ve Nurcuları takdir etmelerine çok minnetdarım, onların muvaffakiyetlerine çok dua ediyorum. İnşaallah o ahrarlar istibdad-ı mutlakı kaldırıp tam bir hürriyet-i şer'iyeye vesile olacaklar' [2> diyordu."

Uzun Sabah Dersleri

"1954'te Isparta'da Üstad Hazretleri Arabî Mesnevî-i Nuriye'den derse başladı. *Merhum Tahirî Ağabey, Merhum Zübeyir Ağabey ve Merhum Ceylân Ağabeylerle* beraber geldik. Mustafa Sungur Ağabey de ara sıra gelir, birkaç gün kalırdı. Üstadımız ekseriyetle onu bazı hizmetler için Ankara'ya gönderirdi. Üstadımız sabah namazından sonra derse başlıyordu. Ders beş-altı saat devam ediyordu. Adeta on yedi yaşında bir genç gibi çok hareketli idi. Bizler Arapçayı bilmiyorduk, ama Üstadımız yine derse muntazaman devam ediyordu. *Ceylân Ağabey çok güzel anlıyordu.* Tam öğle ezanı okununcaya kadar ders devam ederdi. Yorgunluktan uykumuz gelirdi. Üstadımızın başucundaki saate bakardık, Üstadımız saati ters çevirirdi. Aklımızın, kalbimizin, ruhumuzun ve bütünü lâtifelerimizin derse verilmesini temin ederdi. **Zübeyir Ağabey vücuduna iğne batırarak dersleri takip ederdi."**

"Üstad bir gün,

'Evlâtlarım, bu ders yalnız bizi değil, bütün kâinatı alâkadar eden bir derstir. Bu dersi mele-i alânın sakinleri de dinliyorlar. Bu ders çok mühimdir.'

dedi. Hakikaten bizlerde acaip bir hâl oldu.

"Yine bir gün dersten sonra,

'Evlatlarım, siz zannediyor musunuz ki, biz beş altı kişi ders yapıyoruz? Biz bu dersimizle Anadolu'da binler ders yapan cemaatlerin arasına mânen giriyoruz, beraber ders yapıyoruz.' demişti.

"Hiç Arapça bilmediğimiz hâlde, çok mükemmel anlamaya başlamıştık. Bu şekilde Arabî Mesnevî-i Nuriye'yi iki defa bitirdik. Bundan sonra da İşârâtü'l-İ'caz'ın yüzüncü sahifesine kadar Isparta'da; gerisini Çam Dağında *Ceylân Ağabey, Zübeyir Ağabey, Ziya Arun ve Sungur Ağabeylere* okuttu."

"Üstadımız en cebbar firavunlara karşı bile izzet-i İslâmiyeyi muhafaza edip baş eğmediği ve hattâ esareti vaktinde Rus'un başkumandanına kıyam etmeyerek idamla alay edecek derecede bir izzet-i diniyeyi taşıdığı halde, bu mübarek vatanda asayişe zarar gelmemek için en küçük bir jandarmanın dahi hürmetsiz muamelesine ses çıkarmıyor, sabır ile karşılıyordu. Sebebi de; Kur'ân'ın bir kanun-u esasîsi olan **(Velâ tezirü vâziretün vizre uhra)** sırrıyla, **'Bir adamın cinayetiyle başkası mes'ul olamaz, kardeşi de olsa...'** âyetinin hükmüne tabi olmasıdır."

"Said Nursî Risale-i Nur'u okuyanlara, hususan bütün vilayat-ı Şarkiyedekilere Nur dersleriyle demiştir ki,

'Dahilî asayişe ilişmek, yüzde on cani yüzünden doksan masuma zulüm ve zarar etmektir. Onun için Risale-i Nur'u okuyanlara ilişmek değil, muhafaza etsinler.'

İşte bu sır için siyasete ilişmiyor, asayiş bütünü kuvvetiyle muhafazaya çalışıyordu. Asayiş lehinde izzetini ve milletin âhireti için dünyasını ve hattâ lüzum olsa âhiretini feda eden böyle bir İslâm kahramanı, muhterem bir ihtiyar misafirin hukukunu müdafaa kadirşinaslığı herkesten evvel misafir bulunduğu Isparta vilayetinin hükümetine ve Demokratına düşmektedir.

"Üstadımız diyordu : **'Üçüncü Said, maşaallah barekallah, Eski Said'de yanlış bulamıyor. Maşaallah Eski Said'i tebrik ediyorum.'** Üstadımızın bu sevinçlerini tarif edemem. Üstadımıza öyle bir hal oldu ki, hiç duramıyordu. Öğleye kadar ders yapıyor, öğleden sonra da temiz hava almak için kırlara çıkıyordu. Bir iki saat temiz hava alıp gelir, çalışmaya hemen başlardı.

"Anladığın Kadarı Yeter"

"Bir gün yine Üstadımızın Arabî dersinde Hizbünnuriye'yi okuyorduk. Üstadımız benden anlayıp-anlamadığımı sorduğunda, anlamadığımı söyleyince izah etti ve ben de çok güzel anladım. Ve içimden, '*Artık ben oldum, Arapça'yı güzel anlamaya başladım*' dedim. O anda kafam makine gibi çalışıyordu. Bir de Üstad'ın odasından çıktım, hiçbir şey kalmamıştı.

"Yine bir gün dersten sonra Üstadımız yapılan dersi anlayıp-anlamadığımı sordu. Ben anlamadığımı söyleyince, Üstadımız bana bir tokat aşk etti.

'Keçeli, keçeli, sen mükemmel anladın. Anladığın kadarı yeter sana. Eğer daha çok anlasan, '*Bu bana yeter artık,*' dersin, '*Yetiştim*' diye gidersin. Böyle istihdam olamayacaktın. Bir bahçeye girenler boyları nispetinde meyvelerden istifade ederler. Boyu uzun olan yüksek dallardan, kısa olanlar ise aşağıdaki dallardan koparıp yerler. Bir kısmı da koparamaz, meyveleri çığner. Sen koklasan bu sana yeter. Kanaat et, şükret.' diye bana ders vermişti.

"Her Yerde Dershane Açın"

"Matbaalarda yeni harflerle neşriyat başlamıştı. Aynı zamanda hatt-ı Kur'ân'la Isparta'da teksir devam ediyordu. Üstadımız Nur Talebelerinin her yerde dershaneler açmalarını teşvik ediyordu. Isparta'nın köylerinde dershaneler açmaya başladılar. Üstadımızı davet ediyorlardı. Üstadımız da ya bizleri gönderiyor, yahut da kendisi gidiyordu. **Dershane açanlar, 15-20 anahtar bizlere teslim etmişlerdi.**

"Üstadımız Isparta'nın köylerinden gelen Nur dershanelerinin anahtarlarını bana vermişti. Ben muhafaza ediyordum.

"Yeni Bir Alet Çıkmış: Risale-i Nur Hafızı"

"Biz Üstadımızın yanında kaldığımız uzun seneler boş oturduğumu görmedik. Ya okur ya tashih eder veyahut okutur, dinlerdi. Hatta son zamanlarda teybe Risale-i Nur okuyorduk. Üstadımız da dinliyordu. Üstadımız, ziyarete gelenlere,

'Yeni bir âlet çıkmış Risale-i Nur hafızı, Risale-i Nur'u çok güzel okuyor.'

diyor ve alıp dinlemeye teşvik ediyordu.

"Bugün Kaç Sayfa Okudunuz?"

"Üstadımız bazen diyordu: **'Bugün kaç sahife okudunuz?'** Biz de üç veya beş dediğimiz zaman,

'Ben iki yüz sahife okudum. Hem benim kalemim yok, çok ağır yazıyorum. Hem de sizin gibi gazete gibi okuyup geçmiyorum. Ben manasını da anlayarak okuyorum. Hem de bakın ne kadar tashih ettim.'

derdi. Risaleleri açarken sayfeleri hiç incitmeden, elini ağzı ile ıslatmadan çok itina ile açardı.

"Elhamdülillah ben bugün bu kadar okudum, çok istifade ettim. Bugün imanım çok inkişaf etti" derdi. Hayretler içinde bize gösteriyordu. **'Fesübhanallah bu eseri hiç görmemiş gibi istifade ettim'** derdi.

"Nasıl mübarek günlerde camilerde tecdid-i iman ederler; biz de Risale-i Nur'u okumakla tecdid-i iman ediyoruz." derdi.

'Kardeşlerim, bakın ben bu kadar yer okudum, hiç yanlış bulamadım. Risale-i Nur'un telifinde inayet-i İlâhiye ve hıfz-ı Rabbanî bize yardım ettiler. Bizim bu ne hünerimiz, ne de kabiliyetimiz. Bu tamamen Cenab-ı Hakkın ihsan ve kereminden, biz acizlere bir lütf-u ihsanıdır.' derdi.

"Risale-i Nur'un telifinde tayy-ı zaman, tayy-ı mekân karışmış, az zaman içinde çok işler yapmışız" derdi. **'Kardeşlerim, nasıl geldi ise öyle yazıyorum. Hiç değiştirmeye cesaret edemiyorum. Hiç fikrimi de karıştırmıyorum'** derdi.

"1954'te Ceylân Ağabey ile ikimiz iki ay Barla'da kaldık. Üstadımız Emirdağ'a gitmişti. Ev sahibinin küçük oğlu askerden gelmişti. Polisler kandırdı, bize 'İlla çıkın' dedi. Biz de Üstada haber gönderdik. Üstadımız da haber verdi. **'Sungur askere gitsin, Ceylan'la Bayramda Barla'ya gitsin.'** İki ay Barla'da kaldık.

"Çok Süratli Yazdırırdı"

"Üstadımız, Zübeyir Ağabey ile beraber iki ay Emirdağ'da kaldılar. Biz Ceylân Ağabey ile beraber her gün öğle namazından sonra Sıddık Süleyman Ağabey, Hafız Tefik Ağabey, Abdullah Çavuş ve Hacı Bahri Ağabeylerden biri ile Risale-i Nurların telif olduğu menzillere (Karadut, Karakavak, Büyükoluk, Küçükölük gibi) giderdik. Risale-i Nur'un telif olduğu yerleri gezerdik, mesrur olurduk.

"Bazen Hafız Tevfik Ağabeyler Risale-i Nur'un telif olduğu yerleri bize gösterirken, '*Bak size bir hatıra anlatayım*' derdi. Bir defasında şunları anlatmıştı:

"Üstadımızla تنها kırlara giderdik. Münasib bir yere oturur, belirli bir noktaya bakardı. Çok süratli söylerdi, ben de çok süratli yazardım. Eli ile '**Yaz kardaşım**' der ve devamlı bir noktaya bakardı. Arada bir, '**Dur, kesildi. Git sinekleri kovala**' derdi. Ben de hakikaten çok fazla sigara içerdim, başım şişerdi. Üstadımız'dan ayrılır, bir taşın arkasına oturur, sigaramı içer bitirirdim. Üstad, '**Gel kardaşım, gel**' derdi. Tekrar yazmaya başlardık. Öyle risaleler var ki; bazen bir saatte, bazen iki saatte yazmışız' Yeminle söylerdi ki: '**Aynı risaleyi başka zaman iki günde yazmakla bitiremezdim.**'

"Bunu mükerrer defa yeminle söyler, 'Biz o zaman ne hallerde, ne günlerdeymişiz? Kime hizmet etmişiz bilmemişiz, kaçırdık o fırsatları' derdi. 'İşte kardaşım bu tayy-ı zaman, tayy-ı mekân budur' derdi. 'Ah kardaşım, Üstad'ın bütün hayatı hep kerametle dolu. Bizler anlatmakla bitiremeyiz' derdi.

Sıddık Süleyman

["Sıddık Süleyman Ağabey](#) de Üstadımızı anlatmakla bitiremezdi. O da bizlere şunları anlatmıştı: 'Bir gün Üstadımıza içimden dedim, '*Biz yazıyoruz, biz okuyoruz, Üstad bu kadar zahmeti niye çekiyor?*' diye düşündüm. Böyle mülâhaza ediyordum. Üstadım, birden, '**Kardaşım göreceksin, ben bunları bütün dünyaya okutturacağım**' dedi. Bu neviden eski ağabeylerin hepsinden bu mevzularda çok şeyler işittik.

"Münasebet geldiği için şunu da geçemiyorum. Bir gün bulaşık yıkıyordum, Üstadımız da balkonda (Barla'daki Hacı Enver'in balkonunda) okuyordu. Aramızda on beş metre kadar mesafe vardı. İçimden dedim. Bu Barla çok mahrumiyetli bir yer, mübarek Üstad, geldiği zaman burada duruyor. Halbuki Isparta daha güzel, her şey mükemmel ve Isparta'da hem talebe çok, hem hizmet geniş, vasıta filan da bol, diye içimden böyle konuştum. Üstad beni çağırırdı. '**Gel evlâdım Bayram**' dedi. '**Evlâdım sen burayı kerih görme, burası çok mühim, cidden çok mühim, burası ileride nurlanacak inşaallah**' dedi.

"Ne Düşünüyorsun?"

"1959'da Antalya taraflarında Ağlasun dağlarına gitmiştik. Dağların en yüksek noktasında bir kayanın üzerine çıktık. Hüsnü kardeşimizle, Zübeyir Ağabey, Üstada çay yapmakla meşguldüler. Ben de Üstada şemsiye tutarak gölgelik yapıyordum. Üstad da Cevşen okuyordu. Ben dalmışım. '*Acaba bizim sonumuz ne olacak, ileride ne yapacağız?*' diye derin düşüncelere dalmıştım. Üstad benim düşünce ve halimi

hissetmiş ki, **'Keçeli... Keçeli,'** diye bana bir tokat vurdu. **'Ne düşünüyorsun? Sen sonunu düşünme. Senin sonun çok iyi olacak inşaallah.'** diye ikaz etti."

"Elhamdülillah Üstadımın sağlığında, hayatında ve vefatından sonra, hiçbir gün sıkıntı çekmedik.

"Bir gün Üstadımız, **'Moğol ve Mançurya'ya gittin mi?'** diye sordu. Ben *'Oralara gitmedim. Güney Kore'nin başşehri olan Seul, Pusan şehirlerine gittim'* dedim. Şunu ilâve ettim. *'Amerika bir silah bulmuş. 150 metre uzaklıktaki kara karıncayı vuruyor. Ruslar da onu gören silahı bulmuşlar.'* dedim. Üstad, **'Ahmak, ben onları çoktan geçmişim.'** dedi. Sonra **'Allah-u âlem ahir zamanda Ye'cüc ve Me'cüc Moğol ve Mançurya'dan çıkacak.'** dedi.

"Vasiyetini Yazdırıyordu: Kabrim Gizli Olsun"

"Hususan Üstadımızın kabrinin gizli olma meselesinde o kadar bâriz kerametini gördük ki; hakikaten harfiyyen, aynı aynına çıkmıştır. Üstadımız sık sık vasiyetini yazdırıyordu.

"Birincisinde, Ceylân ve Zübeyir Ağabeylerle beraberdik, Yalvaç yolu üzerinde bir dere kenarında söğüt ağacının altında yazdırdı:

'Evlâtlarım, ben bu vasiyetimi bir ihtara binaen yazdırıyorum. Ben size vasiyet ediyorum ve bunu da kaleme alın, nasıl Gavs-ı Azam, Cenab-ı Allah'tan biraz ömür istemiş, Cenab-ı Hak hizmet için ömrünü uzatmış. Ben de Cenab-ı Allah'tan ömür istiyorum. Risale-i Nur külliyyatının baskısı matbaalarda bitinceye kadar. Ta ki ehl-i dünyanın nazarı bende olsun, matbaalarda ve Risale-i Nurlarda olmasın.'

Hakikaten Üstadımız her gün Barla'ya veyahut başka bir semte gider, orada Nurları okur, veya tashih eder, evradıyla meşgul olurdu. Hem Isparta hükümeti, hem Ankara hükümeti Üstad'la meşgul olurlardı. Polisler telsizle, **'Bediüzzaman namaz kıldı, şurada burada'** diye Ankara'ya malumat verirlerdi. Üstadımız onları uyuturdu. Üstad onları meşgul ederken hem Ankara, hem İstanbul, hem Samsun, hem Antalya'da Risale-i Nurlar basılıyordu. Üstadımız, matbaalarda Sözcükler basılırken, **'Ya Rab! Bunu görsem gideceğim'** dedi. Ondan sonra Mektubat basılmaya başladı, **'Bunu görsem gideceğim'** dedi. Lem'alar basılmaya başladı aynı şekilde **'Bunu görsem gideceğim'** dedi. En sonunda Şuâlar'ı ve Sikke-i tasdik-i Gaybî mecmuasını gördü. **'Ya Rab! Artık ben gideceğim, benim vazifem bitti'** diye sık sık söylerdi.

'Allah'tan ömür istedim ve hadsiz şükür olsun, bunları da

gördüm. Yalnız benim kabrim gizli olsun. İki-üç talebenden başkası bilmesin. Nasıl ömrümde mukabilsiz hediyeler bana dokunuyordu. İsalet-i nazar verecek haller var, Risale-i Nur'un mesleğindeki azamî ihlas için bu hastalık verilmiş. Çünkü bu zamanda şan, şeref perdesi altında riyakârlık yer aldığından azamî ihlâs ile bütün bütün enaniyeti terk lâzımdır. Dostlar uzaktan ruhuma fatiha okusunlar. Mânevî dua ile ziyaret etsinler. Fatiha uzaktan da olsa ruhuma gelir. Risale-i Nur'daki azamî ihlas ile bütün bütün terk-i enaniyet için buna bir mânevî sebep hissediyorum. Kendini Risale-i Nur'a vakfetmiş olan, yanımda bulunanlardan nöbetle birer adam kabrimin yakınında bulunup bu mânâyı, lüzumsuz ziyarete gelenlere bildirsinler.'

"İkincisini Emirdağ'da yazdırmıştı.

"Üçüncüsü olarak da yine vefatından üç-dört yıl önce Isparta'da bir hastalık içinde, yanında bulunan talebelerine gayet ciddî olarak aynen şunları söyledi:

"Benim kabrimi gayet gizli bir yerde, bir-iki talebenden başkası hiç kimse bilmemek lâzım geliyor. Bunu vasiyet ediyorum. Çünkü dünyada sohbetten beni men eden bir hakikat, elbette vefatımdan sonra da hakikat bu surette beni mecbur ediyor.'

"Bunun üzerine Zübeyir Ağabeyle Ceylân Ağabey sordular:

"Kabri ziyarete gelenler, Fatiha okur, hayır kazanır. Acaba siz ne hikmete binaen kabrinizi ziyaret etmeyi men ediyorsunuz?" Üstad da cevaben şöyle dedi:

'Bu dehşetli zamanda, eski zamanlardaki firavunların dünyevî şan ve şeref arzusuyla heykeller ve resimler ve mumyalarla nazar-ı beşeri kendilerine çevirmeleri gibi, bu zamanda enaniyet ve benliğin verdiği gafletle heykeller ve resimler ve gazetelerle nazarları tamamen kendilerine çevirmeleri ve uhrevî istikbalden ziyade dünyevî istikbali hayal edinmiş olmaları ile eski zamanda lillah için ziyarete mukabil, ehl-i dünya kısmen bu hakikate muhalif olarak mevtanın dünyevî şan ve şerefine ziyade ehemmiyet verir, öyle ziyaret ediyorlar. Ben de Risale-i Nur'daki azamî ihlası kırmamak için o ihlasın sırrıyla, kabrimi bildirmemeyi vasiyet ediyorum. Hem şarkta, hem garpta, her kim olursa olsun okudukları Fatihalar o ruha gider.'

'Dünyada sohbetten beni men eden bir hakikat, vefatımdan sonra

da bu surette, beni sevap cihetiyle değil, dünya cihetiyle menetmeye mecbur edecek.'

"Bu meseleyi Ceylân Ağabeyle biz kaleme almıştık. Üstadımız, **'Hz.Ali'nin kabri nasıl gizli ise, benim de kabrim öyle gizli olsun'** demişti.

"Üstadımız bu hususta bizlere şu dersi de vermişti:

'Saniyen: Belki beni uzak bir yere gönderirler. Veyahut bu defaki zehir beni kabre sevk edecek. Ben de her birinizi yerimde birer Said ve Nura birer bekçi ve muhafız olarak varis bırakıyorum. Bir bekçiye bedel binler muhafız olursunuz. Hem sizler dahi benim yerimde her bir mecmua-i Nuriyeyi bir manevî Said görüp, benim bedelime ondan ders almaya çalışınız. Sarsılmayınız, fani zahmetlerin ehemmiyeti yoktur. Bizim sohbetimize hiçbir şey mâni olmaz. Hatta bezrahtaki merhumlar ve yirmi sene sureten görmediğim Nur kardeşlerimi her zaman görür gibi bir nevi beraberlik hissediyorum.'

'Benimle hakikat meşrebinde sohbet etmek ve görüşmek isteyen adam, hangi Risaleyi açsa, benimle değil, hadim-i Kur'ân olan Üstad'ıyla görüşür ve hakaik-i imânîyeden zevkle ders alabilir.'

'Evet, Risale-i Nur'la görüşen benim adi şahsımla değil, Kur'ân hadimi ve Nur tercümanı ile görüşüyor. Çünkü Nurlardaki ilim başka kitaplar gibi bir ilmî ders dinlemek değil, belki müellifinin mânevî ameliyat ve tedavileri içinde ve bütün lâtife ve duygularıyla çırpındığı ve çalıştığı ve kısmen aynelyakîn kazandığı aklî ve halî ve kalbî hissettiği ve zevk ettiği hakikatları, onun ders aldığı yerden ders almak ve manevî muhavere ve sual ve cevabı müstefidane dinlemektedir. Bu ise fena ve fânî şahsımla sohbetten çok ziyade faydası var. Hem meşrebimizde surî ve muvakkat sohbet esas değil, manevî ve daimî sohbet yeter.'

'Bilirsiniz ki, kendim sadaka ve yardımları kabul etmediğim gibi, öyle yardımlara da vesile olmadığım dan kendi elbisemi ve lüzumlu eşyayı satıp, o para ile kendi kitaplarımı yazan kardeşlerimden satın alıyorum. Ta Risale-i Nur'un ihlasına dünya menfaatleri girmesin, bir zarar vermesin. Ve başka kardeşler de ibret alıp hiçbir şeye alet edilmesin.'

'Rabian: Nurun hakikî şakirtlerine Nur kâfidir. Onlar da kanaat etmeli. Başka şereflere veya maddî manevî menfaatlere gözünü dikmesin. Hem münakaşa, münazaa, mesail-i diniyede damara dokunacak tarafgirane mübahese etmemek lazımdır ki, Nur aleyhinde garazkârlar çıkmasın.'

"Üstadımız 1960'ta **'Bu sene teravihi beraber kılacağız.'** dedi. Bizler çok sevindik. Ceylân Ağabeyle konuşmuştuk. *'Bu sene Ramazan'ı Isparta camilerinde sırayla gidip kılalım.'* Mübarek Tahiri Ağabey teravihi bir buçuk iki saatte kıldırıyordu. İflahımız kesiliyordu. Üstadımız'dan böyle müjde gelince çok sevindik. O sırada Ceylan Ağabeyin babası kamyon almış. Ceylân Ağabeyi istiyordu. O da Emirdağ'a gitmişti. Ramazan geldi, namaza başladık. Üstadımız yatsı namazının farzını kıldırıyordu. Tahiri Ağabey de teravihi kıldırıyordu. Bizim yattığımız odanın karşısındaki odayı mescit olarak kullanıyorduk. Odada Üstadımız, Tahiri Ağabey, Zübeyir Ağabey, Sungur Ağabey, Hüsnü kardeşle beş-altı kişi oluyorduk.

"Ramazan'ın tam on beşiydi. Üstadımız çok rahatsız oldu. Zübeyir Ağabey Tahiri Ağabeye, *'Ağabey, yarıda keselim, sonra tamamlarız.'* sözüne Üstadımız, **'Yok tamam kılacağız.'** dedi. Ve tamam kıldık. Üstad çok ağırlaştı. Yatağına götürüp yatırdık. Sungur Ağabeyle Cevşen okumaya başladık. Zübeyir Ağabeyin yatağına bir tarafında ben, bir tarafında Sungur Ağabey oturduk. Benimle Sungur Ağabeyin kulağımdan tuttu,

'Evlatlarım, evlatlarım, katiyyen müteesir olmayın. Risale-i Nur dinsizlerin, masonların belini kırmıştır. Risale-i Nur daima galiptir. Katiyyen merak etmeyin. Ben kemal-i ferahla gideceğim.'

dedi. Koltuğına girerek yatağına götürdük. **Ramazan'ın on beşinden sonra hiçbirimiz yatmazdık.** Üstadımız dahil ağabeyler hep ayaktaydık. Sabah oldu, Üstad bizleri çağırır, **'Emirdağ'a gideceğiz'** dedi. Bana da **'Hazırlan, seni annenin yanına götüreceğim.'** dedi. Ben de Emirdağ'a gidince muhakkak köye uğrarız, köylüler Üstadımızın elini öpeceğiz diye rahatsız ediyorlardı. *'Sungur Ağabey gitsin.'* dedim. O Ankara'ya gidecekti. Tarihçe-i Hayat'ın mahkemesi vardı. Üstadımız, *'Doğru, Sungur'u götürelim.'* dedi. Beraber gittiler. Ben bilemedim. Oysa Üstadımız annemle vedalaşacakmış. Nitekim Emirdağ'da ağabeylerle vedalaştı, geldi. Bu Üstad'ın son gidişiydi."

"Hoca Efendi Nereye Gitti?"

"Üstad Emirdağ'a son olarak 17 Mart 1960'ta gitti. İki gün orada kaldı. Üstadımız, Zübeyir Ağabey, Hüsnü kardeşimiz ve Sungur Ağabeylerle birlikte sabah saat sekizde Emirdağ'a hareket ettiler. Evimizin önünde polis bekliyordu. Tahiri Ağabeyle ben Isparta'da kalmıştık, bir saat sonra polisler geldi. Zili çaldılar, aşağı indik. **'Hoca Efendi ne tarafa gitti?'** dediler. Biz de, **'Bilmiyoruz, gideceği yeri söylemez. Emirdağ'a mı, Barla'ya mı, bilmiyoruz'** dedik. Hemen gittiler, muhtelif yerlere telefon ederek Üstadı aramışlar."

"Hazret-i Üstad, 19 Mart 1960 Cumartesi günü, ikinci namazından sonra geldi. İkindiden evvel de bir polis gelmişti. **'Hoca Emirdağ'dan hareket etmiş'** dedi. 'Gelmedi' dedik. Hakikaten bir saat sonra geldi. Eve gelmeden korna çalardı. Üstad'ın arabasının kornasını bilirdik. Korna çaldı. Tahirî Ağabey ile beraber hemen aşağıya indik. Kapıyı açtık, araba içeri girdi."

"Urfa'ya Gideceğiz"

"Üstadımız arabanın arka koltuğunda yatıyordu, zorla kucağımıza aldık, arabadan çıkardık. Merdivenden çıkarken sırtımıza almak istedik, binmedi. Kollarına girdik. Tahirî Ağabey ile beraber yatağına yatırdık. Çok şiddetli ateşi vardı, yanından hiç ayrılmadık. Namazları da nöbetle kılıyorduk.

"Üstadımızın hizmetinde o anda Tahirî Ağabey, Zübeyir Ağabey ve Hüsnü kardeşimizle dördümüz bulunuyorduk. 19 Mart 1960 gecesi saat iki veya iki buçuktu. Zübeyir Ağabey ile beraber Üstad'ın başında nöbet tutuyorduk. Zübeyir Ağabey kollarını ovuyor, ben de ayaklarını ovuyordum. Üstadımız bana baktı. **'Gideceğiz'** dedi. *'Üstadım, nereye gideceğiz?'* dediğimde, **'Urfa.. Diyarbakır...'** dedi.

"Tekrar, **'Gideceğiz'** dedi. *'Nereye Üstadım?'* dediğimde, **'Urfa'ya gideceğiz'** diye söylenince, Zübeyir Ağabey, *'Çok ateşli de ondan öyle diyor'* dedi. Burada şunları da yazmak isterim:

"Bizler çok gafletteyiz. 1951'de Üstadımız bütün hususî kitaplarını Urfa'ya göndermişti. Mevlânâ Halit Hazretlerinden kendisine kalan cübbeyi de göndermişti. Köyümüzden Emirdağ'a Üstadı ziyarete gitmiştim. O sırada Eskişehir'den Astsubay Ahmet Özyazar ve Urfa'dan Vahdettin Gayberi, daha başkaları astsubaylar da vardı. Üstadımız, **'Tam tam, siz Eskişehir'de meşveret edin. Eğer münasip görürseniz, Bayram, benim Albay Reşat Beyde muhafaza olan hususî kitaplarımı, hem Mevlânâ Halit'ten kalan cübbeyi götürsün'** demişti. **'Hem Bayram Urfa'da kalsın'** demişti. Eskişehir'de meşveret ettiler. 'Trenle gönderelim. Bayram Eskişehir'de kalsın' dendi ve askere gidinceye kadar Eskişehir'de kaldık. Bazen Urfalılardan Üstadı ziyarete gelenlere, **'Ahir ömrümde Urfa'ya gideceğim. Ben Urfa'ya dua ediyorum. Urfa'nın taşı da, toprağı da mübarektir'** derdi. Urfa'dan da kardeşler sık sık mektup yazıyorlardı. Üstadımızı Urfa'ya davet ediyorlardı. Üstad da, **'Geleceğim'** derdi. Abdullah Ağabeyle Hüsnü Kardeşimiz o zamanlar, yani **1951-1957** arası Urfa dershanesinde kaldılar. Devamlı Üstadımızla muhabere ederlerdi."

"Bizlerin hiç hatırına gelmezdi ki; Üstadımız artık Urfa'ya gidecekler. Bizler Üstadımızın öleceğine hiç ihtimal vermiyorduk. Çünkü Üstadımızı çok seviyorduk. Annemizden, babamızdan görmediğimiz şefkat ve merhameti, terbiye ve nezaketi, ilmi, irfanı, şecaati, cesareti, ihlası, uhuvveti, kahramanlığı, tevazu ve mahvियeti hep onda görüyorduk. Acîb bir mahviyet. Üç dört sene evvelinden vasiyet etmeye başladı:

'Kardeşlerim, evlâtlarım, artık ben gideceğim. Cenab-ı Allah'tan biraz ömür istedim. Tâ ki, bugünleri göreyim, Risale-i Nurlar matbaalarda basılsın, ehl-i dünyanın nazarı bende, benimle meşgul olsun ki, Risale-i Nur Külliyyatı matbaalarda tamamlansın.'

"Hakikaten mühim mecmualar tamamlanmıştı.

"Arabayı Hazırlıyoruz"

"Saat iki buçuk civarında, sık sık tekrarlamaya başladı, **'Sabah olsun hemen Urfa'ya gideceğiz.'** diyordu. Diyarbakır, bir sefer ağzından çıktı. Daima Urfa diyordu. Tahirî Ağabeyle Hüsnü kardeşimiz nöbete geldi. Biz Zübeyir Ağabeyle sahur yemeği yemeye gittik. Üstadımız yine, **'Urfa'ya gideceğiz hazırlanın'** diyor, Hüsnü kardeşimize. Hüsnü de 'Lastikler arızalı' diyor. Üstad, **'Urfa'ya gideceğiz, başka araba da olabilir ve iki yüz elli lira olsa veririz. Hattâ cübbemi bile satabilirim'** diyordu. Hüsnü geldi, hemen arabayı hazırlamaya başladık. Hakikaten lastikler patladı. O zaman yeni lastik bulmak zordu. O sırada Üstadımız, Tahirî Ağabeyi, **'Git, sen de yardım et'** diye bir kaç sefer gönderdi. 'Kardeşim, ben de yardım edeyim, Üstad acele ediyor, çabuk olun' dedi.

"Arabayı hazırladık. Üstadımız da hazırlandı, Zübeyir Ağabey de akşamdan beri, *'Keşke Bayram da beraber gitse, bize çok yardım eder, yalnız başımıza çok zor oluyor'* diyordu. Çünkü Üstadımız Ankara veya İstanbul'a giderken kimseyi götürmüyordu. Yalnız Zübeyir Ağabey ile Hüsnü kardeşimiz gidiyorlardı. Zübeyir Ağabey de, **'Nazar-ı dikkati fazla celbetmesin diye, Üstadımız yanında fazla kimseyi götürmüyor.'** demişti. Üstadım da hazırlandı, kapıdan çıkacağı zaman, *'Efendim Bayram da gidecek mi?'* diye Zübeyir Ağabey Tahirî Ağabeye sordu. Üstadımız da, **'Gidecek'** dedi. Zaten ben de hazırlanmışım. Üstadımızı arabanın arkasına yatak koyarak yatırdık. Zübeyir Ağabeyle biz şoför mahalline oturduk.

"20 Mart 1960 saat tam dokuzdu. Üstadımızın evinin önünde caddede iki polis bekliyordu. İnönü, Menderes'e hücum etmişti. O zaman hükümet bildirisi olarak radyoda **'Said Nursî'nin Emirdağ ve Isparta'da oturması tavsiye olunur.'** diye okumuşlardı. Polisler, ekseri Ankara veya İstanbul'a gider diye çok korkuyorlardı. Onun için bilhassa o günlerde çift polis bekliyordu.

"Allah'a İsmarladık"

Araba hareket etmeden, ev sahibi Fitnat Hanım, arabanın yanına geldi. Üstadımız, **'Hemşirem Allah'a ismarladık, bana dua edin, çok rahatsızım.'** demişti.

"Üstad çok hüzünlü ayrıldı. Fitnat Hanımın da gözleri yaşarmıştı. Biz ayrıldıktan sonra, Fitnat Hanım Tahirî Ağabeye, '**Bu sefer Üstad'dan ben şüphelendim. Vallahi yerini aramaya gidiyor.**' demiş. Biz Tahirî Ağabey ile anlaşmıştık, '*Biz ayrıldığımızda polislere kapıyı açma, hemen yat*' demiştik. Çünkü, Tahirî Ağabeyi '*Hoca nereye gitti?*' diye suale çekecekler, bizim ne tarafa gittiğimizi öğreneceklerdi.

"Tahiri Ağabey da hiç kapıyı açmıyor, polisler ev sahibesine geliyorlar. '*Teyze, Hoca Efendi ne zaman gitti, nereye gitti, biliyor musunuz?*' dedikleri zaman, Fitnat Hanım polislere, '**Ben bekçi miyim, ne bileyim, siz bekliyorsunuz ya. Siz bilmiyorsunuz da ben mi bileyim?**' diyor."

"Biz garajdan çıktığımızda yağmur yağıyordu, en çok Konya Valisinden korkuyorduk. Çünkü o zamanlar gazetelerin baş manşetlerinde, '**Nurcuların kökünü kazıyacağım.**' diye her gün aleyhte sözleri çıkıyordu. Eğirdir'e vardığımızda yağmur çok şiddetlendi. Polis karakolunun önünden geçerken, polisler, yağmurun şiddetinden içeri girmişlerdi, bizi görmediler.

"**Şarkikaraağaç'a varmadan arabanın plakasına çamur attık.** Orada da kimse görmedi. Şarkikaraağaç'ı geçtikten sonra Üstad iyileşti. Arabadan çıktı, abdest tazeledi, geldi. Şarkikaraağaç'ı bir kaç kilometre geçtikten sonra yolun sonunda bir çeşme vardı. Bir taşın üzerinde namaz kıldı. Konya'ya varmadan evradları bitirdi, epeyce düzeldi. Meram bağlarına yaklaştığımızda Üstad yine hastalandı. Hiç konuşamıyordu. Konya'ya girişimizde bir bakkaldan zeytin ve peynir aldık. Akşam iftarda yemek için kullanacaktık. Parasını da Üstadımız verdi. '**Evlâtlarım ben çok hastayım, benim yerime siz yiyin.**' dedi."

"Konya Valisinin şerrinden korkuyorduk, '*Buradan bizi geri gönderir*' diye endişe ediyorduk. Onun şerrinden kurtulmak için daima Ayetü'l-Kürsî'yi okuyordum. Ben İsparta'dan çıkışımızdan itibaren devamlı okuyordum. Zübeyir Ağabeyle Hüsnü kardeş de aynı şekilde okuyorlarmış, sonradan öğrendim. Konya'dan bizi kimse görmeden inayet-ı Hakla, Mevlânâ Camii yanından, Adana yolu üzerinden hareket ettik. Karapınar'dan geçtik. Ereğli'ye varmadan, Üstadımız öne doğru uzandı ve Zübeyir Ağabeyle benim kulağımdan tuttu."

"**Merak Etmeyiniz**"

"Evlâtlarım siz hiç merak etmeyin. Risale-i Nur, dinsizlerin, masonların belini kırmıştır. Risale-i Nur daima galiptir. Siz hiç merak etmeyin."

Bunları mükerrer söyledi. Bazı şeyler daha söyledi. Üstadımızın sözü çok zor anlaşılıyordu.

"Bunlar beni anlayamadılar, bunlar beni anlayamadılar, bunlar beni anlayamadılar, bunlar beni siyasete bulaştırmak istediler"

dedi. O zamanlar İstanbul'daki talebeler yürüyüş yapmak istiyorlar, vali de, '*Peki, karşı tarafa da müsaade etsem razı mısınız?*' diyor. Solcu talebeler ise, '*Biz razı değiliz. Bize de müsaade etme, onlara da*' diyorlar. Bunları Üstadımız duymuştu çok üzölmüştü. '**Ben buradan gitsem bunlar tokat yiyecek, karışacak**' demişti. Hakikaten karıştı.

"Ereğli'ye varmadan ikinci namazını kıldık. Burada Üstadımız namazı arabada kıldı. Akşam namazından Ulukışla'ya vardık. Üstad '**Acaba biraz yemek yiyebilir miyiz?**' dedi. Zübeyir Ağabeyle lokantadan pirinç pilavı aldık, pilavdan Üstada yemek yapacaktık. Arabanın arkasında gaz ocağı vardı, fakat ayağı kırık ve kış olduğu için çok soğuktu. Pozantı'yı geçerken tren yolu bekçisi sobayı yakmış ısınyordu. Ben memura rica ettim, '*Hastamız var, ocağımızın ayağı kırıldı, parasını verelim, azıcık yemek ısıtacağız.*' dedim. Memur razı oldu, '*Buyurun ısıtın*' dedi. Zübeyir Ağabeyle Üstad arabada kaldı. *Hüsnü kardeşle ben yemeğin suyunu süzdük, çok az tereyağımız vardı çay kaşığı ile kattık, bir yumurta ve biraz da yoğurt kattık. Üstadımız bir kaşık aldı, yiyemedi. Boğazından geçmedi.* Gece Adana'dan geçtik, yatsıdan sonra Ceyhan'a vardık. O zaman yol Ceyhan'ın içinden geçiyordu. Ceyhan'ın kıyısında yatsı namazını kıldık, Hüsnü de bir saat uyudu, devamlı arabayı kullanıyordu. Sahurda Osmaniye'ye vardık, girişte benzin aldık. Ve sahur yemeği yedik. Üstadımız ise hiçbir şey yiyemiyordu. Sabah namazını da **Alman Pınarının** başında, biz dışarıda, Üstadımız yine arabanın içinde kıldık. O zamana kadar o dağa **Gâvur Dağı** derlerdi. Sonra da o dağa **Nur Dağı** ismini koydular."

"Urfa'ya Varıyoruz"

"Sabahleyin 7:30 sıralarında Gaziantep'e vardık. Ben lokantadan çorba aldım ve yolu sordum. Antep'te hiç eğlenmedik. Nizip yolundan giderken, kar yağdığından dolayı yollar çok bozuk ve çamurdu. Arabaların birçoğu yollara saplanmış kalmıştı. Bizim ise ne lastiğimiz patladı, ne de arabamız bozuldu. Âdeta rüzgâr gibi gidiyorduk. Zübeyir Ağabey ve Hüsnü kardeşimiz Urfa'da çok kaldıkları için Urfa yollarını çok iyi biliyorlardı. **Urfa'ya girdiğimizde saat tam on biri gösteriyordu.**

"Doğru Kadioğlu Camiine gittik. Çünkü Abdullah Yeğın Ağabey oradaydı. Camiye yakın bir yere vardık. Zübeyir Ağabey camiye Abdullah Ağabeyi çağırmaaya koştı. Üstad, '**Çabuk gidelim benim beklemeye vaktim yok.**' dedi. Abdullah Ağabey, Zübeyir Ağabeyle koşarak geldiler. Abdullah Ağabeye sorduk, '*Hangi otel temiz ise, bizi oraya götür.*' Bu arada yanımızda başkaları da vardı. **İpek Palas**'a gittik. Üstadı indirirken çok kalabalık bir cemaat geldi, daha çokları Üstadı bilemiyordu. Otelin üçüncü katına çıkardık. Üstadımızı kollarımızın arasından kendini yere atıverdi. Biz

Üstadımızın koltuklarına girerek yatacağı odaya götürerek yatırdık. **Köşede, 27 numaralı oda** idi.

"Ramazan-ı mübarek olduğundan, Urfalılar hatim okumakla meşgul idiler. Halk Üstad'ın Urfa'ya geldiğini duyunca, İpek Palas'a doğru akın etmeye başladılar. Çocukları, '*Neden bize haber vermediniz? Eğer evvelden haber verseydiniz, biz Antep'e kadar gelir, Üstadımızı karşılardık*' dediler. Büyük ziyaret başlamış oldu. Zübeyir Ağabey ziyaretçileri kapıdan sırayla gönderiyordu. Ben de Üstad'ın ellerini tutuyordum, Üstad'ın ellerini öpüyorlardı. Üstad da onların başından öpüyor, bırakmak istemiyordu. Ben, '*Sen git de başkası gelsin*' dediğimde, '*Bak Üstad bırakmak istemiyor*' diyorlardı. Bizler de hayret ediyorduk. Çünkü bu bizim hiç görmediğimiz bir hâdise idi.

"Isparta'da olsun, Emirdağ'da olsun, (Üstad) hasta olduğu zaman kimseyi yanına almazdı. Hattâ Isparta'da iken Üstad'ın hastalığı anında, '*Üstadım, filanca ağabeylerimize söyleyelim mi?*' dediğimizde Üstad, '*Hayır sizden başka kimse gelmesin*' derdi.

"Urfa'da ise hiç kimseye itiraz etmedi. Bütün Urfalıları kucaklıyordu. Biz bilemedik. Mübarek Üstadımızı bütün Urfalılar ziyaret ettiler. Halk, esnaf, subay, asker; hep ziyaret ettiler. Mübarek Üstad hiç itiraz etmedi. Hem tahammül etti, hem de yatmadı. Bizler de yatmadık. Hüsnü kardeş, '*Ben arabayı götüreyim, bir yere koyayım*' dedi. Ben de Üstad'ın yanında idim.

"Nöbetle Zübeyir Ağabey ve ben Üstadı yalnız bırakmıyorduk. Ben nöbeti Zübeyir Ağabeye teslim ettim. Birden iki sivil polis memuru geldi. Bana, '**Şoför nerede, hazırlanın gideceksiniz**' dedi. Ben de, '*Üstadımız hasta*' diye konuşurken on-on bir resmî ve sivil polis daha geldiler, '**Hazırlanın hemen, Isparta'ya gideceksiniz**' dediler. Ben de, '*Üstadımıza söyleyeyim*' dedim. Üstad'ın yanına girdim, vaziyeti anlattım. Üstad, onları da çağırdı, onlar da Üstad'ın yanına girerek '*İçişleri Bakanı'nın emri olduğunu, Isparta'ya dönülmesi lâzım geldiğini*' söylediler.

"Ben Buraya Ölmeye Geldim"

"Üstad, '**Acayip, ben buraya ölmeye geldim. Belki de öleceğim. Siz benim halimi görüyorsunuz, siz beni müdafaa edin.**' dedi.

"Polisler, '*Biz emir kuluyuz, biz ne yapalım,*' dediler. Ve Hüsnü kardeşi araba ile beraber otelin önüne getirdiler, halk müthiş kalabalıklar halinde toplandı. O anda otel müsteciri Mahmud Efendi, komiseri merdivenden aşağıya itti. '**Benim misafirimi nasıl zorla göndermek istersin?**' diye bağırdı. Halk müthiş bir heyecan içinde idi. Biz de, '*Üstadı zorla Isparta'ya gönderiyorlar*' diye halka

söyleyince halk daha fazla heyecana geldi. '*Nasıl olur da böyle kıymetli bir misafirimizi, ölüm döşeğinden zorla kaldırıp gönderirler?*' diye bağışmaya başladılar. Vaziyet çok gerginleşti. Polisler artık yukarı çıkıp otele giremez oldular. O zaman, 'Aman şoför nerede, arabayı buradan götürsün' diye rica ettiler. Araba otelin önünden ayrıldı. Araba gittikten sonra millet biraz teskin oldu. Halk da yine Üstadı ziyarete devam ediyorlardı. Esnaf, memur, âmir, bütün particiler, askerler hep geliyorlardı. '*Üstadı göreceğiz, Üstadı ziyaret edeceğiz*' diye..."

"O arada bir doktor geldi, Üstadı muayene etmek için emniyetten bizzat gönderilmişti. Doktor muayene etmeden tekrar doktoru geri çevirdiler. Çünkü doktor muayene etse, mümkün değil ki sağlam raporu versin. Hasta raporu almaması için muayene ettirmeden geri çevirdiler. Tekrar komiser rica etti, kendisi bizzat Üstad ile görüşmek istedi. Hattâ komiser şöyle demişti:

'Yaman Üstad'ınız var. Ona söyleyin, yukarıdan, vekâletten katî emir var, hemen Urfa'dan çıkacaksınız. Doğru geldiğiniz yere, kendi arabanız ile gidemezseniz, sizi ambulansla göndereceğiz.' 'Efendim hastalığı şiddetlidir, tekrar 24 saatlik yol zahmetine katlanması imkânsız. Biz Üstadımıza müdahale edemeyiz, zaten bitkin bir haldedir.' dedik. O da, '**Buraya nasıl kalkıp geldi ise, öyle de gidecek. Bizzat Vekil Beyden gelen emir katîdir. Hemen Urfa'dan çıkacaksınız.'**

"Biz hiç müdahale edemeyiz, siz gelin, bizzat söyleyip, durumu arz edin, bize gidelim derse biz de gideriz. Biz kendisine hiçbir şey söyleyemeyiz. Sizin emrinizi de biz ona tebliğ edemeyiz."

Emniyet Müdürü ve memurlar hiddetlenip, bağırıp çağırıyorlardı. 'Ne demek o öyle, siz ona en küçük bir şey de mi söylemezsiniz?' '**Evet efendim, söyleyemeyiz. Üstadımız ne derse harfiyen yerine getiririz.'** 'Ben de âmirlerime bağlıyım. İki saat içinde burayı terk edip, Isparta'ya döneceksiniz.' diyorlardı.

"Bediüzzaman'ın Kılına Halel Gelmeyecek"

"Bu esnada Bediüzzaman'ın Urfa'dan çıkarılacağı haberi bütün havalide süratle yayılıyordu. Durumu haber alan DP İl Başkanı Mehmed Hatiboğlu koşarak Emniyete gelip Emniyet Müdürüne sertçe çıkışlıyordu.

'Ne oluyor, eğer Bediüzzaman Hazretlerini buradan çıkarırsanız, karşınızda beni bulursunuz. Bir kılına halel gelmeyeceği gibi, buradan bir adım dahi attıramazsınız. Bu bizim misafirimizdir.'

"Efendim, üstten, vekâletten emir var. Derhal geldiği gibi dönecek.' diyorlardı. 'Nasıl döner yahu, adamcağız şiddetli hasta, kıpırdayacak halde değil, çok muhterem bir

zattır, misafir olarak buraya gelmiş. Tanrı misafiridir. Bu kadar tazyike lüzum yok.'

'Efendim, Ankara'dan gelen emir çok şiddetlidir ve katîdir, derhal dönmesi lâzım.' denince, hiddetlenen Hatiboğlu tabancasını masaya dayadı.

"Bediüzzaman'ın Urfa'dan götürüleceğini haber alan beş-altı bin kişi otelin önünde toplanmışlardı. Bu durum karşısında hastaneye koştuk. Baştabibe bir dilekçe ile müracaat ederek, yola devam edemeyecek olduğunu arz ile muayenesini istedik. Mehmed Hatiboğlu hükümet doktorunu getirdi. Bediüzzaman'ı muayene eden doktor, **'Siz ne cesaretle buraya geldiniz, kırk derece ateşi var. Bu durumda hiç bir yere gidemez. Yarın dokuzda gelin, bu zata heyet raporu verelim. Bu hali ile bir yere gidemez.'** diye teminat verdi.

"Meğer Üstad Vefat Etmiş"

"Akşam namazından sonra ben bir türlü ayakta duramadım. Durumu Zübeyir Ağabeye anlattım. *'Kardeşim, git yat'* dedi ve ben de yattım. İki saat filan uyumuşum ki Zübeyir Ağabey geldi. *'Kardeşim tahammül kalmadı, bir haftadır uyumadım.'* Ben de: *'Gel Zübeyir Ağabey, hemen nöbeti değişelim'* dedim. Yatsı namazını kıldım. Zübeyir Ağabey yattı. Hüsnü kardeşimizle beraberdik. Hüsnü: **'Düşeceğim, ayaklarım da uykusuzluktan sancılanıyor'** dedi. Hüsnü'ye: *'Ben iyiyim, sen de git'* dedim. Hüsnü de Zübeyir ve Abdullah Ağabeyin kaldığı odaya gitti.

"Ben, Üstad'ın yanında idim, kapı arkadan kilitliydi. Gündüzden Üstad çok hararetle olduğu için, buz istemişti. Biz aramış bulamamıştık. Gece arkadaşlar bir yerden buz bulup getirmişlerdi. *'Buz bulduk Üstadım'* dedim, istemedi. *'Üstadım çay yapayım?'* dedim. Üstad **'İstemez'** diye işaret etti. Üstad'ın mübarek dudakları kuruyordu. Ben ıslak mendille siliyordum, bu hiç görülmemiş bir hararetti."

'Saat iki buçuk sıralarında idi. Ben Üstad'ın üzerini örtüyordum. Üstad yatıyordu. Bir müddet böyle devam etti. Üstad ışıktan rahatsız olmasın diye lâmbaya mendil sararak ışığı azaltmıştım. **Bir ara birden Üstad boynumu tuttu, ben Üstad'ın kollarını ovuyordum. O anda Üstad ellerini göğsüne koydu uyudu.** Ben de Üstad uyudu diye sobayı yaktım. Üstad'ın ayakucuna geçip uyanacak diye bekliyordum. Ağabeyler de gelecek de sahur yemeği yiyeceğiz diyordum."

"İnna lillah..."

"Ah bilmiyordum ki, Üstadım ebedî âleme göçmüş. Bu fani dünyaya gözünü yummuş. Başımdan hiç geçmemişti ki, nasıl bileyim, Üstadımın vefatını anlamayarak uyudu zannediyordum. Sahur da geçti. Abdullah ve Zübeyir Ağabeyle Hüsnü kardeş geldiler. *'Bayram, uyuyakalmışız'* dediler. Ben de *'Siz gelin, Üstad uyudu, üşütmeyin, ben sabah namazını kılayım'* diye onların yattığı odaya geçip namaz kıldım. Cüz'üm vardı, onu okuyup biraz yatayım derken, birden içeriden

ağabeyler, '**Yahu Bayram, Üstad Hazretlerinden ses gelmiyor?**' dediler. Ben, '*Üstad uyudu, onu üşütmeyin*' dedim.

"Tekrar geldiler. '*Bayram, Üstad'dan ses gelmiyor.*' deyince ben de beraber Üstad'ın odasına vardım. Zübeyir Ağabey başucunda, dördümüz Üstada bakıyoruz. Üstad'dan hiç ses gelmiyor. Fakat vücudu sıcacık. Bizi müthiş bir telaş aldı. Zübeyir Ağabey '*Üstada böyle haller olur, geçer.*' diyordu ama, ben fena üzülüyordum. Hiçbirimizin başından böyle bir hâdise geçmemişti. Zübeyir Ağabey, '*Urfa'da Elazığlı Vaiz Ömer Efendi var, ona haber gönderelim, o bilir.*' dedi. Haber gönderdik, geldi. Üstadı görünce; '**İnna lillah ve inna ileyhi raciûn. Üstad vefat etmiş kardeşlerim.**' dedi.

"Haber Kısa Zamanda Yayıldı"

"Zübeyir Ağabey, '*Üstada böyle haller olur, geçer*' dedi. Ben de Üstad'ın vefatına katiyyen inanmıyordum. Afyon hapsinde Üstadımızı zehirlemişlerdi. Üstad'ın dili kızarmıştı. Biz devamlı ağlıyorduk. Zübeyir Ağabeyle Ceylân Ağabeyler beraberdi. O anda Ahmed Feyzi Ağabey: '*Budalalar ne ağlıyorsunuz, daha Üstad'ın ömrü uzun*' demişti. 1949'da söylemişti. O anda Ahmed Fevzi Ağabeyin sözleri hatırıma geldi. '*Acaba yine Üstad'ın ömrü uzun mu?*' diye kendimi teselli ediyordum. Kimseye bir şey diyemiyorduk."

"Zübeyir Ağabey, Hüsnü kardeş, Abdullah Ağabey, Üstad'ın yanından ayrıldılar. Isparta, Ankara, Emirdağ, İstanbul, Diyarbakır v.s. yerlere Üstad'ın vefat haberin telgraf çekerek bildiriyorlardı. Sabahleyin halk yine Üstadı ziyarete başladı. Ben de pencereden, '**Üstadımız uyudu**' dedim. Üstadımızın üstüne bir tülbent örtmüştük. Az sonra otel sahibi gelmiş, kapıdan şöyle bakınca durumu anlamıştı. Eyvah deyip dizlerine vurarak feryad etmeye başlamıştı. Dışarıda otelci ile Emniyet Müdürü karşılaşınca, Emniyet Müdürü, '*Bu telaş nedir?*' diye soruyor, o da, '*Bediüzzaman Hazretleri vefat etti*' demiş."

"Ben Şüpheleniyorum"

"*Hakikat mı?*' diyor, o da '*Evet*' diyor. Emniyet Müdürü ve bütün emniyet teşkilâtı ve otelin önüne Üstadı Isparta'ya zorla göndermek için gelen jandarma teşkilâtı geri döndüler. Hemen Emniyet Müdürü aslı olup olmadığını anlamak için bir doktor gönderdi. Doktor geldi ve Üstadı muayene etti ve '*Allah Allah, çok fazla hararet var.*' dedi. Bana, '*Bir ayna var mı?*' diye sordu. Üstad'ın ağzına, getirdiğim aynayı koydu, nefes gelmediğini görünce, '**Evet, Üstad vefat etmiş.**' dedi. '**Fakat hiç ölüm haline benzemiyor, yalnız bu cenazenin hemen kalkmasını istemiyorum. Biraz kalsın, ben şüpheleniyorum**' dedi. Daha sonra doktor raporu yazdı ve emniyete verdi. Zaten biz de hemen kalksın istemiyorduk. O arada tereke hâkimi geldi. Üstad'ın saat, cübbe, seccade, sarık gibi eşyalarını tesbit etti. Bunları kardeşine verilmesini kararlaştırdı."

"Vefat haberini alan binlerce Urfalı akın ederek otelin önünü doldurdular. Bütün

illere telgraflarla, telefonlarla Üstad'ın vefat haberi duyuruldu. Mehmed Hatiboğlu ve diğer Urfa'nın ileri gelenleir, '**Üstadı Dergâhta yıkayacağız ve oraya defnedeceğiz**' diye karar aldılar. Üstad'ın mübarek naaşı öğle namazından sonra İpek Palas'tan alındı ve iki saatte ancak Dergâha gidebildi. Müthiş bir kalabalık vardı. Bütün Urfalılar dükkânlarını kapamışlardı. Cenaze giderken ben ve Hüsnü kardeş bayılmıştık. Abdullah Yeğın Ağabey de bizi teselli ediyordu. '*Çocuk musunuz Kendinize gelin*' diye... Urfa'da şimdiye kadar böyle bir kalabalığın daha meydana gelmediğini söylüyorlardı Urfalılar..."

Urfa'ya Akın

"Dergâha vardığımızda çok kalabalıktı. Dergâha girmek de çok zordu. Bizim içeri girmemiz için açıldılar. Üstad'ın cenazesini Dergâhın içinde yıkamak mümkün oldu. **Üstad'ın cenazesini Molla Abdülhamid Efendi (Urfa'nın tanınmış ve çok sevilen âlimlerinden) yıkadı.** Molla Abdülhamid Efendi, Şafiî mezhebini. Üstad'ın hizmetkârları Zübeyir Ağabey, Hüsnü kardeş, Abdullah Ağabey ve Hulusi Ağabey beraber yardım ettik. Oradan Ulu Camiye Üstad için hatim okumaya gittik. Cenazeyi beraber götürdük. O gece Üstad'ın cenazesi camide kaldı. Diyarbakır, Elâzığ, Maraş, Gaziantep, Adana ve Urfa civarı, vilâyet, kaza ve köylerden gelen çok kalabalık bir cemaatle sabaha kadar hatimler okundu. Cenaze Cuma günü kaldırılacakken Urfa'da çok fazla izdiham olmasından dolayı vazgeçildi. **Bir de Isparta milletvekilleri Menderes'e çıkararak, Üstad'ın cenazesini Isparta'ya götürmek istediklerini söylemişler.**"

"Urfa halkı bunu duyunca, '*Biz buradan cenaze vermeyiz.*' dediler. Ve günden güne de sadece Türkiye'den değil, dış devletlerden duyanlar da, Üstad'ın cenazesine geliyorlardı. Bu durum üzerine Urfa Valisi Şerafettin Atak, bizi çağırdı ve rica etti. '**Cenaza Cuma günü kalkacaktı, çok fazla dahilden ve hariçten kalabalık gelmeye başladı, sizden rica ediyorum, biz bugün ikindi namazını müteakiben cenazeyi defnedeceğiz.**' dedi. Aniden belediye hoparlörüyle ilân edildi: '**Cenaze namazı Perşembe günü ikindi namazından sonra kılınacak.**' diye. Bir gün önce de Cuma namazında kılınacağı ilân edilmişti. Ve Perşembe günü ikindi namazını müteakiben, Vali ve Belediye Reisi de dahil olmak üzere cenaze namazı kılındı."

"Şunu arz etmeden geçemeyeceğim:

Cenaze yıkanırken, muhtelif renk ve büyüklükte çeşitli kuşlar geldiler, biz hayret ettik ve hafif hafif de yağmur devam ediyordu. Urfa'da Mübarek Şeyh Müslim isminde bir zat, 1954 yılında Dergâhı tamir ettirdiği sırada ayrıca kendisi için de iki kubbeli yeri yaptırıyor. Talebeleri ve müritleri vasiyeti anında, '*Seni buraya defnedelim*' dediklerinde, '**Benim yerim başka yerdir. Buranın sahibi vardır ve gelecektir, burası onundur.**' diyor.

"Üstadımızı defin anında, cenaze kabre indirilirken, çok fazla kalabalıktı. Hattâ bir ara Vali yere düşüp altta kalarak eziliyordu. Cenazeyi taşımak için birlikler, halk ve polis birbirlerinin ellerinden âdeta zorla alıyorlardı."

"Acayip bir kalabalık vardı. Perşembe günü ikindi namazını müteakip Üstadımız defnedildi. Ancak, hususî araba tutanlar yetişebildiler. Ceylân Ağabey, Çalışkan Hanedanı, Emirdağ Nur Talebeleri çok zor yetiştiler. Merhum Ceylân Ağabey çok fazla üzüldü. **'Kaç sene Üstada hizmet ettik ve vefatında bulunamadım.'** diye. Çokları da Cumaya kalacak diye, Cuma günü sabah geldiler. Emniyet mülhazasıyla askerî birlikler, Urfa'nın etrafını tanklarla çevirmişti."

"Kabrimde Nöbet Tutacaksın"

"Bir gün Üstadımız bana: **'Sen benim kabrimde nöbet tutacaksın'** demişti. Üstad'ın vefatından sonra ben Urfa'da kalmak istedim, fakat ağabeyler ısrar ettiler. 'Hiç olmazsa biriniz Isparta'da kalın' diye. Ben hakikaten Urfa'da kalmak istedim. Fakat Zübeyir Ağabey 'Kardeşim, Üstad bana da kabrimi bekle demişti. 'Şimdi ben kalayım, hem rahatsızım, siz Isparta'ya gidin' dedi. Birkaç gün sonra Üstadı götüren araba ile Ceylân Ağabey, Sungur Ağabey, Hüsnü kardeş, Tahirî Ağabey, Isparta'ya gittik. Hüsnü Ağabeyi ziyaret ettik. Hüsnü ve Ceylân Ağabey oradan memleketlerine gitmek üzere ayrıldılar. *Tahirî Ağabey ile biz Isparta'da kaldık.*"

"İki Ay Sonra İhtilal Oldu.

"Üstad'ın vefatından sonra Zübeyir Ağabeyi Urfa'dan çıkardılar. O da Isparta'ya geldi. İki gün sonra polisler geldi. Zübeyir Ağabeyle beni Valinin yanına götürdüler. Vali bize çok kızdı, hakaret etti. **'Derhal Isparta'yı terk edin. Burada yılan gibi çöreklenmişsiniz.'** tabirini kullandı.

"Üstadımızın evine gittik. Tahiri ve Zübeyir Ağabeyle, **'Ne yapacağız?'** diye meşveret ettik. Zübeyir Ağabey, **'Bunlar memleketlerimizde hizmet ettirmezler. Ben Eskişehir'e gideyim, saatçilik öğreneyim. Köylerde saat tamir edeyim. Sen de şoförsün, Nazilli'de Mustafa kardeşin yanına git. Onun traktörleri var. Bu sıkıntı geçinceye kadar idare edelim.'** dedi. Ertesi gün Zübeyir Ağabeyin memleketinden *'Baban hasta'* diye telgraf geldi. O Konya'ya gitti. Benim üzerimde baskıyı arttırdılar, *'Derhal burayı terk et'*. dediler. Hüsnü Ağabey, **'Bayram, şimdi ihtilal hükümeti seni zorla çıkartırsa bir daha Isparta'ya koyamayız. Bir müddet buradan ayrıl. Hatta gideceğin yeri de bunlara söyle.'** dedi. Biz zaten ayrılmaya karar vermiştik.

"Polisler Terzi Mehmet Ağabeye ve Rüştü Ağabeye gidiyorlar, **'Yukarıdan emir var, Bayram Isparta'dan ayrılın.'** diyorlar. Tahiri Ağabey, Mustafa Ezener Ağabeyle beni otobüse bindirdiler. Nazilli'ye vardım. Hacı Mustafa Öztürk çok memnun oldu. **'Arkadaş, başımın üzerinde yerin var'**. dedi. Üst katta yatak hazırladı. Menderes'in yanında büyük bir çiftliği vardı. Her gün gidip geliyorduk. Allah razı olsun o cesaret ve fedakârlığı hiç unutmam. Bu arada Isparta'daki

Ağabeyleri hapis ediyorlar, sonra beni arıyorlar. Tahiri Ağabeyden bir mektup geldi. '*Seni arıyorlar yerinden ayrılma.*' diyordu. Zübeyir Ağabey de Ankara'dan telefon etmiş, '*Bayram'ı arıyorlar yerinden ayrılmazın.*' diye. Meğer Üstad'ın kabrini kaldıracakmışlar, tedbir alıyorlarmış. Hatta yukarı kabristanda nöbetçiler bir müddet beklemiş."

"Bir gün Menderes'in kenarında çadırdaki yatıyorduk. Rüyamda acayip bir ses, uçak sesi. Ve Urfa'da dergâhın üzerinde beyaz bir uçak. Uçaktan çok fazla gürültü geliyordu. '**Bekleyin geliyoruz, bekleyin geliyoruz.**' diye müthiş bir ses geliyordu. Birde tam dergâhın üzerine bir uçak indi. Uçaktan iki mübarek zat indi. Bembeyaz sakalları vardı. Ben hemen vardım birisinin elini öptüm. Arkadan ses geldi, '**Bediüzzaman'ın hizmetinde olan, başkasının elini öpemez.**' diyordu. Ama ben öptüm. Birkaç gün sonra gazeteler yazdılar, '**Bediüzzaman'ın naaşı denize atıldı vs...**' diye."

"Çiftlikte su motoru vardı. Motor Menderes'ten su çekiyordu. Üç-dört adam pamukları suluyordu. Kadınlar da çapalıyorlardı. Ben çadıra girdim, İhlas Risalesini okudum, sonra çıktım. Bir başçavuş çadırın önüne geldi, benden sordu: '*Burada bir Nurcu varmı?*' Ben de '**Nurcu ne demek?**' dedim. '*Ben ne bileyim?*' dedi ve gitti. Üç ay falan Nazilli'de kaldım. Oradan İstanbul'a, daha sonra Ankara'ya geçtim. **Ankara'da on altı yıl kaldım.**

* * *

Tugay Camii

"Bir gün Üstadımızla Barla'ya gidecektik. Zübeyir Ağabey de vardı. Şoför de Mahmut Çalışkan'dı. Isparta İmam-Hatip okulunda Kur'ân Hocası ve Kesikbaş Camiinde imamlık yapan Hafız Feyzi Efendi (**1957**), Üstadımıza geldi, Tugaya temel atılacağını, Üstadımızın da gelmesini rica etti. Barla'ya hareket etmek üzereyken Üstadımız Hafız Feyzi'yi kıramadı. 'Peki gideceğiz' dedi.

"Isparta'nın ileri gelenleri hep oradaydı. Üstadımız da kalabalığın içine girdi. Tugayın subayları Üstada bakıyorlardı. Çünkü hiç böyle bir zat görmemişlerdi. Kılık-kıyafeti şair-i İslâmiyeyi gösteriyordu. Elinde şemsiyesi, gözünde güneş gözlüğü vardı. Biz de Zübeyir Ağabey ve Mahmut Çalışkan ile Üstadımızın arkasındaydık. Bütün nazarlar Üstadımızdaydı; herkes birbirine '*Bu zat kim?*' diye soruyorlardı. Bir yüzbaşı koşarak bir sandalye getirdi ve '*Buyurun efendim, oturunuz*' dedi. Üstad da kendisine teşekkür ederek oturdu.

"Tugay komutanı çok güzel bir konuşma yaptı. Üstadımız da dinledi. Konuşması bittikten sonra Tugay Komutanı Üstadımıza işaret ederek, '**Hoca Efendi camiye harcı koysun**' dedi. Ve Üstadımıza Zübeyir Ağabey malayı doldurdu ve verdi. Üstad '**Bismillah**' dedi ve harcı attı. Bizler de Üstadımızın arkasındaydık. Tugay Komutanı Feyzi Fırat Bey, Üstadımıza ve Isparta halkına teşekkür etti. Ondan sonra birçok subay Üstada karşı hürmetle alâkadar oldu.

"Biz Isparta ve Barla'ya giderken, Üstadımız subaylara ve erlere daima eliyle selâm verirdi. Hattâ Isparta'nın içinde orduevi vardı, oradan geçerken Üstadımız subayları gördüğünde daima onları selâmlardı. Onlar da Üstad'ın selâmını ayağa kalkarak alırlardı. Üstadımız askerleri çok sever, fazla alâkadar olurdu. Tugay Camiinin yapılmasını çok arzu ediyordu ve çok memnun olmuştu. Cami temeli kalkmaya başladı. *Maalesef 27 Mayıs ihtilâli oldu ve cami kaldı. Yeri hâlâ boş duruyor.*

"Radyo Bir Nimet-i İlâhiyedir"

"Üstadımız radyoyu dinliyordu. İstanbul'da genç Üniversite talebeleri ile gezerken bir taksi içindeki radyoyu dinliyor, ondan sonra '**Nur Âleminin Bir Anahtarı**' namında küçük bir risaleyi yazıyor. Üstadımız radyoyu kudret-i İlâhiyenin bir eseri olarak tefekkürle dinlerdi.

"Radyo bir nimet-i İlâhiyedir. Elbette ve elbette beşer bu büyük nimete karşı umumî şükür olarak o radyoları her şeyden evvel kelime-i tayyibe olan başta Kur'ân-ı Hakim, onun hakikatları, iman ve güzel ahlâk dersleri ve beşere lüzumlu ve zarurî menfaatlarına dair kelimatı olmalı ki o nimete şükür olsun. Yoksa nimet böyle şükür görmezse beşere zararlı düşer. Evet, beşer hakikate muhtaç olduğu gibi bazı keyifli hevesata da ihtiyacı vardır. Fakat bu keyifli hevesat beşte birisi olmalı, yoksa havanın sırr-ı hikmetine münafi olur. Hem beşerin tembelliğine ve sefahatine ve lüzumlu vazifelerinin noksan bırakılmasına sebebiyet verip beşere büyük bir nimet iken büyük bir nıkmetsizlik olur. Beşere lâzım olsa sa'ye şevki kırar.'

Lahika Mektubu Neşrederdi

"Üstadımız Bediüzzaman Hazretleri şuhur-u selase girdiğinde muhakkak lâhika neşreder, talebelerinin mübarek ay ve günlerini tebrik eder, vesile ile muhabereyi devam ettirirdi. Talebeleriyle devamlı irtibat halinde idi. Lâhika mektuplarından bir misal:

"Evvela; sizin mübarek şuhur-u selase ve içindeki kıymettar leylali-i mübarekelerinizi tebrik ediyoruz. Cenab-ı Hak her bir geceyi sizin hakkınızda birer Leyle-i Regaib, Leyle-i Kadir kıymetinde size sevap versin."

"Hem Leyle-i Beratınızı ve gelecek Ramazanınızı ve hem gelecek Leyle-i Kadri, hakkınızda bin aydan daha hayırlı olmasını ve defter-i âmalinize böyle geçmesini Cenab-ı Haktan niyaz ediyoruz."

'Hem Leyle-i Miracınızı tebrik ve içinde ettiğiniz duaların makbuliyetini

rahmet-i İlâhiyeden niyaz eder ve bu havaliden Mirac Gecesinden bir gün evvel, bir gün sonra müstesna rahmetin yağması işaret eder ki, umumî rahmet tecellî edecek inşaallah.'

"Aziz, sıddık kardeşlerim,

"Mübarek Ramazan-ı Şerifinizi ruh-u canımızla tebrik ediyoruz. Cenab-ı Hak Ramaz-ı Şerifin Leyle-i Kadrini umumunuza bin aydan hayırlı eylesin. Amin. Ve seksen sene bir ömr-ü makbul hakkınızda kabul eylesin...'

"Bu şekilde Regaib, Berat, Mirac Gecelerinde teksir lâhikası gönderirdi. Dolayısıyla çeşitli mevzularda, Risale-i Nur'un neşri, hizmeti ve faaliyeti ile ilgili müjdeli haberleri Nur Talebelerine gönderirdi."

Ramazan Geceleri

"Üstadımız Ramazan'ın on beşinden sonra kendisi yatmazdı, bizi de yatırmazdı. Hattâ çok gece kontrol ederdi. Eğer uyurken yakalarsa, bize su döker, uyandırırđı. Bizleri uyumamaya alıştırdı. Mübarek geceleri ihya ettiğimiz zaman sabah namazı olduğunda kılar, yatarđık.

"Hem rivayet-i sahiha ile Leyl-i Kadri nisf-ı âhirde, hususan aşr-ı âhirde arayınız' ferman etmesiyle bu gelecek seksen kûsür sene bir ibadet ömrünü kazandıran Leyl-i Kadri gelecek gecelerde ihtimali pek kavi olmasından istifadeye çalışmak böyle sevaplı yerlerde bir saadettir'

diye bize dersler verirdi.

"Üstadımız mübarek Ramazan'da daima evrad ve ezkarıyla meşgul olurdu, her gün bir cüz okurdu. Bizleri de teşvik ederdi. Bizler Ramazan'da muhakkak cüzlerimizi okurduk. Üstad fitresini bize verirdi. Bizlere de '**Siz talebe-i ulumsunuz, fitrenizi birbirinize devredebilirsiniz'** derdi. Biz de birbirimize devrederdik, o parayla buğday alırdık. Sav'da, bazen Kuleönü'nde ekmek yaptırırdık, nafakamızı iktisatlı olarak harcardık.

"Üstadımız arabaya bindiğinde şu Âyet-i Kerimeyi okurdu. **'Sübhanellezi sehhare lena hâzâ ve ma küna lehü mukrinîn.'** Ayrıca yedi defa Ayetü'l-Kürsî'yi okurdu. İki öne, iki sağa, iki sola, bir arkaya.

"Hayru'l-Umûri Ahmezüha"

"Üstadımız daima talebelerini lâhika mektuplarıyla tenvir ve irşad ederdi. Bu lâhika mektuplarıyla talebelerini maddi ve mânevî muhafaza etmiştir. Hem pek çok âli hakikatların anlaşılmasına vesile olmuştur. **Hususan musibete düşen ağabey ve kardeşleri şöyle irşad ederdi:**

"Madem biz kadere teslim olduk, bu sıkıntıları (hayru'l-umûri ahmezüha) sırrıyla sevap kazanmak cihetiyle mânevi bir nimet biliyoruz."

"Madem gecici dünyevî musibetlerin sonları ekseriyetle ferahlı ve hayırlı oluyor. Madem hakkalyakin derecesinde yakinî bir kanaatimiz var ki, biz öyle bir hakikata hayatımızı vakfetmişiz ki, güneşten daha parlak ve cennet gibi güzel ve saadet-i ebediye gibi şirindir. Elbette biz, bu sıkıntılı haller ile müftehirane, müteşekkirene bir mücahede-i mâneviye yapıyoruz, diye şekva etmemek lâzımdır.

"Evvel ve âhir tavsiyemiz tesanüdünüzü muhafaza, enaniyet ve benlik ve rekabetten tahaffuz ve itidal-i dem ve ihtiyattır."

"Sizdeki ihlas ve metanet şimdiki ağır sıkıntılarda birbirinizin kusuruna bakmamaya ve setretmeye kafi bir sebeptir. Ve Risale-i Nur zinciri ile kuvvetli uhuvvet öyle bir hasenedir ki, bin seyyieyi affettirir. Haşirde adalet-i İlâhiye, hasenelerin seyyielere racih gelmesiyle affettiğine binaene hasenelerin rüçhanına göre muhabbet ve af muamelesini yapmak lâzımdır. Yoksa bir seyyie ile hiddet etmek sıkıntıdan bir titizlik, bir asabılık ile zararlı bir hiddet iki cihetle zulüm olur. İnşaallah birbirinize sürurda ve tesellide yardım edip sıkıntıyı hiçe indirirsiniz.

"Sıkıntılı musibetleri hiçe indiren bir hakikatlı tesellidir:

"Birinci: Hakkımızda zahmed rahmete dönmesi,

"İkinci: Kader adaleti içinde rıza ve teslim ve ferah,

"Üçüncü: İnayet-i hassanın Nurcular hakkında hususiyetindeki sevinç.

"Dördüncü: Geçici olmasından zevalinden lezzet,

"Beşinci: Ehemmiyetli sevaplar,

"Altıncı: Vazife-îlâhiyeye karışmamak,

"Yedinci: En şiddetli hücumda en az meşakkat ve küçük yaralar,

"Sekizinci: Sair musibetzedelere nisbeten çok hafif olması,

"Dokuzuncu: Nur ve iman hizmetinde şiddetli imtihandan çıkan yüksek ilânatın tesiratındaki sürur.

"Dokuz adet mânevi sevinçler öyle teskin edici bir merhem ve tatlı bir ilâçtır ki, tarif edilmez. Ağır elemelerimizi teskin ediyor."

"Bu nevi mektuplarla dışarıda olduğu gibi, hapisteki Nur Talebelerini çeşitli vesilelerle, çeşitli mektuplarla teselli ediyordu.

"Yok mu Bir Talebem?"

"Üstadımız yine bize bir gün ders anında, 'Afyon hapsinde talebelerim arasında ufak nazlanmalar, huzursuzluk vardı. Çok üzülüyordum. **'Yarabbi, yok mu bunların içinde bir talebem?'** dediğim zaman, Tahirî karşıma çıktı. *'Evet varım Üstadım'* diye beni teselli etti.

"Üstadımız: **"Tahiri, 'gençlerin kumandanı'** derdi. Tahirî Ağabeydeki hasletler bambaşkadır. En çok beraber kaldığımız, çok mübarek bir ağabeyimizdir. *Otuz sene üç ayları tuttu.* Ben hiç görmemiştim vitir namazını yatsının arkasından kıldığını. Muhakkak gece erkenden kalkar, teheccüd ve vitir namazını kılardı. Nur Talebelerinin âdeta bir dua hazinesiydi. Üstadımız'dan ne gördüyse aynen tatbik ederdi. Ben hiç kimse hakkında Üstadımızın böyle dediğini duymamışım. **'Tahirî velîdir. Dünyada kendini bilmesin'** derdi. Ben Üstadımız'dan bu sözü, çok defa Tahirî Ağabey hakkında duymuşum.

"Afyon hapsinde Yalaman Camii imamı Hafız Osman Toprak'ın, Tahiri Ağabey hakkındaki bir hatırası:

"1948'de Afyon hapsinde tam altmış dört gün mevkuf kaldım. Bu mevkufiyetim merhum Tahiri Mutlu'nun koğuşunda geçti. Hapiste Üstad'la devamlı görüşmelerimiz olurdu. Üstad bana bir gün şöyle buyurdu: **'Onlar seni başka koğuşa koyacaklardı. Ben seni Tahiri'nin yanına verdim.'** Beni altı koğuş gezdirmişlerdi. Sonunda Tahiri'nin koğuşunda kaldım. Üstad, merhum Tahiri Mutlu için ise şöyle diyordu:

'Tahiri'nin öyle bir derecesi var ki, manevî sahadaki derecelerinden birisini görse dünyayı terk eder. Bunu kendisine söyleme. Tahiri dolu bir testidir, artık su almaz. Eğer bu durumu kendisi bilseydi dünyada harcardı. Ya Rabbi, bu manevî varlığını kendisine bildirme. Ahirette ümmet-i Muhammed'e faydası olacak.'

"İstihdam Olunmamı İsterim!"

"Bir gün yine bir ders esnasında, '**Tahirî, kendini bu dünyada biraz bilmek ister misin? Yoksa istihdam olunmanı mı istersin?**' dediğinde. Tahirî Ağabey, '**Aman efendim, istihdam olunmamı isterim.**' dedi. Tahirî Ağabeyimiz Üstad'ın hizmetinde olanların içinde hepimizden yaşlıydı. Fakat hepimizden çok çalışırdı. Risale-i Nur olsun, Kur'ân-ı Kerim olsun, gözünden hiçbir noksan kaçmazdı. Tashih ederken bizlerin gözünden kaçır, fakat Tahirî Ağabeyin gözünden hiç kaçmazdı. İçimizde Kur'ân-ı Kerim hizmetinde en fazla Tahirî Ağabeyin hizmeti geçti. Isparta'da en sıkıntılı anlarımızda hem teksir işlerinde, hem mumlu kâğıt meselelerinde bütün Risale-i Nur'un hizmetlerinde, en nazik zamanlarda, sırf Allah rızası için, hiç fütur vermeden çalışır, onun çalışması bize gayret verirdi. Bilhassa sabahlara katar teksir işlerinde çalışırdık. Sabahleyin millet yattığında, çuvallarla, yaptığımız teksirli eserleri başka yerlere kaldırırdık. Isparta'da bütün hizmetlerin tedbirinde bize çok müşfikane davranırdı. Hem mânevî pederimiz, hem en kıymetli Ağabeyimiz idi. Hiç yorulmak bilmezdi."

"Vazifemiz Hizmettir"

"Üstadımız daima derslerinde,

'Kardeşlerim, bizim vazifemiz ihlas ile iman ve Kur'ân'a hizmet etmektir. Ama bizi muvaffak etmek ve halka kabul ettirmek, muarızları kaçırmak ise, vazife-i İlâhiyedir. Biz buna karışmayacağız. Mağlup da olsak, kuvve-i mâneviye ve hizmetimize noksanlık vermeyeceğiz. Bu noktadan kanaat etmek lâzımdır. Meselâ bir zaman İslâmın büyük bir kahramanı Celâleddin-i Harzemşah'a demişler. "Cengiz'e karşı muzaffer olacaksın." O demiş: "Vazifemiz cihad etmektir. Bizi galip etmek vazife-i ilâhiyedir. Ona karışmam." Ben de o kahraman-ı İslâma iktidaen, Benim vazifem hizmet-i imaniyedir. Kabul ettirmek Cenab-ı Hakka aittir. Vazifemi yaparım. Cenab-ı Allah'ın vazifesine karışmam.'"

İhlâs - Uhuvvet

"Hususan Üstadımız daima derslerinde ihlâs ve uhuvvetten bahsederdi. '**Bu zaman enaniyet zamanıdır**' derdi. Hattâ bir gün Zübeyir Ağabey: '*Üstadım ben enaniyetten çok korkuyorum*' dediğinde, mübarek Üstadımız Zübeyir Ağabeye, '**Evet kork, titre**' demişti.

"Bu gaflet zamanında hususan tarafgirâne mefkûreler sahibi her şeyi kendi mesleğine âlet ederek, hattâ dinin ve uhrevî hareketini de dünyevî mesleğine bir nevî âlet hükmüne getiriyorlar. Halbuki hakaik-ı imaniye ve hizmet-i Nuriye-i Kudsiye kâinatta hiçbir şeye âlet olamaz. Rıza-yı İlâhîden başka bir gaye olamaz.

"Halbuki Őimdiki cereyanların tarafgirâne çarpıŐmaları hengâmında, bu sırr-ı ihlası muhafaza etmek, dinini dűnyaya âlet etmemek műŐkűlleŐmiŐ. En iyi are, cereyanların kuvveti yerine, inayet-i ilâhiyeye dayanmaktadır.'

Risale-i Nur'un Kerameti

"Ūstadımız gűsteriŐten, kerametvârî hâdiselerden çok çekinirdi. Meselâ, bir gűn ders esnasında, Kastamonu'dan Denizli hapsine gűtűrűlűrken o zamanki valilerden Nevzat TandoĖan ve o zamanki emniyet teŐkilâtı, Ūstadımızı istasyonda karŐılıyorlar. Gűya cűrm-ű meŐhud halinde yakalayıp, Ūstadı cezalandırmak istiyorlar. Ūstadımız da o anda sarıĖını çıkarıp trene biniyor. Vali ve emniyet teŐkilâtı çok hayret ediyorlar. Nasıl haber aldı da, bűyle hareket edip cűrm-ű meŐhuddan kurtuldu diye. Ūstadımız da, **'Bu keramet deĖildir. Bir pire onları maĖlűp etti'** demiŐti. űnkű Ūstadımızın trene bineceĖi zaman baŐına bir pire konuyor, Ūstad da baŐını kaŐımak için sarıĖını çıkarıyor. Emniyet teŐkilâtı da bu durumda hiçbir Őey yapamıyor. Ūstad kerameti kendine almayıp pireye veriyor. Bu neviden hem Denizli'de, hem EskiŐehir, hem Afyon hapishanelerinde çeŐitli kerametvârî hâdiseler oluyordu. Ūstad, **'Benim deĖil, bu Risale-i Nur'un kerametidir'** derdi. Ūstadımız gűsteriŐten, kendisine Műceddid nazarıyla bakılmasından rahatsız olurdu.

"Yűzűne Bakılmasını İstemezdi"

"Bizler Ūstadımıza baŐka bir nazarla baksak, derhal rengi deĖiŐir, sıkılır, bizden istiskal eder; ihtiyar ve bakıma ihtiyacı olan bir kimse nazarıyla sırf lillah için baktığımız zaman çok memnun olurdu. Hattâ yemek yaparken, çay yaparken Őahsî meseleleriyle fazla meŐgul etmek istemezdi. Daima nazarları Risale-i Nur'a ve Nur'un hizmetlerine tevcih ederdi. Yemek yerken yalnız yer, bizler yanında olsak, bizlere muhakkak ikram ederdi. Biz ise almak istemezdik. **'Vermezsem, ikram etmezsem bana dokunur'** derdi. Ūstadımız yemeğini rahatla yesin diye yemek yerken dıŐarı çıkardık. Bazen yemeğini yedi, zannı ile sofrayı kaldırmak için habersiz girdiğimiz zaman; **'Keçeli, keçeli midenin kerameti var'** der, yemeğini bize verirdi.

"Ūstadımıza hizmet ederken yűzűne baksam, yani műbarek, veli bir zat sıfatıyla baksam hemen sıkılırdı. Hizmet ederken Ūstad'ın yűzűne deĖil de, yere bakarak hizmet ederdik.

"Ūstad, rahatsız olduĖu, sesinin az çıktıĖı zamanlarda, ben yűzűne baksam, ne demek istediĖini hemen anlardım. Bu hususta meleke kesb etmiŐtim. En kűűk bir hareketinin mânasını, Ūstad'ın yűzűne bakmakla anlıyordum. Ūstad da, **'Keçeli, kulaĖı gűzűnde, bakma'** derdi. Bazen de kulun deĖneĖi ile dűverdi.

"Üstadımız bizlere latife ederdi. Hattâ bazen '**Benim Şarklı talebelerim lâtife eder beni eğlendirirlerdi. Siz de beni ferahlandırıcı sözler söyleyin**' derdi. Hattâ araba ile seyahate giderken Ceylân Ağabeyle beraber şu kasideyi söyledik, Üstadımız da memnun olurdu. (Bu kaside Hanımlar Rehberi kitabının arkasında dercedilmiştir.)

"Annem beni yetiştirdi"

*"Annem beni yetiştirdi, bu hizmete yolladı.
Teslim etti Risaleyi, Allah'a ismarladı."*

*"Boş oturma çalış dedi, hizmet eyle imana,
Sütüm sana helâl etmem çalışmazsan Kur'ân'a."*

*"Yazdığımız Risaledir, okuyoruz Nurları,
Biz Nurların yardımıyla hifzederiz imanı."*

*"Medrese-i Nuriyedir Sav ve Barla, Eflâni,
Şakirdlere müzahirdir Abdülkadir Geylânî."*

*"Mübarekler hey'etiyle Nur ve gül fabrikası,
Kalemleri kılınç gibi zamanın harikası."*

*"Hapishane dedikleri oldu birer medrese,
Genç-ihiyar, kadın-erkek koşuyorlar bu derse."*

*"Tamam otuz beş senedir küfürle etti cihad,
Tarih-i İslâm'da pek ender görünür bu sebat."*

*"Ey Nurcular! Ey Nurcular! Ey mübarek kardeşler!
Her an sizden razı olsun Allah ve Peygamber..."*

"Üstadımız bunu dinlerken çok memnun olur ve ferahlardı. Üstadımız rahatsız olduğu zaman daima ferahlandırıcı, müjdeli havadisler söyledik. '**Söyleyin,**' derdi, '**Benim vücudum çok hassas olmuş, en ufak bir şeyden fazla üzüldüğüm'** derdi. Bizler de çok dikkat ederdik. Üstadımızın üzüleceği bir şey olursa tehir ederdik.

"Üstad'ın Rahatsızlığı Kulunçtu"

"Üstadımızın maddî hastalığı yoktu. Yalnız **kulunç hastalığı** vardı. Üstad'ın hastalığı mânevî idi. Âlem-i İslâmın aleyhinde bir şey olsa, Üstad derhal radar gibi hisseder, rahatsız olur, rengi değişir, sesi çıkmaz, bir asabî hal alırdı. O anda hizmeti çok zor

olurdu. Türkiye'nin neresinde bir hâdise olsa, Üstad derhal hisseder, bizler de anlardık ki, muhakkak bir yerde Risale-i Nur'un veyahut Nur Talebelerinin aleyhinde bir plân hazırlanıyor. Bunların yüzlercesine şahit olmuşuz. Üstadımız yine son zamanlarda daima, **'Bana merak edici şeyler söylemeyin, benim vücudum çok hassas olmuş, çok fazla üzülüyorum. Daima bana ferahlandırıcı, müjdeli havadisleri söyleyin'** derdi.

"1954'te Sungur Ağabey Samsun'da hapiste idi. Üstadımız çok fazla alâkadar oluyordu. Daima sorardı. Her zaman Sungur Ağabeyden bahsederdi. Bir gün Üstadımız Ceylân ve Zübeyir Ağabeyle Barla'ya gitmişti. Sungur Ağabeyin tahliye olduğuna dair Samsun'dan telgraf geldi. Üstadımız da bir saat sonra Barla'dan geldi. Ben Üstadımıza müjde verdim. Üstadımız çok sevindi, benim müjdemî ziyafet olarak verdi.

"Sen Benim Aramı Açacaksın"

"Üstadımız katiyyen gıybet ettirmezdi. *'Üstadım, falan böyle söyledi'* desek, **'Siz yanlış anlamışsınız, o benim dostumdur, o Risale-i Nur'a dosttur. O öyle söylemez, sen benim kardeşlerimle aramı açacaksın...'** derdi. Bazı yerlerden, 'Filan hoca Risale-i Nur'un aleyhinde, Üstadımızın aleyhinde' diye mektup gelirdi. Bazen de gelir, söylerlerdi. Üstadımız da, **'O zat ehl-i ilmdir. Bize dosttur.'** der, sustururdu. Daima hüsn-ü tevile çalışır ve **'Biz hüsn-ü zanna memuruz.'** derdi. Hattâ Konya'dan Nur Talebelerinden iki grup geldi. Üstadımızı ziyaret ettiler. Bir grup diğer grubu şikâyet etti. *'Tedbirli hareket etmiyorlar, camide ders yapıyorlar'* diye. Diğer grup da öbür grubu şikâyet etti. Üstadımız onlara demişti:

'Kardeşim, sizin hizmetinize ihtiyaç yoktur. Aranızda tesanüdünüze ihtiyaç vardır. Sizler ara sıra İhlas ve Uhuvvet ve Hücumat-ı Sitte risalelerin mabeyninizde beraber okumalısınız. Sizin şimdiye kadar fevkâlede sebat ve metanet ve tesanüd ve ittifakınız bu memlekete medar-ı iftihar olacak.'

Üstadımız fedâkarlık dersi verirken, eski Şark talebelerinden misaller verirdi. Hattâ Ermeni Taşnaklarından misaller verirdi.

'Onları ateşe atarlar, gözleri patlar, davalarından ve şecaatlerinden vazgeçmezler. Siz benim yeni talebelerim de öyle olmanız lâzımdır. Ben size "Gidin Rus kumandanını öldürün!.." desem, siz de hiç tereddüt etmeden gitmeniz lâzımdır. Ve sizleri de öyle biliyorum' derdi.

"Zararı Yok"

"Ankara'da Tarihçe-i Hayat neşrolunduğunda bir mektup geldi. Mektupta resmin caiz olmadığından bahsediliyordu. Mektubu Üstadımıza okuduk. Üstadımız tebessüm etti, 'Bir kurşun kalem ile resmin boynunu çizdi. **'Zararı yok. Yarım insan yaşamaz ve böyle mektup yazın'** dedi. Mektubu yazan zata aynen Üstadımızın cevabını gönderdik.

"Buna benzer başka bir mesele: Üstadımız Afyon hapsinden çıktığında Zübeyir Ağabey ile bir evde kalıyordu. Tahirî Ağabey Isparta'dan Üstadımızı ziyarete gelip bir akşam misafir kalıyor. Namaz kılarken resimli para olduğu için cüzdanını çıkarıyor. Sabahleyin Üstadımıza, '*Allah'a ismarladık*' deyip çıkıyor. Garağa geldiği zaman bilet almak için cüzdanını arıyor, bulamıyor. Hemen geriye dönüyor, Üstad'ın yanına geliyor. Zile basıyor. Zübeyir Ağabey çıkıyor, cüzdanını getiriyor. O anda Üstadımız Tahirî Ağabeyi görünce, '**Niye geldin?**' diye soruyor, Tahirî Ağabey de, '*Resimli para olduğu için cüzdanımı çıkartmışım. Unutmuşum, onu almaya geldim*' diyor. Üstadımız, Tahirî Ağabeye darılıyor, '**Bir daha böyle yapma, zararı yok, yarım insan yaşamaz**' diyor.

"Rüya ile Amel Edilmez"

Üstadımız bize bu hususlarda çok mükerrer ders verirdi. Bazen bizler de cüzdanımızı korduk, yatağın üzerinde filan unutturduk. Üstadımız gördüğünde bize '**Emniyete sadakatsizlik ediyorsunuz. Böyle yapmayın.**' derdi. '**Çünkü sizin hatırına gelmez, fakat diğer kardeşinizin hatırına gelir; acaba bu kardeşimiz parayı kaybetti, benden mi şüpheleniyor?**' diye...

"Yine bir gün Diyarbakır'dan bir mübarek zat mektup yazmıştı Üstadımıza. Orada birisi rüya görmüş:

"Rüyasında Peygamber-i Zîşan Efendimiz ve Hülefa-yı Raşidîn'in ve Gavs-ı Azam gibi zatların bulunduğu meclise Cibril Alehisselâm gelip, artık hizmetin, neşriyatın sona erdiğini ve bundan böyle maddî cihad lâzım olduğunu söylemiş. Bunu Üstadımıza yazmışlardı, biz de okuduk. Üstadımız hemen kâğıt kalem istedi. Cevap yazdırdı:

'O rüyanız mübarektir, yalnız te'vile ve tabire muhtaçtır. Oradaki cihad maddî değil, mânevî iman hizmetidir, düşmana galebe çalmak silâh ile değil, Nur'un iman bürhanlarının küfr-ü mutlaka mânevî galebesine işarettir. Sakın maddî cihad zannedilmesin. Ve ben rüya ile amel etmem.' demişti.

"Üstadımız, Ankara Beyrut Palas Oteline geldiğinde, bazı mühim zatlar kendisini

ziyarete gelmişlerdi. Üstad burada, vasiyetnamesi hükmünde olan bir mektubu kaleme aldı. Bu mektup, **'Nur Talebelerinin müsbet hareket tarzını bir kanun gibi ilelebet devam ettirmeleri...'** mânâsında idi.

[\(bk. Emirdağ Lâhikası, II/ 213: Umum Nur Talebelerine Üstad Bediüzzaman'ın Vefatından Önce Vermiş Olduğu Son Derstir.\)](#)

Gazeteler: "Nurcular beyanname dağıttı."

"1958 senesinde Nazillili mahalli gazetelerce Üstadımızın aleyhinde neşriyat yapılmıştı. Çeşitli isnadlarda bulunuluyordu. Nazilli'deki Nur Talebeleri o gazeteyi Isparta'ya, Üstadımıza göndermişlerdi. Biz de Üstadımıza okuduk. Üstadımız çok üzüldü. Buna bir cevap yazın demişti. Allah rahmet etsin, Zübeyir ve Ceylân Ağabeylerle beraber üç imzalı bir cevap yazıp Nazilli, Ankara ve sair yerlere gönderdik. Ankara'nın genç Nur Talebeleri bu mektubu matbaada bastırıp bazı postahanelerden gönderirken memurlar bunu tesbit etmişler. O zamanki müsbet hükümete muarız, büyük gazeteler de ele geçirmişler. Çok büyük bir hâdise imiş gibi günlerce büyük manşetler attılar. **'Nurcular Ankara'da beyanname dağıttılar'** gibi yaygara kopardılar. Hemen hükümet kuvvetleri faaliyete geçti, bizlerin hakkında tevkif kararı verdiler. Ceylân Ağabeyi Emirdağ'da yakalayıp elleri kelepçeli olarak Ankara'ya getirdiler. Bizi de Tahirî ve Rüştü Ağabeyle birlikte polis karakoluna götürdüler. Bir gece orada kaldık. Bir sandalye verdiler, sabaha kadar bir tek sandalye üzerinde nöbetleşe uyuduk."

"Herkes Aya Çıkıyor"

"Dar bir yer... Yatacak yer zaten yok. Sabaha kadar polislerle sual-cevaplı münazara yaptık. Bizlere tehdit-tezvirler savuruyorlar,

'Bediüzzaman nereden geçinir? Siz nereden geçinirsiniz' 'Herkes Aya, Güneşe çıkıyor... Sizler de insanlara Kur'ân-ı Kerim öğretmekle meşgulsünüz... Milleti kırk senedir geri bıraktınız.'

gibi laflar ediliyorlardı. Biz de cevaben onlara diyorduk; **'Kardeşim, biz sizin Aya, Güneşe çıkmanıza mani değiliz. Biz sizin imanınıza çalışıyoruz. Siz mademki çalışıyorsunuz, Aya, Güneşe çıkın, biz size mani değil, yardımcı oluruz.'** Bu neviden çok şeyler konuşuldu. Bir gün sonra Isparta Hapishanesine aldılar. Orada da bir müddet kaldıktan sonra, Ankara'ya göndermek için başımıza bir jandarma uzmanı geldi. Bu meselelerle ilgilenen Ahmet isminde Burdurlu bir komiser vardı. 10-15 sene Isparta'da kaldı. Aleyhimize çok çalıştı. Isparta'da ne kadar Nur Talebesi var, Risaleler hangi köyde ne kadar yazılır, hangi köyde ne kadar Nur Talebesi var, nerede teksir olunur, kâğıt, kalem nereden alınır? Hangi dükkândan hangi dükkâna mektup gider. Gece gündüz Nur Talebeleriyle meşgul,

çok gaddar, çok merhametsiz birisiydi. Isparta'ya Üstadımızı ziyarete kim geldi ise hepsinin adresini alarak evlerini taharri ettirmişti. Çok gayretkeş bir Halk Partili idi. Bu adam hakkında ne kadar anlatılsa bitmez."

"Kelepçeleri Namaz İçin Açıyorlardı"

"Bizi trene bindirdiler. Ellerimizde kelepçeli idi. Başımızdaki jandarma uzmanı insafli idi, namaz vakitlerinde ellerimizi açıyor, sonra tekrar bağlıyordu.

"Ankara cezaevine geldik. Bu yazıyı kim yazmış, kim bastırmış, kim dağıtmış, onunla kim alâkadar olmuşsa toplayıp on kişiyi Ankara cezaevine koymuşlardı. Biz orada altmış dört gün kaldık. Cezaevinde iken Üstadımız bize haber göndermişti:

'Üzülmesinler, Halk Partinin şiddetli hücumuna karşı Demokratların mason kısmı rüşvet veriyor. Demokratların aleyhinde olmayın. Hem Menderes Japonya'ya gittiği için onun yokluğundan istifade ettiler. Demokratların mason kısmı bu hâdiseyi körükledi.'

Ayrıca şöyle bir haber daha göndermişti:

'Âlem-i İslâm'da Nur Talebelerine başka bir nazarla bakıyorlar. Bizi serbest bıraksalar, âlem-i İslam, "Nurcular bunlarla beraber, onların seyyiatlarına ilişmiyorlar. Demek onlarla beraberler." diyecekler. Fakat şimdi bu hapis gibi ilişmelerle, "Demek Nurcular onların din aleyhindeki hareketlerini tasvip etmiyorlar. Belki hapis etmişler." diyecekler. Hem yine bizler fakr-u hâlimizle milyonlar lira verseydik bu küllî neşriyatı yaptırılmazdık. Demek ki kader-i ilâhî, Ankara cezaevinde kısmetimiz varmış ki, bu şekilde tecellî etti.'

"Tahliye Oluyoruz"

"Altmış dört gün kaldıktan sonra tahliye olduk. Mahkememiz bilahare neticelendi. Biz hapiste iken merhum Küçük Ali, Mahmut Çalışkan, Vahşi Şaban Üstadımıza hizmet ediyorlarmış. Üstadımız, **'Bunlar bana bir senelik zahmeti verdiler, beni çok yordular'** diye lâtife yapmıştı. Çünkü bizler Üstad'ın tarz-ı hareketine iyice meleke kesbetmiştik.

"Tasannu ve Gösterişten Çok Çekinirdi"

"Üstadımız tasannu ve gösterişten çok çekinirdi. İhlasın zirvesine çıkmıştı. Üstadı tam manasıyla anlatmaya benim ifadem, kabiliyetim ve kalemim müsait değildir.

"Üstad her yaşta, anlayışta ve meslekteki kimselerin seviyesine ve durumuna göre konuşur, görüşür hepsini de memnun ederdi. İlkokul talebesinden üniversite talebesine, mualliminden profesörüne kadar, herkesle alâkadar olur, onların durumlarına göre Risale-i Nurlardan ders verir, muhakkak tatmin ederdi. Biz onun karşısında hiç itiraz edenini görmedik. Hattâ çıktuktan sonra çocukları, 'Biz bu sualleri soracaktık, Allah razı olsun, hiç sormaya ihtiyaç kalmadı, hattâ kalbimizde ne varsa hepsinin de cevabını verdi' derlerdi.

"Bir gün İzmir'den başka yerlerden doktorlar gelmişti. Onlara doktorluk hakkında gayet güzel dersler verince, doktorlar hayret içinde kaldılar. *'Tıpta bunların biz bir kısmını okuduk. Bu kadar tahsil yaptığımız halde, bu anlattıklarını yeni duyuyoruz. Acaba bunları nereden okumuş? Doğrusu Üstad'ın otuz senedir tatbik ettiği meseleleri, tıp, bugün yeni yeni keşfediyor.'* demişlerdi.

"Herkesin Seviyesine Göre Konuşurdu"

"Üstad avamın da seviyesine göre konuşurdu, havassın da. Öyle olurdu ki bir köylünün, bir çobanın, bir rençberin seviyesine iner, alçak gönüllülükle ve tam onların anlayacağı bir lisanla konuşuyor, onları memnun ve mesrur ederdi. Bir profesörle konuşurken kâh kozmoğrafyadan bahseder, dünyanın kaç saniyede döndüğünü, dakikada kaç yağmur tanesi düştüğünü hesaplar, bu nevi şeylerden konuşurdu. Onlar da, 'Bunların nereden öğrenmiş, biz bunları okumadık, bir kısmını yeni okuyoruz. Dünyanın yaratılışından kıyamete kadar ömrünü biliyor' derlerdi.

"Dinlerken sevinçlerinden yerlerinde oturamazlar, kalkarlar, otururlar, hayretler içinde kalırlar, 'Allahü Ekber' derlerdi.

"Bir zaman Profesör Ali Fuat Başgil,

'Üstad'ın ilmine hayranım. Bizim tahsil ettiğimiz ilimle, Üstad'ın ilmi mukayese edilemez. Üstada Cenab-ı Hak öyle bir ilim nasib etmiş ki; umman gibi, aştıkça kabarıyor. Bir deniz ki içine girdikçe giriliyor. Bundaki ilmin ucu bucağı yoktur. Diğer eserleri, ilimleri müstesna, yalnız Türkiye'de Osmanlı lisanını muhafaza ettiği kâfidir. Çünkü onun eserleri aynı zamanda Osmanlı lisanını muhafaza ediyor.' demişti.

Çantay: "Bizler Bediüzzaman Sayesinde Eser Verdik."

"1961'de Mustafa Polat'la merhum **Hasan Basri Çantay**'ı ziyarete gitmiştik. Mustafa Polat sordu: *'Neden Üstad tarzında eser yazmadınız?'*

"Kardeşim,' dedi. 'Sizler Üstad'ın nasıl bir insan olduğunu bilmiyorsunuz. Kimse Üstad'la mukayese edilemez. **Onun kulağına üfleyen vardı. Onun fiş takacağı yeri vardı. Bizim fiş takacak yerimiz yok.**"

"Kardeşim, sizi tebrik ederim. Bizler Üstad'ın sayesinde müellif olduk. Bizler korkumuzdan ne eser yazabiliyorduk ve ne de kimseye anlatabiliyorduk. Üstad Hazretleri Risale-i Nurları te'lif etmeye başladı; hem Türkiye'de okuma çığırı açtı, hem de hapishanelerde dayak, kelepçe, açlık, susuzluk her zulme tahammül etti. Fakat onun ihlası, onun şefkati, onun merhameti, onun tevazuu, onun şecaati ve kahramanlığı her şeye galip geldi. Türkiye'de her şey onun peşinde; emniyeti, polisi, bekçisi, İslâmiyetten mahrum kalmış halkı, İslâmiyet'ten uzaklaşmış insanları hep aleyhinde. Onun kimsesi yok. Ne ordusu var, ne polisi, ne jandarması, ne bekçisi. Yalnız onun Allah'ı var. Yalnız Allah'a dayanmıştı, yalnız Peygamberine.'

"Siz Üstadı Anlayamazsınız"

"Bir gün eski alay müftüsü Osman Nuri Efendi şöyle demişti:

"Kardeşlerim! Sizler Üstadı tek taraflı anlıyorsunuz. Üstadı sizin hafızalarınız anlamaz. Üstad acaip bir insan. Sizler Risale-i Nur'u anlayarak okuyun. Ben eserlerinin hepsini mütalaa edemedim. Fakat çok kitaplarını tetebbu ettim. Hususan işte görüyorsunuz. Fevzi Çakmak'la her gün beraberiz. Çeşitli mevzuları, hattâ dünya ahvalini görüşüyoruz. Sizin Üstad'ınızda öyle bir deha, öyle bir kabiliyet var ki, dünyadaki devletlerin siyaseti Üstada verilse hepsini idare edebilecek bir kabiliyet var. Ben öyle görüyorum ve hakikaten de öyledir'.

"Üstadı On Yedi Defa Zehirlediler"

"Üstadımız aynı zamanda yemek yerken yalnız yer, bizler yanında olsak bize verir, **'Vermezsem bana dokunur'** derdi. Hattâ Üstadımıza haftada bir ekme alırdık, ekmeği fırından veya bakkaldan alırken çok dikkat ederdik. Çünkü bizim etrafımızda çeşitli dessorlar vardı. Fırıncılardan ekme alırken, fırıncının verdiği ekmeği almaz, bir tedbir olarak kendimiz seçer alırdık. Hattâ mandıradan yoğurt alırken yüzlerce kâsenin içinden biz kendimiz seçerdik. Çünkü Üstad'ın aleyhinde çok plânlar döndürüyolardı. On yedi sefer zehirlediler."

"Bizler çok dikkat ediyorduk. Hattâ Üstadımıza su getirirken, suya giderken ve sudan gelirken erkek ve kadın, çoluk çocuk hep bizimle meşgul olmak isterlerdi. Üstadımızın hizmetinde olduğumuz için su getirirken bize yardım etmek isterlerdi. Biz katiyyen kimse ile konuşmazdık. O anda su getirirken Üstadımızın hizmetkârları da olsa birbirimize termosu vermezdik."

"Üstadımıza ekme ve yoğurt gibi ne alırsak kapalı bir kap içinde getirirdik. Zehirlenme hâdiselerinden başka, Üstadımız isabet-i nazardan da çekinirdi. Su getirdiğimizde dahi Üstadımız kendisine dokunmasın diye bize yirmi beş kuruş para verirdi.

"Hizmetindekilere Şefkatle Muamele Ederdi"

"Üstadımız hizmetine yeni gelenlere bir-iki sene iltifat eder, okşar, fazla sıkılmaz, ağır ağır derslere başlar, fedakârlık, sadakat, tedbir ve ihlas dersleri verirdi. Çok şefkatli muamele ederdi. Hususi hizmetlerini de tedricen yaptırırdı. Bu hususlarda her bakımdan en fedakâr, bir kale gibi imanı olan Zübeyir Ağabey idi. Acaip bir fedakârlık vardı kendisinde. *Hattâ Üstadımız bizlere darılsa, kızsız Zübeyir Ağabeyi döverdi.* Üstadımız Zübeyir Ağabeyin nefsinin tam terbiye etmişti. Zübeyir Ağabeye, '**Bu taşdır, bu ağaçtır, topraktır, bu meyyittir**' gibi sözlerle nefsinin rencide edecek şeyleri söylerdi. Zübeyir Ağabey de, '*Evet Üstadım*' derdi, katiyyen nefsinin dahi itiraz gelmezdi. Allah rahmet eylesin, şefaata mazhar eylesin."

"Zübeyir Ağabey Müstesna İdi"

"Bizler Üstadımızın, Risale-i Nur'un tarz-ı hareketini, hem ihlâs, istiğna, mahviyet, fedakârlık, kahramanlık, iktisat; kardeşlerine karşı tevazu, şefkat; düşmanlarına karşı şecaat, cesaret derslerini Üstad'dan sonra Zübeyir Ağabeyden aldık. Allah ebediyyen razı olsun, Allah dünyada olduğu gibi, âhirette de Nur Üstadımızın hizmetinden ayırmasın. Kendisinden çok istifade ettik. Sahabelerin isâr hasletine tam mazhardı.

"Onda, Risale-i Nur'a ve Üstadımıza karşı öyle bir bağlılık vardı ki, katiyyen taviz vermezdi. Kendisi hakaretlere, işkencelere, dayaklara maruz kalsa, zerre kadar sarsılmazdı. Hattâ Afyon hapsinde onun o güzel müdafaalarını hazmedemeyen Afyon savcısı kendisine günlerce dayak attırırdı. Gardiyanları ayartarak onu falakalara yatırırđılar. Gardiyanlar vurduğa Zübeyir Ağabey onların yüzüne tükürür ve '**Vurun, vurun**' diye bağırdı.

"Hapishanede kendisine insanlık dışı hakaretler yapıldığı halde o, onlara şefkatle muamele edip, hiç ehemmiyet vermezdi. Biriktirmiş olduğu maaşı ile hapishanedeki fakir Nur Talebelerine yardımda bulunur, kendisi yemez, onlara yedirirdi.

"Her Şeyini Risale-i Nur'a Feda Etmışti"

"Risale-i Nur ve Üstad uğrunda kendisini binler parça da etseler, o, yine Risale-i Nur diye kalkardı. Hattâ bazı zamanlar hasta olurdu. '**Zübeyir Ağabey, polisler geliyor**' denildiği zaman hemen kalkar, hiç hastalık eseri kalmazdı. Polisler sık sık kendisini ziyaret ettikleri, bulunduğu eve taharri maksadıyla geldikleri için böyle hareket ederdi. İman ve İslâma dair, şecaate dair bir yazı çıksa, hemen Zübeyir Ağabeyi taharri ederler, o da onlara hiç taviz vermez, âdeta onlarla dalga geçerdi. Üstadımız'dan ne görmüş, ne işitmişse harfiyen tatbik ederdi. Üstadımız da en mahrem işlerinde ve hizmetlerinde Zübeyir Ağabeyi istihdam ederdi. Çok zaman siyasî mevzuları veyahut hayat-ı içtimaiyeye dair meseleleri Üstadımız Zübeyir Ağabeye havale ederdi. *Bütün içtimâî mektuplarında, siyasilerle görüşmelerde de Zübeyir Ağabey, Ceylân ve Sungur memur olurdu.* '**Sungur, bugün seni keyfetmeye götüreceğim**' dediğinde; Sungur Ağabey '*Üstadla gezmeye*

çıkacağı’m’ diye çok sevinirdi. Birden hazırlanır, Üstadımız balkona çıkar, **'Sungur, evlâdım sen kal, filanca yere mektup yaz veyahut Ankara'da Nur'un hizmetleri var oraya git'** der, Ankara'ya gönderirdi."

"Ekseri bu neviden hâdiseler vuku bulmuştur. Üstadımız, **'Sungur, senin hayatın Nurlarla kaimdir, ' derdi ve 'Şahsî hizmetimden ziyade, sen Risale-i Nur'un hizmetiyle mükellefsin'** derdi. Hayat-ı içtimaiyeye dair mektup işlerinde, siyasilerle görüşmelerde ve Ankara'daki Nur hizmetlerinde ekseri Sungur Ağabeyi istihdam ederdi. Üstadımız daima akla kapı açar, irade-i cüz'iyeyi kimsenin elinden almaz, yalnız işaret ederdi."

"Zübeyir böyle yapalım mı?"

"Meselâ, Zübeyir Ağabeyi çağırır, **'Zübeyir böyle yapalım mı?'** der, işaret ederdi. Zübeyir Ağabey, de **'Evet Üstadım, yapalım.'** derdi. Üstadımızın işaret ve emri olmadan katiyyen ne mektup yazar ve ne de başka şeyle meşgul olurdu. Daima, Üstad, Risale-i Nur diye yaşar, onlarla yatar, kalkardı.

"Niçin gazete ile meşgul oluyorsun?"

"Zübeyir Ağabeyin gayreti de yetişilmez mertebede idi. Bizim anlayamadığımız meselelere o çok ehemmiyetle eğilirdi. Meselâ **İttihat gazetesi çıktığında Zübeyir Ağabey, Galata Köprüsünde gazete satmıştı.** Ankara'ya geldiğinde, *'Niye böyle yapıyorsun? Sen gazeteci mi oldun, ne lüzum var da gazete ile meşgul oluyorsun? Bunlarla çocuklar meşgul olur, sen çocuk musun?'* diye, haddim olmayarak darılmıştım. Çok üzüldü. 'Haklısın, ama Üstadı ve Risale-i Nur'u ne ile tanıtacağız? Üstadımız bizlere gazete okutturmuyor muydu? Üstad sağcı neşriyatı takip etmiyor muydu? Gazeteciliğin on seyyiesi olursa, yüz hasenesi olur. Bu iyi bir meslek değil, gazetecilikle insan kendini harcar, çok zor bir meslek. Ben bunlara mani olamam. Üstadı dünyaya ilân edeceğim, dünyaya tanıtacağım, diye bu tehlikeye atılıyorlar. Bizler aleyhinde olmayalım. Ben bunları teşvik için gazete sattım.' demişti."

"Bunlar Nur Talebelerini Parçalıyorlar"

"Nizam Partisi kurulduğunda hiç taviz vermedi. Daima Nurum içtimaî hayatımıza dair derslerini anlatırdı. 'Ama Ağabey, bunlar Müslüman değil mi? Bunlar kardeşlerimiz değil mi?' dediğimde, **'Bunlar Üstadı anlayamamışlar. Bunlar bilmeyerek Nur Talebelerini parçalıyorlar, çok, pek çok zarar veriyorlar.'** diyordu.

"Zübeyir Ağabey, Risale-i Nur prensiplerine aykırı hareketlere katiyyen müsamaha etmezdi. 'Nur Talebelerini parçalamak isteyenler, Risale-i Nur'un düsturlarını bilmiyorlar, bize siyasî bir gözle bakıyorlar, baktırıyorlar. Bizim siyasetimiz, sırf reylerimizle Halk Partisini iktidara getirmemek, milleti bölmemektir.

'Biz Üstadımız'dan böyle dersimizi aldık. Lâhikaları okumuyorlar veyahut okumak istemiyorlar veya anlamak istemiyorlar. Bu hayat-ı içtimaiyeye dair mektupları bize Üstadımız ders vermedi mi? Bunları bize Üstadımız yazdırmadı mı? Biz bunların hepsini de biliyoruz ve Üstadımız bu meselelere ne kadar ehemmiyet veriyordu, onu da biliyoruz. Bunlar Üstadımıza tek taraflı bakıyorlar, Üstadımız vazifeli. Üstad her cihetle Üstad değil mi de, bunlar başka bir çığır açmak istiyorlar. Nur Talebelerini siyasî yapmak istiyorlar' diyor ve bunlara çok üzülüyordu.

"Halbuki Üstadımız nazarları daima Nurlara veriyordu. Evet mesleğimizde ihlas-ı tammeden sonra en büyük esas sebat ve metanettir ve o metanet cihetiyle şimdiye kadar çok vukuat var ki, öyleler her biri yüze mukabil bu hizmet-i Nuriyede muvaffak olmuş, bir adam yirmi otuz yaşında iken, altmış yetmiş yaşındaki velilere teveffuk etmiş' derdi. 'Bunun gibi biz de Üstad Hazretlerinden ne görmüşsek, ne duymuşsak ona ittiba etmeye mükellefiz. Yeni bir çığır açmayalım. Onlar da inşaallah anlayacaklardır. Üstadımızın son mektuplarını okumuyorlar, okusalar herhalde anlayacaklar. Eğer yine anlayamazlarsa o zaman anlamak istemiyorlar.'

"Halk Partililerin İftirası"

"Emirdağ'da bazen Halk Partililer gelir, bizleri tanımazlar, 'Yahu şu Çalışkanlar var ya, bir risaleyi, bir liralık bir kitabı beş liraya satıyorlar' gibi çoklara su-i zan verirlerdi. Maksatları Çalışkanlar hanedanının kuvve-i mâneviyelerini kırmaktı. Halbuki bütün ziyarete gelenleri onlar misafir ederlerdi. Maddi-mânevî alâkadar olurlardı, paralarını verirlerdi. Kahraman Emirdağ Nur Talebeleri, Üstadımıza karşı çok sadıktırlar. Üstadları için canlarını verirlerdi. O kadar baskı, tehdit, zulüm ve tarassut onları hiç yıldırmadığı gibi bilâkis daha çok kahramanlık yaparlardı. Öyle zaman oldu ki, öz kardeşin üçünü de oğulları ile beraber hapsettiler. Günlerce, aylarca dükkânları kapalı kaldı, iflas ettirinceye kadar çalıştılar, ama yine onlar kazandı. Dünya malının fani olduğunu ve Üstad'ın verdiği derslerin mahiyetini tam anlamaya vesile oldu. Değil malları ve servetleri, onlar, Üstad ve Risale-i Nur için canlarını veriyorlardı. Servetlerini kaybetmiş, iflas etmiş, bunları düşünmüyorlardı bile."

"Hamza Emek o zamanlar Demokrat Parti ilçe başkanı idi. Sırf hizmet için parti başkanlığı yapardı. Çünkü Emirdağ'a gönderilen kaymakam, jandarma v.s. gibi kişiler kasıtlı olarak menfî insanlardan seçer gönderirlerdi. Hamza Emek parti başkanı olduğu için kendisine dış geçiremezlerdi.

"Herkes İtimat Edemedik"

"Üstad kimsenin yemeğini yemediği halde, Ceylân Ağabeyin annesini yaptığı yemeği yedi. Hususan köfte gibi yemekleri daima Ceylân Ağabeyin annesi Fethiye Hanıma yaptırırdı ve onun yemeğini yedi, ona dua ederdi. Bir de Firdevs Hanım vardı, çok ihlaslı idi. O da Üstada yoğurt yapardı, hem ineği bereketliydi. Üstad Emridağ'a gelmeden Üstad'ın geleceğini hisseder, yoğurt hazırlardı. Herkesten yoğurt alamazdık, çünkü zehir vermek için daima çalışanlar vardı. Hattâ bir defasında

yukarıdan emir geliyor ve ne yapın yapın Bediüzzaman'ı hastaneye yatırın, ona bakan bir hizmetçi koyun ve para da almayın deniliyordu. Tabii bu plânlar hep akim kaldı. Çünkü Üstada müthiş bir feraset, tedbir, hassasiyet, ihlas vardı. Derhal farkına varıyordu, ona göre de tedbir alıyordu."

"Tarihçe-i Hayat'ta bunların bir kısmı geçer. Üstada neler yaptılar neler? Geceleri aniden karakola çağırmak, akşamdan sonra mahkemeye çağırmak, ziyaretçi gelmişse niye geldi diye çağırmak... Biçare bir köylü Üstad'ın elini öpse peşine takipçi koyarlardı. Üstad'ın evinden çıkarken ve girerken ziyaretçilerine hakaret ederlerdi. Üstada niye selâm veriyorsunuz, niye bakıyorsunuz v.s. Ama o büyük Üstad her şeye sabrediyordu..."

"Beşeriyetin imanını kurtarmak, masumların imanını kurtarmak için, Risale-i Nur'un neşri için her şeye sabredeceğim... Eskiden cebbar kumandanlara baş eğmeyen, hayatında kimseye tenezzül etmeyen zat, şimdi bir bekçi, bir jandarma gelse 'Filan yere git' dese, gideceğim... Sabredeceğim, benim vazifem müsbet hareket etmek, ben Eski Said'i bıraktım. Yeni Said bütün işkence ve hakaretlere sabretmeye karar verdi' derdi."

"Bu çınarı Yıldız Sarayına Değişmem"

"Barla'ya geldiğinde Üstad, çınar ağacının başında sabahlara kadar dua ederdi. Arı sesi gibi çınar ağacının başından yanık yanık ses gelirdi. Barlalılar derdi:

"Hoca Efendiyi buradan Eskişehir Hapishanesine götürdüler, çınar ağacı mahzun kaldı, kanatları aşağı indi, hiç şenlenmedi, yaprakları aşağı sarktı. Sanki akıllı bir insan gibi bir vaziyet aldı. Ama Hoca Efendi tekrar geldiğinde çınar birden acaip bir hal aldı, birden şevklendi, kanatları yukarı kalktı, yaprakları şenlendi, hep şaşırırdık. Barlalılar, mahallemizin bülbülü geldi, diye hep sevinirlerdi.' Üstad da: 'Ben bu çınar ağacını Yıldız Sarayına değişmem, bu çınar benim için bin altından kıymetli' derdi. 'Bundan siz de istifade edin' derdi, meyvesi olan kozalaklardan bize de verirdi, bundaki san'at-ı İlâhiyeye bakın derdi. Muazzez Üstadımız hakikaten çok zahmet çekti, zahmette rahmeti görüyordu. Her şeyden mahrumdu. Abdesthanesi elli metre mesafede, üstü açık, elektriği yoktu. Kış kıyamet, evde bazen odunu dahi bulunmazdı. Barla'da kışın her şeyden mahrumdu. Yanında yalnız bir yumurta bulunur, ekmeğini mahallelerde yaparlar, fakat buna rağmen Üstad gayet memnundu. 'Bu çınarı Yıldız Sarayına değişmem' diyordu. Barla'daki mübarek dershanesinde de Risale-i Nur te'lif olduğu için saraylara değişmem diyordu. Üstad Barla'nın kabristanından, suyundan, havasından, insanlarından çok memnundu. Hattâ Barla'dan, İstanbul ve Ankara'ya çalışmak için gidenler olursa üzülürdü. 'Aman kardeşim dünya acaip olmuş, parmağını soktuğun zaman eli, eli soktuğu zaman kolu, kolu soktuğun zaman da vücudunu götürüyor, dikkat edin, kimseye muhtaç olmayacak kadar rızkınız varsa iktifa edin, mübarek Barla'dan ayrılmayın' derdi. Barlalıları çok sever, kendi akrabası gibi alâkadar olurdu. Üstadımız Barla'da, sık sık Barla Gölünün kenarlarına gider, bazen denize girerdi. Denize gömleği ve iç donu ile girer, fakat fazla duramaz, çabuk üşüdüğü için hemen çıkardı. Bize; 'Sizler benim

yerime girin' derdi. Biz de Ceylân Ağabeyle girerdik. Bazen gölde kayıklar olurdu. Üstadımızı kayığa bindirir, gölün kenarlarında gezdirdik. Fazla kalsak veya abdest için gölden fazla su harcasak, gölden israf etmeyin, derdi. İktisad, Üstadımızın damarlarına işlemişti."

"Türkiye'de Risale-i Nur Var, Rusya Giremez"

"Üstadımız'dan işittim. Mükerrer defalar,

'Risale-i Nur kıyamete kadar devam edecektir. Dünya devletleri bunları kanun olarak kullanacaklardır.' demişti.

"Bir seferinde de şöyle konuşmuştu:

'Sizden soruyorum, koca Çin'i ve Balkanlar'ı yutan bir ejderha Türkiye'ye neden bir şey yapamıyor?'

"Bizler sükût ettik. Tekrar sordu, yine sükût ettik. Üstadımız,

'Kur'ân-ı Kerim'in bu zamandaki hakikî tefsiri olan Risale-i Nur'un sayesinde.' dedi.

"Benim içimden bir sual geldi. Acaba Risale-i Nur koca Rusya'yı nasıl durduracak? O zaman Üstadımız şöyle buyurdu:

'Bakın bir Miralay talebem gitti, Onuncu Söz habbeciklerle Şarkta neşretti, Rusya'nın önünü aldı.'

"Yine benim hatırıma geldi. Onuncu Söz elli-altmış nüsha kitap. Nasıl koca Rusya'nın önünü alacak?

"Üstadımız şöyle dedi:

'Esas manevî atom bombası Risale-i Nur'dur. Onların atomundan daha üstündür. Sizler korkmayın, bu memlekette Risale-i Nur olduğu müddetçe Rusya bu memlekete giremez.'

"Yine Alman Harbinde herkes telâşta, '*Almanlar Türkiye'ye girdi girecek*' diye kahvelerde konuşuluyor. Üstadımız Hafız Ali Ağabeye haber gönderiyor. '**Korkmayın, telâş etmeyin. Türkiye'de Risale-i Nur var, giremez.**' diyor.

"Hafız Ali Ağabeyin hizmetine bakan Abdullah Çavuş kahveye gidiyor, milletin telâşını görünce, '**Merak etmeyin hocaefendi haber göndermiş, Türkiye'de Risale-i Nur var giremez demiş,**' diyor. O zamanki eğitimcilerden Osman Atasoy'da inanmaz bir tavırla şöyle diyor: '*Meczub, işte girdi.*' Abdullah Çavuş bir şey demeden evine gidiyor. Gece radyolar ilân ediyor. '**Alman orduları Türkiye'ye giremedi.**' Ondan sonra Osman Atasoy Nur Talebesi oldu."

"Üstadımız eski Nur Talebelerine çok ehemmiyet verirdi. Onların sadakat ve sebatlarından dolayı çok rağbet ve alâka gösteriyordu.

'Onlar Nur hizmetinde saff-ı evvel çekirdekler hükmündedirler. Onların ektiği Nur çekirdekleri şimdi meyvesini vermektedir.' derdi."

(bk. Necmeddin ŞAHİNER, Son Şahitler-III)

Bayram Yüksel Ağabey; 1931'de Afyon'un Bolvadin ilçesinin Çoğu (Kemer kaya) köyünde doğdu. 1948 Afyon hapsinde Üstad Bediüzzaman Said Nursî ve talebelerini yakından tanıdı, hizmete girdi. 1951 yılında Kore Savaşı'na "onbaşı" olarak katıldı. Üstad'ının verdiği risaleleri ilk defa Japonya'ya götürdü. 1953'te askerden döndü.

Dönüşünün ertesi günü Üstad, "Ben seni vermeyeceğim, ben seni hizmetime alacağım" dedi. Genç Bayram, kendi ifadesiyle "çocukluk hallerinden ve Üstad'ı tam anlamadığından" baştan nazlandı. Herhalde Üstad Bediüzzaman'a ihtarlar, işaretler geliyordu ki, ileride en sadık talebelerinden biri olacak olan Bayram'ı ısrarla istiyordu. Halbuki çok kimse, Bediüzzaman'ın yanında kalmak, hatta 10 dakikacık bile olsa yanına girebilmek için can atıyor, çok uzak yerlerden geliyorlardı.

Üstad, talebesi Bayram'ın köyüne kadar gitti, "Evlâdım, ben seni bekliyordum, gel" dedi; fakat yine olmadı. Üstad, ikinci sefer yine gitti köye kadar, tekrar "Gel evlâdım" dedi. Artık genç Bayram'a da ihtar mı gelmişti, bilmiyoruz; "Baş üstüne Üstad'ım" deyip yürüdü. Arkasına bakmadan bir yürüdü ki yanında binlerce küçük "Bayram"larla beraber halâ gidiyor...

Üstad'ın vefatından sonra 1962'de Ankara'da, ismiyle müsemma Hacıbayram civarındaki, "27 Numara" denilen eve yerleşti. 1975'e kadar Ankara'da kaldı, üniversiteli Nur talebelerinin kaldığı yüzlerce "dershane-i Nuriye" açtı. Dershane hizmetlerinin, Üstad'ından gördüğü tarzda Anadolu'ya örnek olacak şekilde yayılmasında tam bir rehber oldu; sanki Üstad'ın o yönünü taşıyor veya temsil ediyordu.

1976'dan sonra "...Nurların Camiü'l-Ezher'i ve Medresetü'z-Zehra'sının merkezi hükmünde..." olan Isparta'ya yerleşti. Bu sefer Medresetü'z-Zehra'nın merkezinin "manevî rektörü" olarak bütün dünyaya örnek olacak hizmetlere vesile oldu. Binlerce gence, gözüyle gördüğü, kulağıyla işittiği Üstad'ını anlattı, "meslek ve meşrep" hassasiyetini aşıladı...

Son günlerinde gittiği Almanya'da sesi kısılmıştı. "Tıpkı Üstad'ımın dediği gibi, 'Sesim kısılmış, artık bana ihtiyaç kalmamış'" demişti. Belki de hissetmişti. Nitekim bu seyahatin dönüş yolunda 19 Kasım 1997'de Sofya yakınlarında Ali Uçar ve Mehmet Çiçek ile beraber geçirdikleri bir trafik kazasında şehit oldu. Barla kabristanına binlerce Nur talebesinin dua ve tekbirleriyle defnedildi.

Bayram Yüksel Ağabeyi bilhassa Ankara'da talebeliğim sırasında dikkatle takip eder, kendisinden dinlediğim hatıraları not edip kaydederdim. Kasete aldıklarım da var. Bunlardan bazıları şöyle:

Üstad'ın Hizmetine Girişi

Bayram Ağabey anlatıyor: "Üstad Hazretlerinin adını, faziletini, kerametlerini hep duyuyor, kendisini görmeyi çok arzu ediyordum. Hatta Üstad'ımız rüyalarım giriyor, mübarek simasını rüyalarımda görüyordum. İlk defa Afyon hapsinde, 16 yaşındayken gördüm Üstad'ımızı; hem de bütün mühim talebeleriyle beraber yakınında bulunmak nasip oldu. Afyon Hapishanesi'nde Zübeyir Ağabey benimle çok ilgilendi. Hapisten sonra Üstad, Emirdağ'da kalmaya başladı. Orada Çalışkanlar Hanedanı Üstad'a sahip çıktı. Ben de salı günleri (pazarın kurulduğu gündür) Emirdağ'a gelir, Üstad'ın evini temizler, yemeğini yapar giderdim. 1951'de askerliğim geldi ve o sıralarda Kore Savaşı çıktı. Benim kuram da Kore'ye çıkmıştı.

Üstad'a söylediğimde 'Tam, tamam! Ben de Kore'ye bir talebemi ya seni, ya Ceylan'ı göndermek istiyordum. İnkâr-ı ulûhiyete karşı savaşmak lazım' diyerek memnuniyetini bildirmişti. Bana kendi cevşenini vererek "yedi kat muşamba yaptır, hep yanında taşı, sıkıştığın zaman beni hatırla" diye tembih etti.

"Kore'den döndüğümde, önce üç gün kadar İzmir'de kalmıştım. İşte bu sırada Üstad bizim köye gitmiş, beni sormuş. 'Daha gelmedi efendim' demişler. İzmir'den köye döndüğümde bir gece evde kaldım. Üstad'ın beni aradığını söylediler. Ertesi günü Emirdağ'a gittim. Emirdağ'a vardığımda Üstad'ım çok sevindi. 'Ben seni vermeyeceğim' dedi. Çalışkan Ağabeylere de 'Yatak hazırlayın' dedi. Çocukluk halleri işte, Üstad'ımı tam anlayamadığımdan, 'Üstad'ım, ben gideceğim' dedim. Üstad, 'Yok, ben seni vermeyeceğim' diyordu. Ben de, 'Gideceğim. Ben Kore'den geldim, annem beni

bekliyor' diyordum. Üstad, 'Ben seni vermeyeceğim, ben seni hizmetime alacağım' diyordu. Baktım Üstad bırakmıyor, 'Üstad'ım, gideyim, geleyim' dedim. Doğruca köye gittim.

"Ertesi günü Üstad'ımız köyün yakın bir yerinde bekliyormuş. Zübeyir Ağabey bizim evi bulmuş, 'Üstad geldi, seni köyün yakınında bekliyor' dedi. Üstad'a vardık, elini öptüm. Üstad bana Eşref Edip'in basmış olduğu küçük Tarihçe-i Hayat'ı, küçük risalelerden ve yün boyun atkısı getirmiş; bana bunları teberrük etti. 'Evlâdım, seni bekliyorum, gel' dedi. Ben de 'Peki' dedim, fakat yine Üstad'ı anlayamadığımdan gidemedim.

"Köye yakın bağımız vardı, oraya gitmiştim. Mübarek Üstad'ımız, ikinci sefer köye yakın gelmiş, Zübeyir Ağabeyi göndermişti. Çocuklar bağa geldiler, 'Hocaefendi seni bekliyor' dediler. Koşarak köye geldim. Zübeyir Ağabey bekliyormuş. Üstad'ımızın yanına beraber gittik, ellerini öptüm. Üstad'ımız şefkatle 'Evlâdım, ben seni bekliyorum, gel' dedi.

Ben, 'Baş üstüne Üstad'ım' dedim. Zübeyir Ağabey de, 'Hemen gel, Üstad sana ehemmiyet veriyor. Bak herkes Üstad'ın yanında kalmak istiyor, ama Üstad seni istiyor' dedi. Ertesi gün yatağımı yorganımı aldım, Emirdağ'a Üstad'ımızın yanına gittim. Üstad'ımız çok sevinmişti...

"Üstad'ımızın evinin karşısında eski bir ev vardı. Altında keçe ve kepenek dokuyorlardı. Zübeyir Ağabeyle ikimiz orada kalmaya başladık. Zübeyir Ağabey benden bir ay evvel Emirdağ'a gelmişti. Benden bir ay sonra da Ceylan Ağabey askerden geldi. Üstad'ımız Ceylan Ağabeyi de yanına aldı.

"Halbuki 1953'e kadar Üstad'ımız hiç kimseyi yanına bırakmazdı. Emirdağ'daki talebeleri ekmeğini, suyunu sırayla getirirler, akşam namazından evvel dışarıdan kapıyı kilitler, giderlerdi. Üstad'ımız da kapıyı arkadan sürgülerdi. Bir gün ilk defa bizlere 'Akşam namazını burada kılın' dedi. Birkaç gün sonra da, 'Yatak yorganlarınızı buraya getirin' diye emretti ve yanı başındaki odayı göstererek, orada yatıp kalkabileceğimizi söyledi. Zübeyir Ağabey, Ceylan Ağabey ve ben yanına kalmaya başlamıştık. Böylece yeni bir devre başlamıştı: Üstad 1953 senesinde, 'yanına kimseyi almama' kaidelerini değiştirmişti..."

Her Hücresi Hizmet-i Nuriye İçin Bir Saat Gibi Kurulmuştu.

Ağabeyim Abdülkadir Özcan, İstanbul Edebiyat Fakültesi'nde okuyor ve dershanede kalıyordu. 1969 Eylül'ü sonlarında beni Ankara'ya "27 Numara"ya o götürdü ve Bayram Ağabeye teslim etti. O zamanlar üniversitelerde Nur talebesi azdı, olanlarla da Bayram Ağabey bizzat ilgilenebiliyordu. Ben İzmir'den hiçbir eşya almadan gelmiştim. Babam parasını verip "Ankara'dan al" demişti.

Halbuki Ankara'ya ilk defa gidiyordum, şehri bilmiyordum. Bayram Ağabey beni peşine takıp günlerce yatak, yorgan, elbise, havlu, çamaşır gibi ihtiyaçlarım için dük-

kân dükkân dolaştı. Ben daha yeni olduğumdan hakikî manada kiminle gezdiğimin farkında da değildim... Fakat hiç unutmuyorum, bu alâkadan o kadar huzurlu ve mutluydum ki, üç ay geçmiş, ebeveynime bir kere bile mektup yazmak aklıma gelmemişti. O zaman daha telefon işi yaygın değildi. Üç ay sonra ağabeyim geldi, biraz da sistem ederek annemin babamın beni çok merak ettiklerini söyledi.

Bayram Ağabey beni Emek mahallesinde bir derslane-i Nuriyeye yerleştirdi. Diğer talebelerle beraber devamlı onun müdebbiriyeti, kontrol ve irtibatı altında beş seneye yakın Ankara hayatımız başlamış oluyordu. Kendisini dikkatle izliyor, notlar alıp istifadeye çalışıyordum. Kendisini “nefsî âleminde” bir asker gibi disiplinli ve düzenli, bizlere karşı ise “bir ana kadar şefkatli ve müdebbir” görürdüm hep... Sağa bakışı, sola bakışı, adım atışı, nefes alışı, her hali, her hücresi hizmet-i Nuriye için bir saat gibi kurulmuştu. Hem de Üstad'ının gösterdiği usul üzerinde sadakatle... Ben hep böyle gördüm bu mübarek ağabeyimizi. Bir sohbet vesilesiyle şunları dinlemiştim:

“Ceylan Ağabey bana lâtife yapar, takılırdı, Üstad Hazretleri, ‘Bayram’ı kerih görme! İleride büyük hizmet göreceksin!’ ‘Menderes gelse, ‘Bayram’ı bana şoför olarak ver, Risale-i Nurları neşredeceğim’ dese, ben Bayram’ı vermeyeceğim!’ demişti.”

İnsanları Yaptığı Hizmetleriyle Değerlendirirdi

Bayram Ağabeyi dikkatle izlerdim; insanların gayretlerini, himmetlerini, hayırseverliklerini, yaptığı Nur hizmetiyle değerlendirir, ona göre itibar ederdi. Şahısların şahsî kemalât ve kabiliyetlerini öne aldığını hiçbir zaman, kat’iyen görmedim. Hatıraları dikkatle okununca anlaşılır ki, şahsî kemalâta teşvik etmez, azamî fedakârlık ve takva içinde hizmet isterdi. Hatta şahsî kusurlara da ehemmiyet vermez, insanların hizmetlerine bakardı.

Bir kere bile dershanemize gelip “Şu divanı şuraya koyun, şu dolap niye açık kalmış!” gibi teferruatla meşgul olduğunu hatırlamıyorum. Dershanemize geldiğinde her seferinde kapının kanarya zilini üst üste defalarca basar, geldiğini ihsas ederdi. Biz “Bayram Ağabey geliyor” diye mutlaka anlardık ve ortalığı hemen düzeltirdik. Zaten mübarek ağabeyimiz, bu fırsatı vermek için geldiğini belli eder, aniden baskın yapmazdı.

Ama sadakat, fedakârlık, metanet vb. mevzularında vesileler bulup daima tahşidat yaptığına her zaman şahit olurduk. Ankara’da her dersin sonunda mutlaka lâhika mektuplarından veya mahkeme müdafaalarından veyahut Üstad'ımızın hayatıyla alâkalı yerlerden okuturdu.

Bir gün bir sohbet sırasında, “Kardeşim! Benim de canım, insanlardan uzak bir dağ evine çekilip huzur içinde, ibadet ederek yaşamak istiyor. Peki kabre imansız giren bu milyonlarca insana elimizdeki bu iman hakikatlerini kim duyuracak? Kim vesile olacak onlara? Sıkıntı içinde de olsa insanlarla yaşamaya mecburuz. Hatta Üstad'ımız, zafiyete düşüp hizmetten geri kalırız diye bize nafîle oruç bile tutturmaz, bozdururdu” demişti.

Bayram Ağabey, Kur'an Öğrenmeyi Teşvik Ederdi

Bayram Ağabeyimiz Kur'an okumayı öğrenmeyi teşvik eder, risalelerdeki ayet ve ibarelerin düzgün okunmasını arzu ederdi. Bunun için halâ bir hatıra olarak sakladığım üç Kur'an cüz'ü hediye etmiş, Kur'an'ı öğrenmemi söylemişti.

Bizi Gül Suyuyla Uyandırırdı

Mübarek geceleri ekseriya "27 Numara"da Bayram Ağabeyin yanında geçirirdik. Çok kalabalık olmaz, 10 kişiyi pek geçmezdi. Bizim, Üstad'ımızın cübbesiyle, seccadesiyle namaz kılmamızı sağlar, sabaha kadar yanımızda oturur, sessizce Cevşen okurdu. Bize "**Şunu-bunu okuyun**" diye bir şey söylemezdi. Okurken uyuklayan olursa sessizce yaklaşır, gülerek üzerimize gülsuyu sıkarak, "Üstad da bizi böyle uyandırırdı" derdi. Üstad'ın kendilerini mübarek gecelerde ve Ramazan'ın son 15 gününde uyutmadığını söylerdi.

Hiç Yürüyen Merdiven Görmemiştim!

Ankara'ya ilk geldiğim günlerden bir gün Bayram Ağabeyle alışverişe çıkmıştık. Ben o zamana kadar hiç yürüyen merdiven görmemiştim; çünkü İzmir'de yoktu. Ankara Ulus'ta Modern Çarşı'da varmış sadece. Merdivenin başına vardık. Merdiven mütemadiyen dönüyordu. Bayram Ağabey gülerek, "Binelim mi Ömer?" dedi. "Binelim ağabey!" dedim. "Ama parasını sen vereceksin!" dedi. Ben kahramanca atılıp "Tamam ağabey, ben ısmarlarım!" dedim. Epey güldü... Meğer mübarek ağabey şaka yapıyormuş... Neyse çıktık, havlu, çamaşır filan aldık.

Yine bir gün beraber gezerken Hacıbayram civarındaki dinî kitap ve malzemeler satan dükkanlarda "kalpak" satıldığını gördüm. O zamanlarda Müslüman gençler arasında kalpak moda olmuştu. Ben hevesle, "Bir tane bana alalım ağabey" dedim. Bayram Ağabey tebessüm ederek, sıcak bir şefkatle, "Yok, yok... Kardeşim! Bize öyle şeyler gerekmez!" deyip geçiştirdi. Yavaş yavaş "meslek meşrep" dersleri telkin ediyordu...

Önce Hizmet, Sonra Şahıslar

Ankara'da kaldığımız dershaneye Yozgat'tan "Güzel" isminde faal bir kardeşimiz gelmişti; Bayram Ağabey onu çok seviyor ve "Sadık" diye çağırıyordu. Bu kardeşimin o zaman maddî sıkıntısı vardı. Biz beraber kaldığımız, yine Yozgatlı olup Ankara İlâhiyat Fakültesi'nde okuyan Bekir Aksoy'la aramızda konuşarak ne yapabileceğimizi düşündük. Aklıma Tireli Nihat Ağabey geldi; ona durumu izah eden bir mektup yazdım, bir burs imkânı varsa yardımcı oluvermesini talep ettim. Nihat Ağabey de hemen 250 lira gönderiverdi; o kardeşimiz de işlerini görmüş oldu... "Güzel" sonradan ismini "Hüsnü" yaptı, şimdi Yozgat'ta faal bir nur talebesi...

O sıralarda Ankara'da yeni yeni dershaneler açılıyor, Bayram Ağabeyin de büyük sıkıntılar içinde olduğunu biliyorduk. Anadolu'dan bazı yardımlar da geliyordu. Nihat

Ağabey, Bayram Ağabeye “Bir miktar ayırmıştım, Ömer’e gönderdim” deyince, mübarek Bayram Ağabeyimiz “Hizmete gidecek bir imkân nasıl şahıslar için kullanılır” diye şiddetli bir şekilde hiddet gösterdi. Olan olmuştu... Şiddetli bir teessüre kapıldığımı anlayan ağabeyimiz, artık bir şey söylemedi. Ben de dersimi şöyle almıştım:

“Maddî ve manevî her çeşit himmet ve gayrette öncelik, hizmetindir.”

Meşhur Maltepe Baskını ve Bayram Ağabey

Sene 1969, Ankara’ya geldiğim ilk sene... Aralık ayının son günlerindeyiz. Akşam saatlerinden sonra Maltepe semtinde üniversite talebelerinin kaldığı dershaneyi polis bastı. Ben de içerideyim, dersteyiz... Büyük salon lebalep dolu. Gelen polislerin şefi kalın sesiyle “Selâmün aleyküm” diyerek içeri girdi. Meğer bu polis, Üstad’ımızın son Ankara ziyareti sırasında Menderes’in ricası üzerine geri dönmesini isteyip de, Üstad’ımızın “Ahmak, senin hatırın için dönüyorum” deyip başına başına vurduğu “Polis Abdülkadir Denizlioğlu” imiş...

Derste başta Bayram Yüksel, Mustafa Türkmenoğlu ve Feyzi Allahverdi gibi Ağabeyler ile şimdilerde birçoğu yüksek içtimaî mevkilere gelen yüzden fazla üniversite talebesi vardı. Ahmet Cevat Yaşar Ağabey Uhuvvet Risalesi’nden okuyordu. Ders bittikten sonra polis Abdülkadir “İsimlerinizi yazacağız” dedi. Sonradan duyduğumuza göre, zamanın başbakanına işi intikal ettirmişler, “On beş kişi kadar alın, diğerleri başına sızmasın, İnönü irtica yaygarası yapar” diye talimat vermiş. Nitekim on altı kişi götürüldü ve sadece Ahmet Cevat Ağabey “Medrese-i Yusufiye”ye girdi.

Baskın sırasında benim hiç unutmadığım en önemli müşahedem: Bayram Ağabeyin bizim gibi yeni kardeşlerin panik ve telâşını önlemek için, kalabalık arasında gülerek dolaşıp işin normal bir hadiseymiş gibi görüntülenmesine çabalamasıydı. Orada o kadar güzel ve neşeli bir hava doğdu ki hepimiz sürur içindeydik, ağabeyler ilk on altı kişi arasına girebilmek için âdeta yarış ediyorlardı.

Ajanı Kovmuyordu

Bayram Ağabeyin 27 Numara dershanesine vardığımda, birçok defa orada oturan kara bir adam görürdüm. Sonraları öğrendim; meğer bu adam ajanlık için gelmiş. Bayram Ağabey onunla perdeyi yırtmıyor, fakat biz anlayalım diye de zaman zaman sertçe konuşuyordu onunla. Demek ki perdeyi yırtsa yeni biri gelecek, belki de onu tanıyınca kadar epey zaman geçmiş olacaktı...

Bayram Ağabey Ham Sofuluk İstemezdi

Bir gün Bayram Ağabeyin yanındayız. Şimdi ismini hatırlamadığım bir kardeşimiz, meczubane, aşırı bir hürmet ve sükûnet içinde konuşmalara tepkisiz, âdeta el pençe bir vaziyette önüne bakıp duruyordu. Halbuki Bayram Ağabey daima lâtifeler yapar, muhataplarını rahatlatır, şeyh-mürit gibi münasebetlere fırsat vermezdi.

Bu kardeşimizin hali Bayram Ağabeyi rahatsız etmiş olacak ki, “Kardeşim! Lüzumsuz mübareklik yapmayın. Benim için hizmetiniz ve faaliyet içinde olmanız daha makbuldür” şeklinde ikazda bulunmuştu. Bayram Ağabey, “Kardeşim! Mübareklik yok, hizmette faal olun” derdi.

Cepteki Resimli Paralarla Namaz...

Yine bir gün Bayram Ağabey, Emek mahallesindeki kaldığımız dershaneye geldi. Toplam on kişi kadar kaldığımız halde, o anda sadece ben ve Diyarbakırlı Abdülaziz Dinlen kardeş bulunuyorduk, diğerleri okullarına gitmişti. Öğle namazı vakti... Abdest hazırlığından sonra Bayram Ağabey imamlık için cübbe giymeye başladı. O sırada bir bozuk para sesi duyulunca Bayram Ağabey gayr-i ihtiyarî arkaya baktı. Meğer Abdülaziz, cebindeki bozuk paraları çıkarıp yere, bir köşeye koymuş. Bayram Ağabey biraz hiddet ederek, **“Kardeşim! Böyle şeyler yapmayın... Afyon’da aynı şekilde yapan Tahiri Ağabey 500 lira unutmuş, Üstad da ona hiddet etmişti.”** diyerek ihtarda bulundu. Namazdan sonra Bayram Ağabeye bu olayı sordum, dedi ki:

“Tahiri Ağabey bir gün Isparta’dan Afyon’a Üstad’ımızı ziyarete geliyor. Tahiri Ağabey namaz kılarken para resimli olduğu için cüzdanını çıkarıyor. Sabahleyin giderken de cüzdanını unutuyor... Garağa geldiği zaman bilet almak için cüzdanını arıyor, bulamayınca geri dönüyor. Üstad’ımız, Tahiri Ağabeyi görünce, **‘Niye geldin?’** diye soruyor. Tahiri Ağabey, **‘Para resimli para olduğu için cüzdanımı çıkartmıştım, burada kalmış, onu almaya geldim.’** diyor. Üstad’ımız, Tahiri Ağabeye epey darılıyor, **‘Bir daha böyle yapma! Zararı yoktur, yarım insan yaşamaz.’** diyor.”

“Tuvalet Temizlemek de Hizmettir, Yemek Yapmak da...”

Bayram Ağabey, **“Hizmetin büyüğü küçüğü yoktur”** derdi. “Tuvalet temizlemek de hizmettir, mutfakta yemek yapmak da hizmettir. Niyet önemli? ‘Ben Risale-i Nur okurum, başka şeyle meşgul olmam, ben Risale-i Nur yazarım başka şey yapmam...’ Yok böyle şey! Hizmet küllîdir. Allah istihdam etsin, biz hepimiz birbirimizi tamamlıyoruz. Bizde reislik yok...”

“Soğuk Su, Zehiri İzale Eder”

“Üstad’ımıza çok kere zehir verdiler. Afyon’da, Emirdağ’da... Ama en şiddetlisi, Ankara’da verdikleri zehir... Çok uzun sene akmış, yeri belliydi; hani kurumuş bir bağırsak gibi... Onun için Üstad’ımız çok soğuk su içer, ‘Soğuk su, zehiri izale eder’ diye duymuştum Üstad’dan. Hatta Üstad vefat ederken müthiş hararetiydi; demek zaman zaman nüksediyordu.

Tarihçe-i Hayat’taki Resimler

“Tarihçe-i Hayat tabedildiğinde Diyarbakır’dan bir mektup geldi. Mektupta resmin caiz olmadığından bahsediliyordu. Mektubu Üstad’ımıza okuduk. Üstad’ımız tebes-

süm etti ve bir kurşun kalem istedi, kurşun kalemlerle resmin boynunu çizdi. ‘Zararı yok, yarım insan yaşamaz. Böyle cevap yazın’ dedi. Biz de Üstad’ımızın cevabını yazıp gönderdik.

“Yüzüme Bakmayın!”

“Üstad’ımız bilhassa son zamanlarında insanlardan iyice çekilmişti. Derdi ki: ‘Her elimi öptüklerinde sanki yüzüme tokat yiyorum gibi bana ağır geliyor...’ Hatta Üstad’ımızın son zamanlarında ne istediğini ancak gözle, işaretle anlayabilirdik. Onun için sık sık Üstad’a bakardık. Bu bakmamızdan dahi sıkılır, ‘Kardeşim, bakmayın!’ derdi. Zaten Üstad’ımız, Risale-i Nurların inkişafının kendi vefatından sonra olması için dua etmiştir.

“Üstad Para Gibi Kıymetli Eşyaları Ortada Bıraktırmazdı”

“Üstad para gibi kıymetli eşyaları ortada bıraktık mı bize darılırdı. ‘Kaybolursa, acaba hangi kardeşim aldı, diye birbirinize suizan edersiniz’ derdi.

“Bir gün Zübeyir Ağabey, ‘Üstad’ım, nefsimden çok korkuyorum!’ deyince, ‘Titre, titre!’ diyor Üstad’ımız.

“Üstad, Hediyeye Karşı Nefret Uyandırmıştı”

“Üstad’ımız hediye almazdı, aldığı zaman da parasını verirdi. Mesela: Rüştü Ağabey bir sepet üzüm getirince parasını verir, sonra onları astırırdı. Ders baklavası olarak her sabah bize verirdi. Bir salkımı veya bir elmayı keser, beş-altıya taksim ederdik. Sonra birkaç sayı söylenir, toplamı bulunup, ilk söyleyenden itibaren sağdan itibaren sayardık. Kime o sayı gelirse ilk o seçerdi. Ceylan Ağabey çok zekiydi, onun için Üstad ona söyletmezdi; çünkü o mutlaka kendine denk getirirdi. Üstad’ımızın günde iki bisküvisi veya kurabiyesi olurdu, onları da öyle ders baklavası yapardık.

“Bir gün Üstad’a büyükçe bir karpuz hediye geldi. Üstad parasını verdi, yatağın altına koydu; ama biz her gün karpuzu görüyoruz. Fakat Üstad hiç karpuzdan bahsetmiyor. On gün-on beş gün derken karpuz çürüdü. ‘Tam teberrük oldu’ dedi. Biz de içimizden, ‘Valla yandık!’ dedik. Ve bize, hediye almamıza karşı ders olsun diye öyle yedirdi. Hediyeye karşı nefret uyandırmıştı.

“Bir gün Tahiri Ağabeyin Eğirdir’in köylerinden eski arkadaşlarından Hafız Mahmut, bir çömleğin içinde az bir bal getirdi. Üstad aldı, parasını verdi. Adam gittikten sonra Tahiri Ağabeyi çağırdı: ‘Tahiri, sen benim kaidemi biliyorsun, hediye almıyorum. Sen, Üstad hediye almaz, parasını verir; kendisi yemez, bize yedirir, diye düşündün değil mi Tahiri?’ ‘Vallahi Üstad’ım öyle düşünmedim! Billahi Üstad’ım öyle düşünmedim!’ Artık Tahiri Ağabeyin tanıdıkları geldi mi pencereden görürdük; Tahiri Ağabey ‘Aman ahi sen git, karşıla!’ derdi.

“Üstad Şapkaya ve Kravata Nasıl Bakardı?”

“İsparta’dan Barla’ya Üstad’ın yanına gidecektim. Gitmeden önce *Seyranî*’yle görüş-tüm. **Seyranî fötr şapka giyen, sakallı, muska da yazan bir hoca idi.** Mevsim yaz, dolayısıyla sıcak olduğundan, Seyranî, ‘Sıcak başına geçmesin kardeşim.’ diye rek bana bir şapka verdi. Barla’ya varınca beni Zübeyir Ağabey karşıladı ve başımda ki fötrü görünce **‘Aman Bayram kardeş, Üstad görmesin!’** dedi ve şapkayı alıp kesti. Ben o zaman küçük ve yeni idim...”

“Üstad kravata hiçbir şey demezdi; hatta Zübeyir Ağabey Afyon mahkemesine kravatla gelirdi. Yalnız Üstad şapkaya çok üzülyordu...

“Üstad Polise, ‘Asıl polis biziz!’ Demişti”

“Üstad’ımızın hizmetindeyken polisler bizi hiç dışarı çıkarmak istemiyorlardı; devam-lı baskı yapıyorlar, biz de Üstad’a söyleyemiyorduk. Bir gün bir komiser geldi, Üstad ‘Çağırın!’ dedi. Halbuki yanına pek herkesi kabul etmezdi. Komiser gelince, ‘Ahmak herifler! Asıl polis biziz, siz polis değilsiniz; Risale-i Nur kalplere birer yasakçıdır...’ di ye hem söylüyor, hem eliyle komiserin başına sert sert vuruyordu. Komiser hiç ses çıkarmadan kıpkırmızı kesildi kaldı.

“Üstad Ne Yerdi?”

“Üstad’ımız bazen iki öğün, bazen üç öğün yemek yerdi. Bisküvi gibi şeyler yediği zaman onu öğle yemeği sayar, daha akşama yerdi. Üstad’ımızın yediği yemekler umumiyetle çorba, patates, yumurta, yoğurt idi. Bazen et yerdi. Ben gençken çok ça-lışkandım; yemekleri nöbetle yapardık, ama ben ağabeylerin yerine de yapardım ba zen. Üstad gördü mü ‘Maşaallah!’ der, çok takdir ederdi. ‘Aynı Çalışkanların hizmeti gibi makbuldür’ derdi. Patates yemeğini çok yapardım; Üstad patatese ‘kartol’ derdi. Yemek için ‘Bunu bana sat’ derdi. Ben de ‘Satayım’ der, 100 para isterdim! Üstad beş kuruş verirdi. Pazarlık eder, para verirdi.”

“Suyu Bol, Tanesi Az Bulgur Çorbası”

Dersanede bir odada on kişi kadarız, iştahla yemek yiyoruz. Bayram Ağabey odanın kapısından çıktı, tekrar tam içeri girmeden kapının az dışından hafifçe eğilerek bize bakıp dedi ki:

“Biz de bir gün böyle iştahla yemek yiyorduk, Üstad’ımız kapıda aynı böyle durdu, bi ze, ‘Fesüphanallah, fesüphanallah! Ben bunları doyuramayacağım, ben bunları doyu ramayacağım...’ diye lâtife yaptı. Halbuki kaşıkladığımız, suyu bol, tanesi az bulgur çorbası idi.”

“Fazla Para Alıyoruz” Diyen Memurlara...

“Üstad Hazretlerinin yanına gelen bazı memurlar, ‘Biz fazla para alıyoruz. Bize ha ram değil mi?’ diye sordular. Üstad Hazretleri, ‘Çalışmamızın ücretidir, demeyin. Al lah’ın lütf-u ihsanı olarak alın!’ buyurdu.

“Bana Hizmet Değil, Tesanüt Lazımdır”

“Üstad, Konya’ya gidiyor. Bir grup ağabey Üstad’a geliyor, diğer grubu şikâyet ediyor. Diğer grup geliyor, onları şikâyet ediyor... O zaman Üstad, ‘Bu davanın size ihtiyacı yoktur!’ deyip onları kovuyor, ‘Bana hizmet değil, tesanüt lazımdır’ diyor.

Kildereli Ahmet

“Üstad’ımız, **‘Kardeşim! Risale-i Nur bir fabrikadır; bu fabrikada ecnebler bile çalışır.’** demiştir. ‘Azamî takva, azimet, hizmet’ esas olmakla beraber, bilhassa bu zamanda bazı şahısları idare etmek lazımdır. Onun için yeni kardeşleri, esnafı, tüccarı idare etmek lazım. Onların hizmetini ve himmetini kaçırmamak için çok dikkat etmek lazım geliyor. Size Üstad Hazretlerinden bir misal anlatayım:

“Afyon Hapishanesi’nde ‘Kildereli Ahmet’ diye bir zat vardı. Kaç kişiyi öldürmüş, Afyon Hapishanesi onun elinde... Haraççı biri; oranın müdürü de o, savcısı da o! Savcılar, gardiyanlar onu gördü mü kaçıyorlardı. Aslan gibi de bıyıkları vardı. Üstad’a yan bakana **‘Seni öldürürüm!’** derdi.”

Üstad’a su vermiyorlar, kömür vermiyorlar. Camları bile kırık, camları taktırmıyorlardı. İşte o adam, Üstad’a odun, su, yemek getirirdi. Üstad onu da istihdam ediyordu.

“Mustafa Osman Ağabey, bir gün berbere gitme bahanesiyle Üstad’a ziyarete gidiyor. Üstad’a çok zaman ‘berbere gitmek’ bahanesiyle gidebilirdik. İşte o anda Kilderelin Ahmet de bir yün çorapla, mercimekten yapılmış -lokum lokum, içini mercimekten yaparlar, çok lezzetli olur- bir yemeği getiriyor Üstad’a. Mustafa Osman Ağabey içinden ‘Üstad bizden almıyor, bu caninin getirdiklerini mi alacak!’ diye geçiriyor. Üstad hemen Mustafa Osman Ağabeyin yanında ‘Bismillâhirrahmânirrahîm’ diyor ve yemeğe başlıyor. ‘Üstad’ım! Hocam! Vallahi canım sana feda olsun, sana yan bakana bak ben ne yaparım!’ diyor ve Mustafa Osman Ağabeye dönüp ‘Sen Nurcu değilsin, esas Nurcu benim! Bak sizin getirdiğinizi almıyor, benim getirdiğimi alıyor Üstad’ diyor. Üstad onu istihdam ediyordu. Sonra hapishanede bir değişiklik oldu, o adamcağızı prangaya bağladılar...”

“Acaba benim sonum ne olur?’ Diye Düşünürken...”

“Bir gün Ağlasun Dağı’na çıkmıştık. Orada yüksek, büyük bir kale vardır; Üstad’ı oraya çıkardık. Zaten Üstad daima en yüksek yerlere çıkardı. Odunla ateş yakıldı; çay yapıyorlar. Üstad’ımız Cevşen okuyor, ben de ayakta şemsiye tutuyorum. Kendi kendime ‘Acaba benim sonum ne olur, acaba benim sonum ne olur?’ diye dalmışım. O anda Üstad bir tane şamar vurdu, ‘Keçeli! Sen sonunu düşünme, sonun iyi olacak’ dedi. Hakikaten Nur talebeleri ‘Benim sonum ne olacak?’ diye hiç düşünmemeli; ihlâsı bozar böyle şeyler. Biz Üstad’a evlât olmuşuz elhamdülillah. Onu ehl-i dünya düşünsün. İmam-ı Şafîî Hazretleri, ‘Talebe-i ulûmun rızkına kefalet edebilirim’ diyor.

“Şaşıalı Devri Ben Görmeyeceğim!”

“Mükerrer defa Üstad’dan dinledim: ‘Kardeşlerim! Risale-i Nur’un şaşıalı bir devri gelecek, fakat inşaallah ben görmeyeceğim! Mustafa Sungur kabrimde Nurları okuyacak, ben temaşa edeceğim. Kabrimde toprağın altında daha halisane dinleyeceğim’ derdi.

“Üstad Çayı ‘Kıtlama’yla İçmeye Teşvik Ederdi”

“Üstad Hazretleri çayı ‘kıtlama’yla içmeye teşvik ederdi; hatta beni, ‘Kıtlamayla içersen üç sefere kadar sana müsaade var’ diye teşvik etmişti. Kendisi de eskiden kıtlama içermiş, ama yaşlanınca limonlu ve şekerli içmeye başladı.

“Üstad’ımız çaya mutlaka limon isterdi. Eğer limon yoksa gidip bakkaldan limon tuzu aldırırđı.

“Üstad Muallimliğe Çok Önem Verirdi”

“Üstad muallimliğe çok önem verirdi. Yanına gelen kim olursa olsun her zaman kabul etmezdi; şeyhlerden milletvekillerine kadar herkes gelirdi, çoğu zaman Üstad kabul etmez geri çevirirdi. Fakat bir muallim geldiği zaman hemen kabul eder, ona, **‘Muallimliğin ortası olmaz; ya minarenin ucundadır veya dibindedir, param olsaydı muallimlere her gün için 10 altın verirdim!’** gibi nasihatler ederdi.

“Derdi ki: **Ben bugün dindar bir muallime, eski zamanın velileri gibi bakıyorum. Çünkü eskiden bir çocuğun terbiyesini ebebeynleri yapardı, bugün ise daha çok muallimler yapıyor. Ve o masum çocuk, hocasından gördüğünü mıknaş gibi çeker. Onun için dindar bir muallim alâ-yı illiyyinde, dinsizi de esfel-i safilindedir; ortası olamaz. Ya minarenin başındadır ya da dibindedir.**”

“Senin İki Parmağın Bana Lazım, Diğerlerini At!”

“Üstad’ımız bir gün Hafız Tefik Ağabeye, ‘Senin iki parmağın bana lazım, diğerlerini at!’ diyor. O da: ‘Üstad’ım, benim sivri yerlerimi kır.’ Üstad’ımız da, ‘Senin bir yerini kırıyorum, bin bir yerin çıkıyor’ diye cevap veriyor.

“Siyah Mürekkep Kırmızı Oldu...”

“Hafız Tefik Ağabey anlattı: ‘Bir gün Karakavak’ta Risale-i Nur telif edilirken haşıye yazıyorduk. Üstad, buranın kırmızı olması lazımdı, diye hiddet etti. Aynı siyah mürekkep, kırmızı oldu... Haşıye bitti, mürekkep tekrar siyah oldu...’

“Ben Üstad’dan da duydum bunu. Hatta Siddık Süleyman Ağabey birinde de vurmuş, dökmüş...”

“Kardeşim Hafız Tevfik, Benim Sana İhtiyacım Varmış...”

“Yine bir gün Hafız Tevfik Ağabeyimiz, Üstad’ımızı kızdırıyor. Üstad’ımız da, ‘Git! Sana benim ihtiyacım yok...’ diyor, kovuyor. Tevfik Ağabey üç gün Üstad’ımızın yanına gitmemiş. Üç gün sonra duramıyor, gidiyor. Bakıyor ki Üstad’ımızın yanında içeride hocalar bir ayeti arıyorlar... Kapıdan girince hemen Üstad’ımız, Hafız Tevfik Ağabeyden soruyor. Hafız Tevfik Ağabey de ayeti hemen buluyor. ‘Oku, oku kardeşim Hafız Tevfik; benim sana ihtiyacım varmış’ diyor Üstad ve çağırıp tekrar istihdam etmeye başlıyor.

“Risale-i Nurların Telif Edildiği Yerleri Gezmiştik”

“Barla’da Hafız Tevfik Ağabeyle iki ay Risale-i Nurların telif edildiği yerleri beraber gezmiştik. 1954’te ev sahibi Fıtnat hanımın oğlu askerden gelmişti. Onu polisler tahrik ettiler. ‘İllâ evden çıkacaksınız!’ diye debelleşiyordu. Üstad’ımız Emirdağ’a gitmişti. Ceylan ve Sungur Ağabeylerle beraberdik. Üstad’a haber gönderdik. Üstad da ‘Bayram’la Ceylan Barla’ya gitsin; benim medresem orası. Sungur da asker olsun’ dedi. Sungur Ağabey asker oldu, Samsun’a gitti. Biz de iki ay Barla’da kaldık. İki ay devamlı surette öğleden sonraları ya Sıddık Süleyman veya Hafız Tevfik Ağabeylerle Risale-i Nurların telif edildiği yerlere gittik; bizi gezdirdiler.

“Ben çok cüz’î bir şeyler yazdım, gafil avlandık! Hangi risale nerede telif olmuş, her yeri göstermişlerdi... Sıddık Süleyman Ağabeyin de, Ceylan’ın da ve benim de yazmak hatırımıza gelmemişti. Ben hatırımda kalanların bazısını yazdım. Halbuki iki ay bu yerleri gezmiştik...

“Üstad Bir Noktaya Bakar, ‘Yaz Kardeşim!’ Derdi”

“Hafız Tevfik Ağabey bize şöyle anlatmıştı:

“‘Eserler yazılmaya başlarken Üstad’ımız belirli bir noktaya gözünü dikerdi. Bir noktaya bakar, alnı şişerdi... ‘Yaz Kardeşim, yaz’ derdi. Süratli söylerdi, ben de süratli yazardım. Bazen, ‘keçeli, git sinekleri kovala gel’ derdi. Gidip taşların arkasında sigaramı içip gelirdim! Ben çok sigara içiyordum. Üstad’dan uzak bir yere gider, taşların arkasında sigaramı içerdim. Kafamı düzeltir gelir, tekrar yazmaya başlardık. Çok süratli söyler, ben de çok süratli yazardım. Bazen Üstad’ımız yatardı, titreyerek kalkardı. Kardeşim kâğıdı kalemi al, yaz, derdi. Gözünü bir noktaya dikerdi. Yaz kardeşim, der, devamlı yaz diye söylerdi. Çok fasih bir Türkçe konuşurdu. Ben de süratle yazardım. Perde indi kardeşim, deyince konuşması bile zor anlaşılırdı...’

“Sırr-ı innâ a’tayna, Çam Dağı’nda, ay ışığında yazılmış. Hatta ben burasını yazmadım, doğrusu okuyuverdim. Hem de başka mana verirler diye... ‘Bir zaman yazardım, Üstad’ı kaybeder gibi olurdum.’ diyordu. O anda Üstad’ım bir tane tokat vururdu... ‘Beni bilemiyorsun!’ derdi, diyor.

“Bir Saatte Yazdığımız Eseri Bir Günde Temize Çekemezdim!”

“Bu hatıraları Hafız Tevfik Ağabey mükerrer defa yemin ederek bize anlatırdı. ‘Bazen yarım saatte, bir saatte yazdığımız eseri bir günde temize çekemezdim. Bazı vakit bir saatte yazdığımız bir eseri birkaç günde yazardım. Ah kardeşlerim! Biz Üstad’ımızı anlayamamışız, anlayamamışız!’ derdi. Üstad’ımız hep kendisini perdeliyordu. Çok şefkatli, mütevazı ve ihlâsı zirvede idi...

“Hafız Tevfik Ağabeyin hanımı da çok fedakârlık yaparmış. **‘Üstad’ım Efendim, bunu sana veriyorum. Bu sana yardım etsin. Onun yapacağı işleri ben yaparım. Rençberlik, bahçe vs. gibi işleri ben yaparım.’** dermiş. Kastamonu Lâhikası’nda bu bahis vardır:

‘Risale-i Nur’un telifi başında, başkâtip Şamlı Hafız Tevfik’in haremi merhume Zehra, ben Barla’da iken, Şamlı Hafız Risale-i Nur’u yazmasına çalışmak için o merhume, Hafız’ın bedeline belinde odun taşıyordu ve Hafız’ın işlerini görüyordu. Tâ Nurları yazsın...

Biz de o merhumeyi o iyiliğine mukabil, Risale-i Nur’un vefat etmiş has talebeleri içinde o vakitten beri duamızda şerik ediyoruz, hem dua edeceğiz...’ (*Kastamonu Lâhikası*, 238)

“Mevlâna Halid’in Cübbesini Urfa’ya Üstad Gönderdi”

“1950’de Emirdağ’a Üstad’ın ziyaretine varmıştım. Üstad ‘Tamam, tamam!’ dedi. ‘Benim Mevlâna Halid Hazretlerinden kalan cübbemle hususî antika altın yaldızlı kitaplarımı Bayram götürsün, Urfa’da beni beklesin’ dedi. O sırada Eskişehir’den hava astsubayları gelmişti. Ben de Eskişehir’i bilmiyordum. Onların arabasıyla beraber gittim, beni Eskişehir’e götürdüler. Üstad, ‘Eskişehir’de meşveret edin; eğer muvafık görürseniz Bayram Urfa’ya gitsin. Benim Mevlâna Halid Hazretlerinden kalan cübbemle antika altın yaldızlı kitaplarımı oraya götürsün. Orada kalsın, beni beklesin’ dedi. Eskişehir’de meşveret edildi. Ceylan Ağabey, ‘Bayram daha çocuktur. Şimdi elindeki kitapları aldırır. Biz bunu sandıkla Vahdi Gayberi’nin adresine gönderelim’ dedi. Cübbe o şekilde Urfa’ya gönderilmişti; buna ben böyle şahidim. On sene evvel ve on sene sonra Üstad’ımızla yine beraber gitmek nasip oldu Urfa’ya...

“Üstad, Arapça Risaleleri İzah Ederek Okuyordu”

“Bilhassa Arapça risalelerin izahına başlayınca bir hareket başladı Üstad’da... Günde altı-yedi saat ders veriyordu. Arapça okuyordu, izah ediyordu. Türkçeleri izah etmezdi, Türkçe ‘Risale-i Nur’u Risale-i Nur izah etmiş’ diyordu. O kadar ki, kâinattan, mevcudattan, mahlûkattan misaller veriyordu. Okudukça Üstad açılıyordu. Sanki 20 yaşında bir genç... Bizler yoruluyorduk, uykusuz kalıyorduk; vücudumuzu iğneliyorduk. Bilhassa Zübeyir Ağabey erkenden uyku sıkıştırdı mı, toplu iğneyi batırıyordu...”

“Elli Bin Lira Vereceğim; Bediüzzaman’ı Zehirleyin”

“İnönü, ‘Elli bin lira vereceğim; Bediüzzaman’ı zehirleyin!’ demiş. Mühim bir zat gel-

di, bize, 'Durum böyle böyle...' dedi. Biz Üstad'la şehrin dışına çıktığımızda, birimiz 50 metre sağda, birimiz 50 metre solda, birimiz de 50 metre arkada, Üstad ortada, öyle giderdik. Kim gelse bağda, kırdada, bayırdada; bana gelse ben konuşurdum, Zübeyir Ağabeye gelse Zübeyir Ağabey veya Ceylan arkada, o konuşurdu. Üstad'a (*in yakınına*) sokmazdık. Çeşitli yönden rahattık. Bazı geç kaldığımız zaman Üstad alır taşı bize vururdu. Daima o kaideyi bozmadan dolaşır gelirdik. Geldikten sonra Üstad diyordu: 'Beni siz düşünemiyorsunuz!'

"Üstad İstiğna Kaidesine, İktisada Çok Dikkat Ederdi"

"Zübeyir Ağabeye Üstad Hazretleri 'Simit al gel' demiş bir gün. Üstad simidi beş kuruş biliyordu; simit 7,5 kuruş olmuş, bilmiyordu. 'Ahmak! Aldatmışlar...' der, her gün başına kakardı. Fakat Üstad istiğna kaidesine, iktisada çok dikkat ederdi."

"Hapishanede Üstad'ın Usturası Bendeydi"

"Afyon Hapishanesi'nde Üstad'ı görebilmek için berbere giderdik. Bir gün berbere diye Üstad'a gittim. Üstad usturasını 'Berebere bilet' diye bana verdi. Üstad usturayla tıraş olurdu. Ceza evinde ustura taşıtmazlardı, cezası çok ağırdı. Üstad 'Git, 30 senelik Denizlili Mahmut var, bunu ona ver.' dedi.

Berebere girdim, herkes sırada oturuyor, yedi-sekiz gardiyan var orada. Bana küfretmeye başladılar, '**Sen elin Kürt'üne Allah gibi tapıyorsun!**' dediler. Ama öyle küfürler ediyorlar ki ağza alınmaz... Ben tir tir titremeye başladım. Çünkü Üstad'ımızın usturası bende; çok da cezası var.

"Bir de baktım hapishane karıştı; bir hadise olmuştu. Gardiyanlardan ikisi hemen koşuştular o tarafa. Ben de Üstad'ın yanına koştum. Üstad da beni bekliyormuş. Yani Üstad sanki görüyor, bizi takip ediyordu. Hemen kapıyı açtı, '**Gel, gel! Orayı temizle, hemen git.**' dedi. Fesübhanallah! Ben aşağı indim, başka koğuşa girdiler; orada da kurtuldum. Üç sefer beni falakaya yıktılar, bir fiske vuramadılar; üçünde de hadise olmuştu.

"Bediüzzaman'ın Duasını Alırsan Kurtulursun!"

"Afyon Hapishanesi'ne bir 'Kasap Tahir' vardı. Uzun boylu, çok yakışıklı bir insandı. Ayakkabıcı kendisi... Ailesine sataşan birinin kafasını koparmış! Çeşitli cinayetleri vardı."

"Herkes ondan korkardı, Afyon'u haraca kesmiş bir adamdı. İdamlıktı; prangalarla gezerdi. Eli, ayağı, boynu demir halkalarla -şimdi pranga diyorlar- bağlıydı. İdamlıklar ağır koğuştaki hapishanenin çavuşu olur; koğuşun çavuşuydu o. Bunu Tahiri Ağabeyle Refet Ağabeyin koğuşuna koyuyorlar. Diyorlar: '**Sen Bediüzzaman'ın elini öpersen, duasını alırsan kurtulursun.**' 'Kurtulurum mu?' diyor. 'Kurtulursun!' diyorlar."

“O da hemen Üstad’a gidiyor, ‘Efendim, bana dua edin de kurtulayım.’ diyor. **‘Sen namazını kıalarsan ben sana dua edeceğim.’** diyor Üstad. ‘Efendim, ben kurtulacak mıyım?’ **‘Eğer sen namazını kıalarsan senin için dua edeceğim, kurtuluşun için dua edeceğim, sen namaza başla.’** diyor. ‘Valla başlarım! Kurtulacağım mı hocam?’ diyor. ‘Ben senin kurtulman için dua edeceğim’ diyor. Geliyor koğuşa, Tahiri Ağabeyle Refet Ağabeyi koğuşun en başköşesine yerleştiriyor; kendi yanına... Tahiri Ağabeyin yemeğini pişiriyor, ona hizmet ediyordu. Koğuştaki 70 kişiden dört kişi kaldı namaz kılmayan. O, namaz kılanları koğuşun en iyi yerlerine, ötekileri Tahiri ve Refet Ağabeylerin eski berbat yerlerine yerleştirdi. Nur talebelerine çok hürmet-kâr oldu. Herkes ‘Bu adam nasıl bu hale geldi?’ diye hayret ediyordu.

“Hakikaten Temyiz Mahkemesi, Afyon Ağır Ceza’nın idam kararını bozdu ve cezasını 30 seneye indirdi; 1950’de umumi af çıkınca temelli kurtuldu... ‘Benim kurtuluşum, hocaefendinin kerametidir’ derdi.

“Yüz bir senelik bir adam vardı. Yüzbaşıydı. Askeriyeden ceza yemişti, öyle diyorlardı. Meğerse adam hafiyeymiş. Kibar, efendi biriydi. Gözlük takar, gider gelirdi. Dışarıda geziyordu. O karıştırıyormuş...”

“Nur’un İlk Kapısı 1926’da Yazıldı, 1957’de Ortaya Çıktı”

“Üstad Hazretleri 1926’da Burdur’a vardığında Risale-i Nur’un ilk Türkçe eseri Nur’un İlk Kapısı’nı telif ediyor. Üstad’ımız Şark’tan Burdur’a nefiy giden o zamanın aşiret reislerine orada ders veriyor. Türkçe ilk eseri odur. Hatta o zaman Fevzi Çakmak’a şikâyet ediyor vali. Fevzi Çakmak, ‘Ondan zarar gelmez’ diyor. Bilâhare Üstad’ımız, Isparta’ya, oradan Barla’ya, Barla’dan da Eskişehir Hapishanesi’ne giderken Sıddık Süleyman’ın tavanında saklamışlar. Sıddık Süleyman 1957’de o kitabı bulmuş, Üstad’a vermiş. Üstad o kadar sevindi ki, ‘Yazık, vallahi billahi böyle bir kitap olduğunu ben unutmuştum’ dedi. Hemen Ceylan Ağabeyle bana birer tokat vurdu, ‘Çabuk bunu yazın’ dedi. O gece hiç yatmadık. Belki 50, belki 100 sayfa yazdık. Üstad’a götürdük, elini öptük, verdik. Üstad bana emir verdi, ‘Bunu sen yaz’ dedi. ‘Hüsrev bunu kendi yazsın’ dedi.

“Üstad Hazretleri Kedi ile Fareye Aynı Kaptan Yediriyor”

“Üstad’ımızın Isparta’daki evi duruyor. Aynı aslı gibi çok güzel tamir oldu. Pencerelede o zaman şimdiki gibi perde filan yoktu, kâğıt yapıştırmıştık pencerelere. Kâğıdı yağlardık; ışık oradan geliyordu. Orada pencerenin önünde polisler dururdu.

“Bizim yattığımız odada dolap vardı. Dolabın çekmecesini vardı; çekmecenin kapağını çıkartmış, kâğıt yapıştırmıştık ve delik açmıştık. Dolabın içinde fareler vardı. Yanındaki büyük dolapta bizim makarnamız, bulgurumuz, unumuz vardı. Fareler kat’î surette onlara ilişmezlerdi. Hatta şekerimiz vardı, şeker de ilişmiyorlardı. Biz şeker atardık içine. Fare oradan bakar böyle. Üstad da gelip seyrederdi, hoşuna gidiyordu.

“Bir gün yazı yazıyorum. Yazarken fare de karşımda. Dolaptan çıktı, evin içinde hop-

lamaya başladı. Dışarıdan korna çaldı. Ağabeyler gelirken korna çalardı, ben de garaj kapısını açardım. Gittim açtım. İki gün sonra ben yine yazıyorum... Dışarıdan serçe kuşları tık tık tık vurmaya başladı. Üstad'dan haber veriyorlar, ben bilmiyorum... Fare çıktı, hoplamaya başladı. "Keçeli git!" dedim, gitti. Korna çaldı, ben yine aşağıya indim. Bize alıştı çünkü...

"Birkaç gün sonra ben yine abdest alıyorum; dışarıda Ceylan Ağabey fareyi almış süpürgeyle kovalayıp duruyor. 'Bayram, Bayram! Fare çıkmış' dedi. Ben de fareyi tutacak diye süpürgeyi atıvermişim; öldü fare. Üstad da geldi. Cinayet benim elimde kaldı... Fareyi hemen bahçeye attım. Üzülüm, Üstad'ın yüzüne nasıl bakacağım? Üstad duysa kat'iyen razı olmaz. Neyse Üstad yatağın üzerine uzandı. Korktum bir şey diyecek diye. Neyse böyle geçti..."

"Birkaç gün sonra... Tavanda risaleler vardı. Orada fareler ilişmesin diye onlara bakıyordum. Üstad üç metreden yüksek tavana çıktı geldi. Merdiven vardı. 'Keçeli, keçeli, ne yapıyorsun?' dedi. 'Efendim, fareler ilişmesin diye kitaplara bakıyorum' dedim. 'Onlar risalelere dosttur. Eğer bizde bir hata olmazsa ilişmezler. Kastamonu'da beni çok sıkıştırdılar, Beşinci Şua'yı arıyorlardı. Fareler benim çorabımın içine Beşinci Şua'yı saklamışlar, tâ odunların içine kadar götürmüşler...'

"Bizim Sadık'ın (Çalışkan) çocuklarıyla beraber Nazilli'den İzmir'e giderken bir öğretmen anlatmıştı. 'Başçavuş,' dedi, 'Üstad'ı karakola çağırıyor; Üstad gitmiyor, kızıyor başçavuş, 'Ben ona göstereyim!' diyor, gidiyor. Bir de bakıyor ki Üstad, fareyle kediye bir yalakta yemek yediriyor... Üstad da başında... Kapının arkasında böyle bir avlu var. 'Allah, Allah!' diyor 'Ben mi deliyim!' Ciddi ciddi bakıyor; fare ile kedi bir kapta beraber yemek yiyorlar, Üstad da orada. Diyor: 'Bu adamla başa çıkılmaz. Bu adama ilişilmez. Kalkıp gidiyor.'"

"Benimle Gelen Perişan Olmaz"

21 Ağustos 1993 tarihinde İzmir Karşıyaka cemaati olarak bir otobüs dolusu Isparta seyahatine gittik. Bayram Ağabey, Risale-i Nurların ehemmiyetinden, dünyadaki Nur hizmetlerinden, sadakat ve kanaatten bahsetti. Tam bu sırada cebimden 23 sene evvel Ankara Hacıbayram 27 dershanesinde üzerinde kendi el yazısı bulunan Cevşen'imi çıkardım, dedim: "Ağabey bu yazıyı 20 küsur sene evvel yazmıştınız; mahiyeti nedir?" diye sordum. Cevşenimi'i eline aldı, yazıya baktı ve sesli okumaya başladı:

"Benimle gelen perişan kalmaz. Benimle gelen arkadaş rûz-u mahşerde perişan olsa, o benim sırtımın yükü olsun. Yeter ki o, bu daireye olan ahidini bozmasın..."

Bayram Ağabey bunu okurken çok hassaslaştı, sesi ruhanî bir hal aldı. Bu sözlerin Üstad'ımıza ait olduğunu ve Molla Hamit Ağabeyin bir sualine cevap olarak Üstad'ımızın söylediğini anlattı. Sonra "Üstad'a, Risale-i Nurlara ve düsturlara" sadakatin öneminden bahsetti. Birden susup cebinden bir kalem çıkararak, bu yazının yanına bir dua yazıverdi: "Ömer, bu Cevşen artık tarihî oldu, bunu ciltlet" dedi. Hakikaten ben de ciltlettim ve gözüm gibi saklıyorum...

Bayram Ağabey dedi ki:

“Üstad’ımız, ‘Risale-i Nur’u bir yerden bir yere götürmek, on komünisti öldürmekten daha sevaplıdır’ derdi. Siz de bu talebeleri buralara getirmişsiniz, çok büyük hizmet etmişsiniz.”

“Üstad Boşanmaya Kat’iyen Karşıydı”

18 Eylül 1993 Cumartesi günü Bayram Yüksel Ağabey İzmir’e geldi. Bir grup olarak, aynı otomobille muhtelif dersaneleri beraberce dolaştıktan sonra, Şirinyer’de oturan gömlekçi Yılmaz Sevinç Ağabeyi de almak için evine uğradık. Yılmaz ağabey bizi içeri davet etti, girdik. Bu vesileyle Bayram ağabeyden çok güzel hatıralar dinlemiş ve kaydetmiş olduk.

Öğle namazını Ahmet Cevat Yaşar kıldırdıktan sonra, namaz dersi için Yılmaz Ağabey Lem’alar’ı verdi. Tefeül edip açtım; Hanımlar Risalesi’nin İkinci Hikmeti çıktı, okudum. Bayram Ağabey dikkatle dinledi. Dersin sonunda Bayram Ağabey, bazı kardeşlerin yanlış evlilik yaptığını, sonra da boşanmaya kalkıştığını söyledi. “Üstad’ımız boşanmaya kat’iyen karşıydı, boşanmaya razı olmazdı” dedi. Hz. Üstad zamanında yaşanan bazı örnekler vererek, “O talebelerinin boşanmalarına Üstad razı olmadı” dedi. Üstad bize, “Said Nursi’nin talebeleri hanımlarını boşamaya başladı derler” diye razı olmadığını söyledi.

Bu sırada Yılmaz Sevinç Ağabey enteresan bir şey sordu:

“Üstad evlenmeye izin verir miydi?”

“Üstad sizin evlenmenize izin verir miydi?”

Bayram Ağabey, “Teşvik etmezdi, fakat yasaklamazdı da... Zaten Üstad dünyevî hiçbir şeye teşvik etmezdi...” diye cevap verdi.

Bayram Ağabey gülerek lâtif bir hatıra anlattı:

“Üstad bir gün Ceylan Ağabeyle bana, ‘Sizi çoban yapacağım!’ dedi. Ceylan Ağabey de gülerek, ‘Ama bir şey lazım Üstad’ım (eliyle sağma hareketi yaparak)’ dedi. Üstad’ımız gülerek, ‘Ne lazım?’ diye sordu. Ceylan Ağabey de ‘Sağılacak şey, Üstad’ım’ dedi. Üstad, ‘Keçeli! On huri de olsa müsaade yok’ diye cevap verdi.”

“Sadakat Şartıyla, Üstad Sizi Yalnız Bırakmaz”

“Üstad’ımız, **‘Ben çok bahtiyarım, benden ve sizden bahtiyarı yok. Hem bana talebe oldunuz, hem ahir zamanda geldiniz’** derdi.

“Halbuki biz aç susuz vaziyetteyken önümüzde arkamızda polis hep takip ediliyoruz. Kardeşler! Siz de bahtiyarsınız; yeter ki sadakat ve kanaatle hizmet edin. Kork-

mayın, cehennemde bile olsanız Üstad sizi yalnız bırakmaz. Yalnız bir şeyden korkarım, Üstad bize şöyle derdi:

'Sizin için bir şeyden korkarım: "*Benim de fikrim böyle, ben de böyle düşünüyorum.*", deyip hizmete aklınızı karıştırıp sadakatsizlik etmenizdir. Sizin hayrınız da azim, hatanız da çok azimdir, çok dikkat etmeniz lazım.' Üstad kitabı eline alır, '**Dünyanın kanun-u esasisî bu olacak, kıyamete kadar Risale-i Nur bakidir.**' derdi.

Üstad Diyanet'in Takvimine Göre Amel Ederdi

"Üstadımız Diyanet takvimine göre amel ederdi. Mustafa Acet'e yeni yazı takvimden hatt-ı Kur'âniyeye çevirttirir, onu başucuna astırırdı. Şimdi olduğu gibi o zaman da Ramazan'da bazen bir gün evvel oruç tutanlar, bayram edenler olurdu. Üstadımıza söyledik. O hiç ehemmiyet vermezdi. Hattâ birgün Tahirî Ağabey, 'Bugün Arabistan'da bayram' dediğinde Üstad, takvimi göstererek; 'Kardeşim ben Türkiye'ye göre amel ediyorum. Ben de öyle yaparsam, fitneye vesile olur' demişti.

"Sungur Ağabey İçimizde Bir Tanedir"

"Sungur Ağabey içimizde bir tanedir.

"Üstad bana, 'Kardeşim Bayram!

'Senin hizmetin bana dokunmuyor, Sungur'la Ceylan'ın hizmetleri dokunuyor.' derdi. Çünkü onlar Üstad'ın makamını biliyorlardı. Üstad, '**Siz kime hizmet ettiğinizi bilseniz...**' derdi.

"Sungur Ağabeyin okuduğu derslerde acayip feyiz vardır; çünkü Üstad'ı ve Risale-i Nur'u gösteriyor...

"Yazarken ben ve Zübeyir Ağabey hemen yorulurduk"

"Telifat anında Üstad çok hızlı söyledi. Ben ve Zübeyir Ağabey hemen yorulurduk, yetişemedik sür'ate. Ama Tahiri ve Ceylan Ağabeyler makine gibi çok hızlı yazarlardı.

"Üstad gazete okurdu, biz gazete alırdık... Bilhassa Bağdat Paktı gibi, hizmetle alâkalı meselelerle Üstad ilgilenirdi. Başka siyasî yerleri okutmazdı. Yalnız Üstad bana, 'Bayram sen gazete okuma, iz yapar' derdi. Hakikaten ben gazete okuyunca zarar görüyordum. Daha önce öyle şeyler görmediğim, okumadığım için okuduğum gün rüyalarım girerdi. Halbuki Zübeyir Ağabeye zarar vermezdi; çünkü o, Nurları tanımadan evvel bir at arabası kitap okumuş -onları Nurları tanıdıktan sonra yaktı ya- Onun için Üstad gazeteleri Zübeyir Ağabeye okuturdu. Zaruret halinde bana da okuturdu.

"Üstad Et Yerdi"

“Bazı kardeşler Üstad’ın et yemediğini söylüyorlarmış. Yok böyle bir şey... Üstad 15 günde bir koyun eti yedi. İneğin de yoğurdunu yedi...”

“Dua Listesi Beş Metre Boyundaydı”

“Üstad’ın dua listesi vardı; beş metre boyunda... Ben onları bakarak sayamadım! Üstad hepsini ezbere bilirdi.

“Ne Kadar Acele İş Olursa Olsun Tesbihatı Yaptırırdı”

“Üstad küçük tesbihatı, yani ‘Sübhanallah, elhamdülillah, Allahü ekber!’ diye yapılan tesbihatı mutlaka yaptırırdı. Hatta bize ‘Tesbihatınızı yaptınız mı?’ diye sorar, ‘Yapmadık’ dersek, ne kadar acele iş olursa olsun tesbihatı yaptırır, öyle gönderirdi. Diğer tesbihat, acele durumlarda yolda, arabada da yapılabilir.”

“Üstad’dan Ne Gördüm, Ne Duydum İse Onu Söylüyorum”

Bayram Ağabey, aynı akşam beraber gittiğimiz Ayrancılar dersinde bir defterden bazı hatıralar okudu. Kardeşlerden birisi bir şey sordu, Bayram Ağabey biraz tereddüt geçirdi ve şu tarihî açıklamayı yaptı:

“Kardeşlerim! Ben açıklama yaparsam hissime karışabilir, bir şey ilâve edebilirim. Onun için çok korkuyorum! Ben Üstad’dan ne gördüm, ne duydum ise onu söylüyorum. Nasıl ki Peygamber Efendimiz, ‘**Kim bilerek benden duymadığı bir şeyi benden duymuş gibi naklederse cehennemde yerini hazırlasın!**’ diyorsa, ben de aynı mes’uliyeti taşıyorum ve çok korkuyorum!”

Ağabeylere Vefa Dersi

Bayram Ağabey, bu ziyaret meselesini konuşurken, seneler evvel Ankara’da Bayram Ağabeyle yaşadığım bir hatıram aklıma geldi.

Herhalde 1969 senesi idi... Ankara’da talebeyim ve dersane-i Nuriyede kalıyorum, daha yeni sayılırım. Sömestr tatilinde memleketim İzmir’e gelmiştim. O sırada o zamanki adıyla Fransız Hastahanesi, şimdiki adıyla Alsancak Devlet Hastahanesi’nde Tahiri Ağabeyimizin hasta yattığını duyduğum halde gaflet edip ziyaretine gidemeden tatil bitti, Ankara’ya döndüm...

Bayram Ağabeyin ilk sözü, “Tahiri Ağabey nasıl?” oldu. “Yanına gidemedim ağabey” deyince, Bayram Ağabeyin yüzü ve sesi birden değişiverdi. Sertçe “Gidecektin kardeşim!” dedi. Ama bu iki kelime üzüntü ve teessüfle karışık bir tarzda ağzından öyle çıktı ki, halâ kızarıyor ve utanıyorum... O anda o iki kelime bana şöyle manalar vermişti:

“Vefasız! Hasta babasını aramayan hayırsız evlât! Tahkikî iman derslerini her türlü sıkıntılara katlanarak size ulaştıran fedakârlara liyakati olmayan gafil!”

Artık ne dersiniz deyin hepsi bu iki kelimedede saklıydı benim için. O tarihten itibaren ağabeylere vefasızlık ve lâkaytlık... Bunu bir daha kat'iyen yapmadım.

“Üstad Dershaneler İçin ‘O benim evimdir.’ Derdi”

İzmir’de Basmane Dersanesi’ndeiz. Kalabalık bir cemaat var. İzmir’in fadakar esnaflarından Ahmet Aktuğ Ağabey, Basmane Dershanesi’nin artık küçük geldiğini, alt katı da hizmete vereceğini söyleyince Bayram Ağabey çok memnun oldu. “Bunu cemaate ben duyurayım” diyerek mikrofonu aldı, bu vesileyle bazı dersler de vermiş oldu:

“Üstad’ımız dershanelere çok önem verirdi. Üstad Hazretleri, bir dershane açılışı oldu mu, mutlaka kendi giderdi. Gidemezse bizleri gönderirdi. O dershaneyi açanlara, ‘O benim evimdir!’ derdi. Civardan dershane açıp ziyaretine gelenleri, mutlaka kabul ederdi. Bunlar açılan dershanelerin anahtarlarını getirip Üstad Hazretlerine verirdi. Böylece birçok dershane anahtarı yanımızda birikmişti.”

Bayram Ağabey müjdeyi verdi ve Ahmet Ağabeyi tebrik etti.

Üstad’ımız Ziyaretine Birisi Geldiği Zaman İki Şey Sorardı

“Üstad’ımız ziyaretine birisi geldiği zaman önce iki şey sorardı:

1. Risale-i Nurları okuyor musun?
2. Bulunduğun muhitte dershane var mı, derslere gidiyor musun?”

“Bir de Üstad’ımız son zamanlarında, ‘Kardeşlerim! Korkmayın... Dinsizliğin bel kemiği kırıldı; Risale-i Nur, dinsizliğin bel kemiğini kırdı. Maalesef bunlar beni anlayamadı...’ derdi.

“Hiçbir Zaman ‘Şunu yapın, bunu yapın.’ Demezdi”

“Üstad’ımız hiçbir zaman ‘Şunu yapın, bunu yapın’ demezdi. Daima **‘Şöyle yapılırsa nasıl olur?’** der, akla kapı açar, ihtiyarı elden almazdı. Ama öyle yapılması lazımdır... Yalnız Üstad’dan habersiz bir yere çıkamazdık, habersiz herkesle konuşamazdık... Bir yerden geldiğimizde ‘Kiminle konuştun?’ diye sorardı. Bizim dakikamızı bile hesap ederdi.

“Üstad Saflığı, Ahmaklığı Hiç Affetmezdi”

“1956 idi... Galiba kitapların Ankara’da tab’ı sırasında Üstad Zübeyir Ağabeyle Ceylan ve Tahiri Ağabeyleri Ankara’ya gönderdi. Onlar hatt-ı Kur’an’ı iyi bildikleri için, yanlışlık olmasın diye... Hüsnü kardeş Urfa’da idi. Babası ağır hasta olduğu için Zübeyir Ağabey, Konya’ya gitti. Ben Üstad’ın yanında yalnız kaldım. Bir de Mahmut (Çalışkan) kardeş vardı. O zaman çok zayıftı, şoförlük yapardı. Isparta’dayız... O kadar çok yoruluyordum ki... Gece ikide kalkıyordum. Bulaşıklar, gelen-giden, Üstad’ın hizmet-

leri, mektuplar... ‘Aman ya Rabbi! Zübeyir Ağabeyi gönder’ diye dua ederdim.

“Ertesi günü Üstad’ımızla Emirdağ’a gittik. Mahmut kardeş şoför... Oradan Eskişehir’e gittik. Ben dua ediyordum ‘Aman ya Rabbi! Zübeyir Ağabeyi gönder.’ Eskişehir’de en fazla Üstad’ımıza suikast yaparlar diye korkuyorduk. Üstad’ın her şeyine dikkat etmemiz lazımdı. Üstad saflığı ahmaklığı affetmezdi. Projektör gibi her anı kontrol etmek isterdi. ‘Mesleğimizde saflık yoktur’ derdi. Ben en fazla Üstad’ımızın yemeklerine zehir atılmasından korkuyordum, çok dikkat ediyordum...

“Yıldız Oteli’nin iki kapısı var; biri garaj kapısı. Etrafımızı polisler sardı. Bir termos vardı. Ben mutfaktan ayrılamıyorum... Arabada Üstad’ımızın tayinat sepeti var. Sepetin içinde Üstad’ımızın tayinat torbası vardır; içinde para vardır. Üstad bir bağladı mı kilit gibidir, herkes açamazdı. Baktım Mahmut yok... Hemen geri geldim. Üstad sepeti sordu, ‘Sepet nerede?’ dedi. ‘Mahmut gitmiş Üstad’ım’ dedim. Üstad çok kızdı. Sonra Mahmut geldi, sepeti getirdi. Üstad, ‘Aç sepeti’ dedi. Baktık paralar aynı duruyor... Bana, ‘Keçeli! Sen mes’ulsün, talebe-i ulûmun tayinatından mes’ulsün...’ dedi.

“O gece Salih Özcan, Mustafa Osman Ağabey, Üstad’ı ziyarete geldiler. Üstad çok memnun oldu, onlara iltifatlar etti, okşadı. Kış günü, fakat Yıldız Otelinde soba yaktırmıyorlardı. Biz başka bir otel bulduk. Üstad’ın hizmeti çok zordur, ama sonra hikmetlerini gördüm, her şeyinde bir hikmetini gördüm. Saflığı, ahmaklığı hiç affetmezdi, her şeye dikkat isterdi. Üstad’ın yanına çok dessay insanlar gelirdi. Çok şükür bizim zamanımızda zehirlenme olmadı; daha evvel çok olmuş...

“Üstad, ‘Senin Sünnetlerini Ben Kılacağım.’ Deyince...”

“Afyon hapsinde adamın biri vardı: Celal Efendi... Üstad ona ‘Sen farzlarını kıl yeter, senin sünnetlerini ben kılacağım’ demiş. Adam abdest alıp geliyor, herkes sünnet kılarlarken o oturuyordu; farza uyup kılıyor, tekrar oturuyordu. Bu, herkesin nazar-ı dikkatini celb ediyordu. Bir gün Mustafa Osman Ağabey, ona soruyor: ‘Sen neden sünnetleri kılmıyorsun?’ O da, ‘Karşıda Bediüzzaman Hazretleri var ya, benim sünnetleri o kılıyor’ diyor. Sonra adamcağız sünnete de başladı elhamdülillah, Üstad namaza başlasın diye teşvik için böyle diyor ona...

“Dünyayı İdare Edebilirdi”

“Üstad bir odada oturup dünyayı idare edebilecek kabiliyette bir insandı. Üstad Hazretlerinin bir dakika boş durduğunu biz görmedik. Bir dakika şöyle uzanıverdiğini görmedik. Ya okuyacak, ya tashih edecek, ya yazacak ya da okutup dinleyecek... Bir dakika boş durmazdı. Bize ‘Siz mi çalışkansınız, ben mi çalışkanım?’ derdi. Sonra ‘Kaç sayfa okudunuz?’ der, biz de ‘üç, beş, on’ söyledik. Üstad kitabı alır, gösterirdi, ‘Elhamdülillah 200 sayfa okudum’ derdi. ‘Sizin gibi sür’atli yazamıyorum, ama Cenab-ı Hakk’a hamd ve şükürler olsun ki tashih ederken kuvve-i hafızam telif anındaki gibi aynen geliyor. Sizin gibi gazete gibi de okumadım, manasını anlayarak okudum. Elhamdülillah imanım kuvvetlendi. Maşaallah Said’e, ben de tebrik ederim Said’i!’ derdi.”

“Üstad’ımız Temizliğe Çok Ehemmiyet Verirdi”

Bayram Yüksel Ağabeyle beraber, Karşıyaka Cumhuriyet Mahallesi’nde İbrahim Kenar kardeşin evindeyiz... Uzun ve çok istifadeli bir sohbetimiz oldu. Çeşitli sorularımıza şefkatle cevaplar verdi... İşte sorular ve Bayram Ağabeyimizin cevapları:

“Üstad’ımız ne kadar zamanda bir çamaşır değiştirir ve yıkanır?”

“Üstad’ımız temizliğe çok ehemmiyet verirdi. Bazen her gün, bazen iki günde bir çamaşır değiştirirdi. En geç haftada bir yıkanır. Tabii o zaman su az olduğundan geniş leğende yıkanır. Çamaşırını ekseriya ben yıkardım. Üstad’ın çamaşırını yıkandıktan sonra akarsuyun altında üç kere duş yaptırılıp her seferinde sıkılırdı. Bazen temiz ve kirli çamaşırını ayırt edemezdim. Koklardım! Mübarek teri çok güzel kokardı.”

“Risale-i Nur’un Tarzına sadakat yemini...”

“Üstad’ımız size sadakat derslerini nasıl verirdi? Sadakat nasıl olmalı? Üstad size nasıl sadakat yemini ettirirdi?”

“Üstad’ımız bazı vesilelerle bize sık sık sadakat dersi verirdi. Şefkatle sadakat dersi verilmez; bazen döverek, kızarak, kovarak ders verirdi. Üstad’ımız şöyle derdi: ‘Kardeşlerim! Eğer Şeyh Abdülkadir-i Geylânî şimdi gelse ‘Said bu yolu, bu tarzı bırak, bir parça da şöyle yap; bir gecede bir milyon müridin olacak’ dese; ‘Ya Üstad’ım, bu mesleği bırakamam; çünkü Üstad-ı Hakikî’den dersimi almışım’ der, bu tarzımızda devam ederiz.’

“Üstad bize defalarca Kur’an’a el bastırarak, ‘Risale-i Nur’un tarzına sadakat’ yemini ettirdi. Tekrar abdest aldırır, ‘Gelin! Bu tarzımdan ayrılmayacağınıza dair Kur’an’ın üzerine yemin edin’ der, biz de Kur’an’a el basarak yemin ederdik.”

“Risale-i Nur okunursa ‘Nur talebesi’ olunur”

“Üstad bir günde ne kadar risale ve Cevşen okurdu?”

“Üstad’ımız günde 200 sayfa kadar risale okurdu. Hiç boş durmaz ve durdurmazdı. Cevşen de okurdu... Fakat risalelerin okunmasına çok daha fazla ehemmiyet verirdi. Eğer siz sabaha kadar Cevşen okuyacağınıza bir saat kadar risale okursanız daha hayırlı bir iş yapmış olursunuz. Çünkü birisi şahsınıza bakar, ikincisi beşeriyetin kurtuluşuna bakar. Cevşen ve ezkâr okumakla ‘Nur talebesi’ olunmaz, Risale-i Nurlar okunursa ‘Nur talebesi’ olunur.”

“Tarihçe-i Hayat’ı okumayan, risalelerden tam feyiz alamaz”

“Tarihçe-i Hayat’ı kim yazdı? İlk hayatını Üstad’ımızın yeğeni Abdurrahman Ağabeyin yazdığını biliyoruz, acaba aynı onun ifadeleri mi?”

“Onlar kısaydı. Sonra Zübeyir Ağabey yazdı, Sungur Ağabey yazdı, biz yardım ettik. Sonra ağabeyler Üstad’a takdim ettiler. Üstad kendine ve kerametlerine ait kısımları çıkarttı. Üstad üç kere okudu. Tarihçe-i Hayat için **‘On ordu kuvvetindedir.’** derdi. **Tarihçe-i Hayat’ı** okumayan, bilmeyen, risalelerden tam feyiz alamaz.

“Dünyevî işlerde çalışanlar da ‘talebe’ sınıfına dâhil olabilirler mi?”

“Üstad’ımızın ‘risaleleri kendi malı gibi bilip sahip çıkma’ şartıyla ‘talebe’ sınıfına dâhil olmaya, bizim gibi bir işte çalışanlar nasıl nail olabilecektir?”

“Niyetle... Her şeyde ve işte, hatta bir kâğıt ve kalem götürürken bile hizmet niyet edilirse dâhil olunur.”

“Üstad’ımız yeni yazıyı nasıl tashih ederdi?”

“Üstad’ımız yeni yazıyı nasıl tashih ederdi?”

“Bu soruya memnun oldum. Eski yazıyla takip ederdi. Bir kardeşe yeni yazıyı okutur, kendisi takip ederdi.”

“Üstad’ımız namaza dururken ev sallanmış...”

“Üstad’ımız namaza dururken ev sallanmış diye duyduk!”

“Üstad hemen namaza duramazdı, tekrar tekrar ‘İlâhi estağfirullah, İlâhî estağfirullah, İlâhi estağfirullah...’ çeker, birden elini bağıladığında sarsılırdı. Biz de arkasında heyecanla dururduk. Mübalâğasız ahşap ev sallanırdı. Ayrıca Üstad namazı çok ağır kılar, sureleri tane tane okurdu. (Bayram Ağabey misal olarak Üstad’ımızın Fatiha’yı nasıl okuduğunu, taklit ederek okudu.) Ben dört rekâtı Üstad’ın iki rekâtından evvel bitirirdim... Üstad huzuru bulmadan kat’iyen namaza duramazdı. Bir de Üstad’ımız, namazlarını daima vaktin evvelinde kılardı. O kadar ki, diyelim Emirdağ’a gidiyoruz, kalmış üç-beş kilometre; kar kış fırtına bile olsa Üstad Hazretleri arabayı durdurur, namazı eda ettikten sonra hareket ettirirdi.

“Zübeyir! Senin Abdestin Var mı?”

“Bir gün Zübeyir Ağabey, aceleden abdest almadan Üstad’ın arkasında kametlemiş. Üstad bir türlü huzuru bulamıyor; beş-altı defa **‘İlâhî estağfirullah...’** çekiyor, fakat yine namaza duramıyor. Sonra ‘Zübeyir! Senin abdestin var mı?’ diye soruyor. Hakikaten yorgunluktan Zübeyir Ağabey abdesti unutmuş... Çok yorgun olurduk. Yemek yemeye bile vaktimiz olmaz, kur’a çeker, yemeği sırayla yedik. Bazen kuru ekmek hepimizin torbasında gezerdi...”

“Yenilerden Ceylan, Eskilerden Refet Ağabey”

“Üstad’ımız, **‘Fitrî uyku beş saattir’** derdi. Kendisi de ekseri beş saat uyurdu.

Ceylan Ağabey bazen Üstad'la şakalaşır, 'Üstad'ım, benim uykum iki fitrê olsa nasıl olur?' derdi. Ceylan Ağabey çok zeki idi... Ben Cevşen'i beş saatte ancak bitirirdim, o üç saatte bitirir uyurdu..."

"Ceylan Ağabey daha çocuk yaşta, ortaokul yaşlarında Üstad'ın hizmetine girdi. Üstad, çocuğu evlâdı gibi severdi. Onun için Ceylan Ağabey Üstad'a her şeyi sorabilirdi, bizler soramazdık. Eskilerden de Refet Ağabey öyleymiş; bildiğiniz gibi Üstad'a çok sorular sormuş..."

"Üstad'a Hiç Sinek Konmazdı ve Isırmazdı"

"Üstad'a hiç sinek konmazdı ve ısırmazdı. Bizi sivrisinekler, tahtakuruları mahveder; Üstad'ın yüzünün önünden 'vız, vız..' diye uçarlar, fakat kat'iyen konmazlardı.

"Bir yere giderken köpekler saldırdığında biz taş atardık. Üstad attırmaz, 'Onlar sahiplerine sadakatlerinin gereğini yapıyorlar' derdi."

"Üstad Azimete Tâbi Olurdu"

"Üstad hangi mezheptendi?"

"Şafiî idi, fakat namazlarda rükûdan sonra ellerini kaldırmazdı. İmam arkasında Fa-tiha okurdu. Aslında Üstad azimete tâbi olurdu. Mesela eli kanadığında, Şafiî'ye göre abdesti bozulmadığı halde yine de abdest alırdı. Abdestten sonra ıslak ayakla yere basmaz, hemen çoraplarını giyerdi; namazda ise çorapları çıkarır, çorapsız namaza dururdu.

Cuma Namazı Meselesi

"Üstad'ımız Şafiî olduğu halde cuma namazına gider ve bizi de gönderirdi. Ancak ezanın 'Tanrı uludur' diye okunduğu ve şapkanın mecbur olduğu zamanlarda Hafız Ali, Tahiri Ağabey gibi bazı ağabeyleri göndermemiş. Üstad cumalara gittiğinde çok teveccüh oluyordu. Bu yüzden hükûmet rica etti, Üstad da 'Zaten ben de Hanefi'ye ittibaen kılıyorum' dedi. Hatta bir gün Tahiri Ağabey, caminin önünde Üstad'ın bir beyanını okuyor. Halk da Üstad vaaz verecekmiş diye toplanmış, polis zor koridor açmış..."

"Üstad'ın Tıraşı"

"Üstad iki günde bir tıraş olurdu. Bazen mühim misafir geleceği zaman her gün olurdu. 'Said yaşlanmış demesinler' derdi. Saç tıraşı pek olmazdı; ucundan kesilir, o kadar..."

"Üstad Hazretleri Sordu: 'Sarıklı genç kim?'"

6 Ağustos 1994, Isparta Vakıf binasındayız... Bayram Ağabey sorularımıza sohbet ha-

vası içinde cevaplar verdi.

Üstad'ımızın geleceğini söylediği zatın hakikati nedir?

Bayram Ağabey şöyle cevap verdi:

“1950’den sonraki Üstad ve Risale-i Nurlarla alâkalı her hadisenin içindeydik, her şeyi biliyoruz. Böyle bir zat yok; bu, şahs-ı manevîdir. Üstad **‘Beni bir kişi kaldıramaz.’** derdi. Üstad'ımız bazılarına çok iltifat ederdi. Onlar da bu iltifatlara dayanamaz, *‘Acaba o gelecek zat ben miyim?’* derdi. Hatta bazı mübarek ve âlim zatlar bile *‘O zat ben miyim?’* diye muvakkaten... Fakat elhamdülillah sonradan anlaşıldı.

“Bir gün Üstad Hazretleri sordu, **‘Sarıklı genç kim?’** diye. Zübeyir Ağabey, Ceylan; Ceylan Ağabey, Hüsrev; O da Ceylan vs... diyerek birbirlerine verdiler. Üstad da memnun oldu. Demek şahıs yok...”

“Üstad Aslına Bakmadan Tashih Eder, Hiç Hata Yapmazdı”

“Üstad tashihat yaparken çok yoruluyordu. Biz, köylülerin yazdığı risaleleri Üstad'ın yazısını takliden tashih ederdik; köylüler çok sevinirler, tekrar yazarlardı. Biz bakarak tashih ettiğimiz halde hata yapardık, Üstad aslına bakmadan tashih eder, hiç hata yapmazdı...”

“Üstad, Barla’daki Çınar Ağacı İçin Dua Etmmişti”

“Üstad, Barla’daki çınar ağacına çok ehemmiyet verirdi. ‘Menderes dese, ‘Said, şu ağacın bir dalını kessek, Risale-i Nurları bütün kâinata dağıtacağız...’ Razi olmam!’ derdi.

“Fakat üç dalından birini elektrikçiler kesince o taraf kurumaya, çökmeye başladı. Biz orayı yeniden kesip çelik halat ve çemberlerle bağladık; o taraf elhamdülillah yeniden yeşermeye başladı...”

“Bu ağaç için Üstad'ımız, **‘Nasıl ki Resulullah hutbe okurken dayandığı kuru direğe cennette baki kalması için dua etmiş, ben de bu çınar ağacının bir numunesinin cennette halkı için dua ettim.’** demişti.”

“Anlasaydın, ‘Ben oldum, olgunlaştım’ der, çıkar giderdin.”

“Bir gün Üstad'ımız bize, kader meselesinden **‘tercih bilâmüreccih’** meselesini izah etti. Üstad ‘Anladınız mı?’ dedi. Biz ‘Anlamadık Üstad'ım’ dedik. Tekrar izah etti, yine sordu. ‘Anlamadık Üstad'ım’ dedik. Üstad tekrar izah etti ve yeniden sordu. Biz yine anlayamamıştık. Fakat Üstad'ımız çok yaşlı ve yorgundu. Mübarek üstadımız dördüncü kere izah etti. Biz anlayamamıştık. Zübeyir Ağabey, Üstad yoruluyor, ‘Anladık diyelim.’ diye bize işaret etti. Biz de hep bir ağızdan ‘Anladık Üstad'ım!’ diye ba-

ğirdık."

"Başka bir gün de Üstad Mesnevî-i Nuriye'den ders verirken bana, 'Bayram, anladın mı?' diye sordu. 'Anlamadım Üstad'ım!' dedim. Üstad'ımız da 'Zaten anlasaydın 'Ben oldum, olgunlaştım artık...' deyip çıkar giderdin.' dedi.

"Üstad Ne Söylediyse Hepsinin Çıktığını Görüyoruz"

"Üstad'ımız hayattayken ne söylediye hepsinin çıktığını görüyoruz elhamdülillah. Zübeyir Ağabeyi Arabistan'a, beni Japonya'ya, Sungur Ağabeyi de Tiflis'e derslane açmaya göndereceğini söylemişti. Zübeyir Ağabey Suriye'ye, ben Japonya'ya, Sungur Ağabey de Tiflis'e derslane açarak geldik. Kore Savaşı sırasında açıkça inayet altında olduğumu gördüm. Bir keresinde 10 bin Çinlinin arasında kaldım. Ayaklarımın altında dolaştıkları halde hiçbiri beni göremediler... Bir keresinde de başıma bir havan topu düştü, inayetle bana hiçbir şey olmadı, havan topu yuvarlanıp ileride patladı..."

"İçinden Ezanı Oku, Sonra Tercümesini Oku"

"Bir gün mühim bir zat geldi. İmam olduğunu söyledi. 'Üstad'ım! Ben, Tanrı Uludur! Tanrı Uludur, diye ezan okumak istemiyorum. İmamlıktan ayrılalım mı?' diye sordu. Üstad düşündü. 'Bırak' dese, yerine namazsız niyazsız birini verecekler... 'Bırakma, içinden ezanı oku; sonra tercümesini oku' dedi.

"Üstad üç şeyi hiç sevmezdi"

"Üstad üç şeyi hiç sevmezdi:

1. Hastalığı,
2. Yorgunluğu,
3. İşi havale etmeyi... **'Bunlar nefsin desisesidir.'** derdi."

"Yemek Yedikten Sonra İki Saat Su İçmezdi."

"Hayvanata bakar, 'Bunlara sizin kadar önem veriyorum' derdi.

"Ben gıdasız yaşarım, fakat havasız yaşayamam' derdi. Onun için çok sık dağlara kırlara çıkardı. Gittiği yerlerde kuşlara kaplumbağalara bakar, 'Maşaallah! Sübhanallah! Şunlara bakın! Sanat-ı İlâhiyeye bakın! Bunlara sizin kadar önem veriyorum...' derdi.

"Bu Kitapları Kâinat Okuyacak"

"Ben bazen düşünürdüm: **'Bu kitapları biz yazıyoruz, biz okuyoruz...'** Üstad, 'Bu kitapları kâinat okuyacak. Dünya devletleri Risale-i Nurları kanun olarak kabul edecekler; sizler göreceksiniz' derdi.

“Üstad Hazretleri, ‘Hatırıma geliyor, yazılacak başka bir şey var mı?’ Sonra, **‘Elhamdülillah! Risale-i Nurlar, kıyamete kadar gelecek suallere cevap verecektir’** derdi.”

“İstikbaldeki Talebelerimi Avucumun İçinde Görüyorum”

“Üstad Hazretleri sabah namazından dört saat önce kalkar, beş metre uzunluğunda-bir metre enindeki dua listesini her gün ezberinden teker teker sayarak dua ederdi. Ben o listeyi okuyarak bile sayamazdım. Üstad derdi ki:

“‘Avucuma baktığım zaman istikbaldeki Nur talebelerini avucumun içinde görüyorum, istikbaldeki talebelerime dua ediyorum...’

“İhtar var, hemen kâğıt kalem getirin!’ dedi mi...”

“Bir mektup geldi mi, ‘Bayram bunu şöyle şöyle yaz’ der, biz de hemen yazardık. Üstad ya tashih, ya tasdik ederdi...”

“Üstad, ‘İhtar var, hemen kâğıt kalem getirin’ dedi mi, hepimiz koşar getirirdik. Üstad çok hızlı söyler, çok hızlı yazdırırdı. O kadar ki çoğumuz yarı yolda kalırdık...”

“Tahiri Ağabey Çok Fedakârdı, Her Şeyini Hizmete Harcardı”

“Tahiri Ağabeyin yaptığını kimse yapamazdı. Bütün tarlalarını, mallarını sattı hizmete harcadı; bir evi kaldı... Üstad’la arabayla kırlara çıkardık. Üstad, ‘Evlâtlarım, şuraya da gidelim’ der; biz, ‘Üstad’ım paramız yok, benzinimiz yok’ derdik; Üstad, ‘Şuraya da gidelim evlâtlarım’ derdi. İşte Tahiri Ağabey çok fedakârdı, her şeyini bu yolda harcardı.

“Üstad Sembolik Paralarla Hizmete İştirak Ettirirdi”

“Üstad’ımız hizmet kastıyla Risale-i Nurları göndermeden önce bütün kardeşlerden kitapların bedeline sembolik paralar alarak iştirak ettirirdi: 25’er kuruş gibi... Bu vesileyle kardeşler hizmete iştirak etmiş olurlardı.

“Üstad’ımız, zekâtı Risale-i Nur olarak kitap olarak vermeyi tavsiye ederdi.”

“Üstad’ın Başında Son Nöbet...”

“20 Mart 1960 saat tam dokuzda Üstad’ımızın acele emriyle Isparta’dan yola çıktık. Konya, Adana ve Antep’ten sonra Urfa’ya vasıl olduk. Yolda Üstad’ımız mükerreren, ‘Evlâtlarım, siz hiç merak etmeyin. Risale-i Nur, dinsizlerin, masonların belini kırmıştır. Risale-i Nur daima galiptir. Siz hiç merak etmeyin. Bunlar beni anlayamadılar, bunlar beni anlayamadılar. Bunlar beni siyasete bulaştırmak istediler’ diyordu.

“Üstad’ımızla beraber Zübeyir Ağabey, ben ve şoförlüğü yapan Hüsnü Kardeş bera-

ber Urfa'ya vardık, orada Abdullah Yeğın Ağabeyle buluştuk. Üstad'ımızı İpek Palas Oteli 27 numaralı odaya yerleştirdik! Urfalılar duymuş, akın akın gelmeye başlamışlardı. Üstad da hiç görmediğimiz şekilde herkesi kabul ediyordu, herkes de ellerini öpüyordu."

"Akşam namazından sonra ayakta duramıyordum, Zübeyir Ağabey 'Git biraz yat' dedi. Bir-iki saat yattım. Zübeyir Ağabey 'Kardeşim, ayakta duramıyorum' dedi. 'Gel ağabey biraz yat; ben iyiyim, nöbet değişelim' dedim. Hüsnü Kardeşle beraber idim, Hüsnü de '**Düşeceğim, ayakta zor duruyorum!**' deyince onu da Zübeyir ve Abdullah Ağabeylerin yattığı odaya gönderdim."

"Üstad'ımız buz istemişti; buzu hemen bulamadık, sonra geldi; Üstad istemedi. 'Üstad'ım, çay yapayım' dedim, 'istememez' diye işaret etti. Üstad çok hararetlenmişti, mütemadiyen kuruyan dudaklarını ıslak mendille siliyordum. Üstünü örtüyordum, fakat Üstad hemen atıyordu. Gece saat 2.30'du..."

"Üstad bir ara eliyle boynumu tuttu, ben kollarını ovuyordum. O sırada Üstad'ımız ellerini göğsünün üstüne koydu. Üstad uyudu zannettim. Sobayı yaktım, sahurda ağabeylerle yemek yiyeceğiz diye beklemeye başladım. Meğer mübarek Üstad'ımız ebedî âleme göçmüş..."

"Sahur geldi geçti, ağabeyler 'Bayram Kardeş, uyumuş kalmışız' dediler. Ben sabah namazını kılıp cüz'ümü okuyacaktım. Biraz sonra, 'Yahu Bayram Kardeş!

Üstad Hazretlerinden ses gelmiyor' dediler. Ben, 'Üstad uyudu, onu üşütmeyin' dedim. Tekrar geldiler, tekrar 'Üstad'dan ses gelmiyor' deyince beraber Üstad'ın odasına vardık. Zübeyir Ağabey başucunda, dördümüz Üstad'a bakıyoruz.

Üstad'dan Hiç Ses Gelmiyordu.

Fakat vücudu sıcacıktı... Bizi müthiş bir telâş aldı. Zübeyir Ağabey, 'Urfa'da Elâzıglı Vaiz Ömer Efendi var, ona haber gönderelim, o bilir' dedi. Haber gönderdik, geldi. Üstad'ı görünce, '**İnna lillâhi ve inna ileyhi raciün. Üstad vefat etmiş kardeşlerim...**' dedi. **23 Mart 1960...**"

Bayram Ağabeyle Son Görüşmemiz ve Son Hatıralar...

6 Eylül 1997, İzmir... Bayram Ağabeyle Basmane dershanesinin teras balkonunda beraberiz... Meğer bu çok kıymetli ağabeyimizi dünya gözüyle son defa görüyormuşuz... Bu dersten sonra gittiği Almanya dönüşünde Sofya yakınlarında trafik kazasında şehit oldu...

Yine hatıralarını kaydediyoruz:

"Üstad'ımız, 'Benim vârisim bir kişi olamaz, bir kişi kaldıramaz; benim vârisim yüzlerce olacak' derdi.

“Üstad’ımız Kat’iyen Gıybet Ettirmezdi”

“Üstad’ımız kat’iyen gıybet ettirmezdi. Mustafa Acet, bir hocayla münakaşa etmiş. Hoca, Üstad için ‘Evlenmiyor, sakal bırakmıyor...’ gibi itirazlarda bulunmuş. Mustafa Acet de gelip Üstad’a şikâyet ediyor. Üstad da hiddet edip ‘Yok, sen yanıyorsun! O benim kardeşimdir, o Nur talebesidir’ diye Mustafa Acet’i kovuyor. Mustafa Acet de ağlayarak hocaya gidip durumu anlatıyor. Hoca pişmanlık içinde Üstad’dan özür diliyor ve ‘Ben de Nur talebesiyim’ diyor...

“Üstad, ‘Bana şevklendirici ve müjdeleyici haberler verin, menfî şeylerden bahsetmeyin’ derdi. Menfî hareket olmaz, müspet hareket lazım.

“Üstad, Mesnevî-i Nuriye’yi Tercüme İzin Vermedi”

“Bir kardeş Mesnevî-i Nuriye’yi yeniden tercüme etti. Şiddetle karşı çıktık... Yozgatlı Hoca Haşmet, Mesnevî-i Nuriye’yi tercüme için Üstad’dan izin istedi. Üstad’ımız ‘Yok’ dedi, **‘Yapamazsın! Ancak benim lisan ve üslûbuma yakın birisi yapabilir.’** dedi müsaade etmedi...

“Nur talebeleri Arapçayı çok kısa zamanda öğrenebilirler, ancak...

Bir gün Ceylan Ağabeyle Arapça öğrenmeye karar verdik ve başladık. Artık günlerimiz ‘nasara, yansuru’ ile geçiyordu. Fakat hizmetler de aksamaya başlamıştı. Üstad bunu anladı, bize birer tane vurdu, **‘Sizin hizmet tarzınız bu değil, bunu yapan hocalar var. Sizin hizmetiniz Risale-i Nurlar iledir.’** dedi.

“Üstad’ımızın Dua Ediş Şekli”

“Dua ederken Üstad’ımız ellerini omuzlarına kadar kaldırır, avuçlar omuza bakardı. Bazı kardeşler yorgunluk ve uykusuzluktan boynu eğik, elleri cansız durdu mu ihtar ederdi...

“Neden sakal bırakmadım?”

“Üstad’ımız anlatmıştı: ‘Bana itirazlar geliyor, sizin de kalbinize gelebilir, niçin sakal bırakmıyorum diye. İleride benim genç ihtiyar çok talebem olacak. Onlar da beni taklit etsinler... Bu zamanda sakala hürmet kalmamış, sakal bırakmaya başka manalar veriyorlar. Gençlerdeki sakal, arkadaşları arasında istihzaya sebep olacak.’

“‘Sen havada uçacaksın’ deseler kabul etmem!”

“Uçaklar geçerken Üstad’ımız uçakları gösterir, ‘Said sen havada uçacaksın’ deseler kabul etmem, yerde Risale-i Nurlarla meşguliyeti tercih ederim.’ derdi.

“Hatıralarda Risale-i Nurlar ölçü alınır”

“Hatıralarda Risale-i Nurlar ölçü alınır. Zaten hepsi orada vardır. Uygunsa ne âlâ... Tarafımızdan anlatılan hatıraların her meselesini herkes anlayamaz ve kabul edemez; yanlış anlamalara sebep olabilir.”

Bayram Ağabeyin Vefatı

19 Kasım 1997’de Almanya dönüşü Bulgaristan’da trafik kazası sebebiyle vefat eden Bayram Ağabeyimiz, 24 Kasım’da Barla’da sevgili Üstad’ına kavuştu. İzmir’den gece saat 01’de Ali Armutlu ve Nizamettin Apur ile beraber yola çıktık ve sabah 8:45’te Isparta Vakıf binasına vasil olduk. O anda etraf çok kalabalık değildi.

Bayram Ağabey ve Ali Uçar Ağabeyi en alt kattaki bir odaya almışlar, tabutlarının içinde yüzleri açık vaziyetler. Gelenler sırayla önlerinden geçip gözyaşları içinde dualar ediyordu. Ispartalı talebeler, “Küçük Bayram’lar,” kendilerini yetiştiren ağabeyleri başında hem ağlıyorlar, hem de mütemadiyen dualar okuyorlar. Arş’a yükselen sessiz bir uğultu, sessiz bir yakarış vardı orada. Biz de tabutların önlerinden titreyerek dualarla geçtik. Bayram Ağabey her zamanki o güzel tebessümüne devam ediyordu, bu çok açık görülüyordu. Hâkeza Ali Uçar Ağabey...

Bu dünya gözüyle son görmemiz oldu onları, zira biraz sonra üst katta bulunan Sungur Ağabey, yüzlerinin örtülmesini söylemişti. Bu arada fotoğraf makinemi Ali Armutlu’ya verdim, üç-beş poz gözümün önünde yüzlerini çektiği halde film yanmış, resimler çıkmamıştı. Demek ki izinleri yoktu... Kalabalık gittikçe artıyordu. Bir taraftan bahçede yemek kazanları kaynıyor, dünyanın dört bir yanından gelen misafirler doyuruluyordu. Yıllardan beri ayrı mekânlarda yaşayıp da görüşemeyen kardeşler, bu vesileyle birbirleriyle görüşüyorlar, hasretle kucaklaşıyorlardı. Öğlen namazını müteakip Isparta Ulu Cami’de cenaze namazı kılındı. Daha önce hayatımda hiç görmediğim bir kalabalık vardı. Sanki Isparta’nın yarısı insanla dolmuştu. Namazdan sonra Barla’ya hareket başladı. En tepeden arkaya baktığımda kilometrelerce uzayan konvoyun sonu görünmüyor, en öne baktığımda da başı görünmüyordu...

Defin sırasında çok hazin haller yaşandı. Gözyaşları içinde tekbirlerle Bayram Yüksel ve Ali Uçar Ağabeylerimizi Üstad’ımızın yanına gönderdi cemaat... Çok izdiham vardı, kabre yaklaşıp iki avuç toprak ancak atabildim. Defin işi bittikten sonra Sungur Ağabey megafonla bir konuşma yaptı, müjdeleyici hatıralarla, hüzünlü cemaate mesajlar verdi. Önce Meyve Risalesi’nin On Birinci Meselesi’nden Hafız Ali Ağabeyle alâkalı yeri okudu, sonra Üstad’ımızın kendilerine anlattığı bir hatırayı ayağa kalkarak cemaate nakletti:

“Üstad’ımız da ayağa kalkarak bize anlatmıştı:

‘Hafız Ali’yi âlem-i kabirde müşahede ettim. Kabir suallerine tıpkı mahkemede yaptığı müdafaalar gibi, ayakta kollarını yukarıdan aşağıya, aşağıdan yukarıya baştan başa sallayarak ve işaret parmağını uzatarak, Risale-i Nurlardan cevap veriyordu.’”

Sungur Ağabey de tıpkı Üstad anlatırken gördüğü gibi ayağa kalkarak tarif etti:

“Üstad’ı 1960 yılında Urfa’da defnettikten sonra Mehmet Kayalar Ağabey bana sordu. ‘Sungur, ne hissediyorsun?’ dedi. ‘Bir şey hissetmiyorum ağabey; sen ne hissediyorsun?’ dedim. O zaman, **‘Üstad, kabirde Münker ve Nekir sual meleklerini tuttu ve onlara bast-ı zamanla bir anda Risale-i Nurları okudu. Bütün mah-lûkatın alkışladığını hissettim...’** dedi.

“1954 senesinde Üstad hep gezerdi; buraları, Isparta’yı, Emirdağ’ı mütemadiyen gezerdi. Bir gün, **‘Bunlara mükâfaten Nurcuların ruhları âlem-i berzahta yıldızlarda gezecek.’** demişti Üstad’ımız...”

(bk. Ömer ÖZCAN, Ağabeyler Anlatıyor-I)